

SUPER HANT KAYSERİ

TMMOB
Mimarlar Odası
Kayseri Şubesi

SUPER HENT HALSARI

Yayına Hazırlayan
Hikmet ELDEK GÜNER

TMMOB
Mimarlar Odası
Kayseri Şubesi

Açıklama

Tüm yazılar ilk olarak **"Süper Kent Kayseri"** dosyası kapsamında 2017 yılının Ocak-Şubat ayları süresince **"Arkitera"** dijital mimarlık platformunda yayınlanmıştır. Yazıların basılı hale dönüşmesi Arkitera Mimarlık Merkezi'nin yazılı izni ile gerçekleştirilmiştir.

Kitapta yayımlanan tüm yazıların ve görsellerin sorumluluğu yazarlarına aittir. K

İtaptan alıntı yapmak, kaynak belirtme koşulu ile serbesttir.

Kapak Tasarımı ve Dizgi
Onur TOPRAK

Kayseri - 2018

Önsöz

Türkiye'de 2000'li yıllarda kentlerde yaşanan hızlı değişimi görünür kılmak, özellikle yerel aktörlerin kaleminden farklı kentler üzerinden, “Arkitera” Dijital Mimarlık Platformu “SÜPER KENT” serisini başlatmıştır. Serinin Ocak-Şubat 2017 dönemindeki dosya konusu olarak, son yirmi yılın en hızlı gelişen kentlerinden biri olan, KAYSERİ seçilmiştir. Son yıllarda Kayseri’de yaşanan kentsel değişime odaklanan dosyada kentsel ölçekten ve mimari ölçeğe çalışmalar yürüten uzmanlardan Burak Asiliskender-Nilüfer Baturay Yöney, Hikmet Eldek Güner, Mehmet Kasap, Neşe Yılmaz Bakır ve Yeşim Alemdar görüş yazıları ile yer almıştır. **“SÜPER KENT KAYSERİ”** dosyasının söyleşi bölümünde ise mimari bağlamda kentte tasarımları ile katkı koyan Hakan Özkan, İkon Proje Grubu, Alper Aksoy, Bahadır Kul ile bireysel katkısının yanı sıra Mimarlar Odası Kayseri Şubesi Başkanı olan Eda Velibaşoğlu ile kentte yaşanan değişimler değerlendirilmiştir. Ayrıca dosyanın önemli bir parçası olan, Kayseri mimari belleğinde yakın dönemde yer alan kamusal yapılardan bir seçki yapılmıştır. Uygulama projelerinin yanı sıra, Kayseri’de yer alan mimarlık fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerin çalışmalarından da güncel mimari eğitiminin panoraması çizilmek istenmiştir. Abdullah Gül Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi tarafından yürütülen kentte yer alan bütün mimarlık öğrencilerinin katılımının sağlandığı, kentsel ölçekte yürütülen bir çalıştay ile de genç mimar adaylarının gözünden Kayseri kenti ve sorunları görünür kılınmaya çalışılmıştır.

Kayseri’yi farklı açılar ile ele alan bu dosya sayesinde kent metinsel ve görsel olarak yeniden değerlendirilmiştir. Çeşitli görüşler ile zenginleştirilmiş farklı bakış açısının bir araya geldiği dosya Kayseri mimarlık camiası için oldukça ilgi çekici olmuştur. Böylesi etkili bir dijital yayını Mimarlar Odası Kayseri Şubesi kalıcı bir esere dönüştürmeye karar vermiş ve 2018 yılının ilk aylarında çalışmayı tamamlayarak okuyucularına ulaştırmayı hedeflemiştir. Kent için oldukça yararlı bir yayın olduğunu düşündüğümüz bu eserin keyifle okunmasını dileriz.

Hikmet Eldek Güner - Eda Velibaşoğlu

Yazarlar

Çerçeve Metin

Ekin Bozkurt

Görüş

Burak Asiliskender, Nilüfer Baturayoğlu Yöney

Hikmet Eldek Güner

Mehmet Kasap

Neşe Yılmaz Bakır

Yeşim Alemdar

Söyleşi

Alper Aksoy

Bahadır Kul;

Eda Velibaşoğlu;

Hakan Özkan

İkon Proje

Proje

Kentte Uygulanan Projeler

Öğrenci Çalışmaları

Çalıştay

"Plug-In' : Articulations In Urban Pattern Of Kayseri"

Çerçeve Metin

Süper Kent Kayseri Dosyası Başlıyor

Ekin Bozkurt

“Çerçeve Metin”

Süper Kent Kayseri Dosyası Başlıyor

Ekin Bozkurt

Süper Kent dosyasında, 2017 senesinin ilk kenti Kayseri. 2 ay boyunca kente dair söyleşiler, görüş yazıları ve projeler yayınlanmıştır.

Resim 1. Kayseri Meydanı

6000 yıllık bir geçmişe sahip olan Kayseri, Roma, Bizans, Selçuklu, Osmanlı ve Erken Cumhuriyet döneminin izlerinin görüldüğü; önemli ticaret yollarının kesiştiği, köklü bir şehir.

Kayseri’de bilinen en eski yerleşim, erken Tunç Çağı’nda (MÖ 3000-2000) Anadolu’nun yerli halkı Hattiler tarafından yerleşilen Kültepe. Daha sonraları Pers, Doğu Roma, Selçuklu, Moğol, Osmanlı imparatorlukları hâkimiyetinde kalan kentin tarihi merkezi ve mimarisi, Doğu Roma, Selçuklu, Osmanlı ve Erken Cumhuriyet dönemlerinin izlerini taşır. Günümüzde, en belirgin odak noktaları Kayseri Kalesi ve Cumhuriyet Meydanı olan tarihi kent merkezinde yoğunluklu olarak Anadolu Selçuklu ve Osmanlı dönemlerine ait yapılar görülür. 1915’e kadar Kayseri nüfusunun yüzde 20’sini Ermeniler, yüzde 10’unu ise Rumlar oluşturur. Kévorkian ve Paboudjian’a göre, Kayseri bölgesinde yedi manastır, kırk kilise ve 56 eğitim kurumu bulunur.

Resim 2. Kayseri Kalesi, Saat Kulesi, Sahabiye Medresesi

19. yüzyıl ortalarında başlayan Tanzimat Dönemi, modernleşme sürecindeki her Osmanlı kentinde olduğu gibi Kayseri’nin de fiziksel dokusunu ve mimarlığını etkilemeye başlar. Kenti etkileyen en önemli gelişmelerden biri, 1914-1919 arasında belediye başkanlığı yapan Ahmet Rifat Çalık

döneminde verilen imar kararlarıdır. 1916'da Kale Mahallesi'ndeki Türk evleri boşaltılıp yıkılır ve burada yaşayan Türkler, tehcirle gönderilen Ermenilerin boş evlerine yerleştirilir. 27 Mayıs 1915 tehcir kanunu ve 26 Eylül 1915 tarihli tasfiye kanunundan sonra ve Rusya'nın Doğu Anadolu'yu işgalinden kaçan yaklaşık 30 bin Müslüman mülteci ve muhacirin Kayseri'ye yerleştirilmesinden sonra kentin nüfus yapısı tamamen değişir.

Kayseri, Hrant Dink Vakfı'nın hazırladığı online Türkiye Kültür Varlıkları haritasına göre, toplamda 395 yapıyla, Ermeni ve Rum taşınmaz kültür varlıklarının en yoğun olduğu illerden biri.

Resim 3. Surp Krikor Lusavoriç Ermeni Kilisesi, Molu Rum Okulu

Kayseri'nin ilk imar planı 1933 yılında Burhanettin Çaylak tarafından hazırlanır. Bu planı, Alman Mimar-Şehir Plancısı Ord. Prof. Dr. Gustav Oelsner ve Doçent Kemal Ahmet Aru'nun 1945 yılında hazırladıkları plan izler.

Cumhuriyet sonrası devletin değişim ve kalkınma hedefleri doğrultusunda kurduğu sanayi yapıları/bölgeleri, modern kent kimliği inşasının en belirgin ekonomik lokomotifi olur. Kayseri, Anadolu'da sanayi yatırımlarının ilk gerçekleştirdiği kent olur. Ülkenin ilk ağır sanayi yatırımı olarak bilinen Tayyare Fabrikası 1926'da, Sümerbank Bez Fabrikası 1935'te, Şeker Fabrikası 1955'te kurulur. Bu fabrikaların kurulması ve işçiler için kooperatif konutlarının yapılmasıyla birlikte kentleşme süreci, konut üretim biçimi önemli ölçüde değişir.

Resim 4. Tayyare Fabrikası, Sümerbank Bez Fabrikası, Şeker Fabrikası

Cumhuriyet öncesi ve sonrasında, ulaşım alanında yaşanan gelişmelerden biri olan Sivas Caddesi'nin açılması, kentin gelişiminde önemli bir dönüm noktası olur. 1910 yılında açılan ve 1950'lere kadar Kayseri'yi Sivas'a bağlayan bir karayolu statüsündeki cadde, 1950'lerde şehir

merkezine doğru genişletilerek bulvar haline getirilir. 1950-1960 arasında yeni konut ve iş yerlerinin inşa edilmesiyle, kentin geleneksel dokusunun da önemli bölümü yok olur. Bu dönemde, yukarıda bahsettiğimiz fabrikaların kurulmasıyla birlikte, caddenin her iki yanına beşer katlı kooperatif konutları yapılır.1970'lerde cadde üzerindeki konutlar üst gelir grubunun ilgisini çeker. Bölge zamanla değerlenir ve tamamı konut olan binalar ticarethane, büro olarak kullanılmaya başlar. 1927 yılında Ankara-Kayseri demiryolu hattı hizmete girer.

Kayseri, 1960'lara kadar kent merkezi çevresinde, radyal yol sistemine dayalı olarak kompakt bir biçimde gelişirken; 1960 sonrası doğu-batı aksları boyunca, lineer bir formda gelişir. 1979'da Erciyes Üniversitesi'nin açılması, bu dönemde Kayseri için dönüm noktalarından biri olur.

Tramvay hattı Kayseray, 2009'da servise başlar. O dönemde hattın geçtiği Sivas Caddesi'nin yaya hareketliliği, Kayseri'de sosyal yaşam açısından büyük önem taşır. Ancak, Sivas Caddesi'ne tramvay hattının gelmesiyle birlikte, caddenin yaya merkezli kullanımı, daha araç merkezli bir kullanıma dönüşür. Kentsel kimlik ve aidiyete vurulan bir ket olarak görülen bu yer seçimi o dönem epey eleştiri alır.

2000 sonrası görülen mekânsal değişimlerden biri de birbirinin ardı sıra açılan alışveriş merkezleridir. Sivas Bulvarı üzerindeki İpeksaray Alışveriş Merkezi ve Kayseripark Alışveriş Merkezi 2006'da; aynı bulvar üzerindeki Forum Kayseri 2011 yılında açılır.

2000 sonrasında Kayseri için önemli gelişmelerden biri de yeni üniversitelerin kurulması olur. 2009 yılında Nuh Naci Yazgan Üniversitesi, 2010 yılında Abdullah Gül Üniversitesi açılır.

Günümüze geldiğimizde, Kayseri'de bir süredir kamu yararı, kent tarihi ve çevre hakkı gibi konular eksenindeki tartışmalardan bazılarının, Sahabiye kentsel dönüşüm projesi; çift katlı kavşak ve yol projeleri; Kocasinan ve Talas ilçelerindeki 6 mahallenin riskli alan kararıyla, kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanı ilan edilmesi olduğunu görüyoruz.

Görseller

- ¹<http://www.fotokritik.com/718092/kayseri-meydan>
- ²http://kayseriden.biz/dosyalar/site_resim/icerik/galeri/buyuk/5050933.jpg
- ³http://wowturkey.com/t.php?p=tr383/mc38_rsz_sam_0016.jpg
- ⁴<https://seyahatdergisi.com/sahabiye-medresesi-nerede-tarihi-ve-hakkinda-bilgi/>
- ⁵<https://media-cdn.tripadvisor.com/media/photo-s/01/be/d5/ff/kayseri-surp-krikor-lusavoric.jpg>
- ⁶<http://www.kmkm.org.tr/thumbnaill.ashx?Type=Gallery&width=1200&height=700&url=37/img6831.JPG>
- ⁷http://2.bp.blogspot.com/-xFLv7dpDn0/UrcJpH21DSI/AAAAAAAAAw8E/o_6ah16iCGo/s640/1533855_459437637495123_1369825537_n.jpg
- ⁸<http://4.bp.blogspot.com/-dgAbLiXYBY0/Vco4U5IpEal/AAAAAAAAAVc/TI0Y7m1hJr0/s1600/Kayseri%2BBez%2BFabrikas%25C4%25B1.jpg>
- ⁹http://photos.wikimapia.org/p/00/02/64/17/68_big.jpg

Alıntılar

- ¹<http://www.agos.com.tr/tr/yazi/11043/kayserinin-gelismesinde-emval-i-metrue-vurgunu-cok-onemli-rol-oyunuyor>
- ²Çabuk, S., 2012, Kayseri'nin Cumhuriyet Dönemi'ndeki İlk Kent Düzenlemesi: Caylak Planı
- ³<http://bianet.org/bianet/ekonomi/162883-1915-in-sifresi-emval-i-metrue>
- ⁴<http://www.agos.com.tr/tr/yazi/11043/kayserinin-gelismesinde-emval-i-metrue-vurgunu-cok-onemli-rol-oyunuyor>
- ⁵<http://turkiyekulturvarliklari.hrantdink.org/>
- ⁶Çabuk, Suat, 2012, Kayseri'nin Cumhuriyet Dönemi'ndeki İlk Kent Düzenlemesi: Caylak Planı
- ⁷Asiliskender, B., Özsoy, A., 2010, Cumhuriyet Sonrası Kayseri'de Modernleşme: Mekansal ve Toplumsal Değişim
- ⁸Tozoğlu, A. E., 2008, Bir Muhafazakar Modernleşme Laboratuvarı Olarak Kayseri
- ⁹Tozoğlu, A. E., 2008, Bir Muhafazakar Modernleşme Laboratuvarı Olarak Kayseri
- ¹⁰Tozoğlu, A. E., 2008, Bir Muhafazakar Modernleşme Laboratuvarı Olarak Kayseri
- ¹¹<http://www.insaatgundemi.com/kayseride-6-mahalle-riskli-alan-ilan-edildi.html>

Görüş

Fabrikadan Üniversite Kampüsüne; AGÜ Sümer Kampüsü/

Burak Asiliskender, Nilüfer Baturayoğlu Yöney

Kentsel Korumanın Radikal Örneği: Kayseri

Hikmet Eldek

Kayseri Planla Gelişen Bir Kent (mi)?

Mehmet Kasap

Üretmek mi? Tüketmek mi? Kayseri'nin Son Dönem Kentsel Projeleri Üzerine...

Neşe Yılmaz Bakır

Tarihsel Sürekliliğin Dayanılmaz Hafifliği

Yeşim Alemdar

Fabrikadan Üniversite Kampüsüne; AGÜ Sümer Kampüsü

Burak Asiliskender, Nilüfer Baturayoğlu Yöney

Sosyal ve siyasal gelişmeler dikkate alındığında yirminci yüzyıl, insanoğlunun dünya üzerinde var olduğundan beri yaşadığı, en kritik değişimlere sahne olmuştur. Teknik ve teknolojik gelişmeler, toplumsal ilişkilerimizi ve yaşama alışkanlıklarımızı kökten değiştirmiş, yeni sosyal ve mekânsal düzen(ler) ortaya çıkarmıştır. Sanattan bilime, alışlageldik üretim biçimlerini tekrar etmek yerine sorgulayan; eleştiren, alt-üst eden ve yeniden kuran bir düşünce yapısı gelişmiştir. Bu eleştirel ve ilerlemeci düşüncelerin yüzyıllık serüveni, yirmibirinci yüzyılın başında, bilgi üretimi ve paylaşımı özelinde benzer bir değişime işaret etmektedir. Artık, bilgi aktarılan bir kaynak olmaktan çıkarak birlikte üretilen ve üretilirken paylaşılan bir olguya evrilmektedir. Bu değişim içerisinde, üniversite, enstitü, araştırma merkezi gibi bilgi ve teknoloji üretimi için örgütlenmiş kurumların yapısal olarak değişimleri ise kaçınılmaz durmaktadır. Bu tartışmaları merkez olarak 2012 yılında kurulan Abdullah Gül Üniversitesi, yenilikçi bir akademik bakış ve yaklaşımla yapılanmaktadır. Toplumsal fayda üretmeyi merkeze alan eğitim ve araştırma yaklaşımıyla yeni bir üniversite modeli geliştirmektedir.

Bilgi ve toplumsal değer üretimini merkeze alan bu yaklaşım, şüphesiz ki bir arada düşünmeye, tartışmaya ve üretmeye imkân veren mekânlara ihtiyaç duymaktadır: Bu bakışla AGÜ; birbiri ile sıkı iletişim içinde derslikler, atölyeler, laboratuvarlar ile kütüphane ve sosyal alan kullanımlarının yeniden tanımlandığı açık kampüs düzeninde yapılanmayı ilke edinmiştir. Sınıflar ve ortak alanlar, her dersin ya da etkinliğin ihtiyaç duyduğu farklı durumlara için esnek, değiştirilebilir; yeniden kurgulanabilir bir ilke ile tefriş edilmiştir.

AGÜ kampüsünü benzersiz kılan bir başka niteliği ise, ilke edindiği toplumsal değer üretme yaklaşımıyla ele aldığı, Erken Cumhuriyet Dönemi'nin önemli miraslarından biri olan Sümerbank Kayseri Bez Fabrikası ve Lojmanları'nı, yeniden işlevlendirme girişimidir. AGÜ, sadece öğrencileri ve çalışanları için bir kampüs ve kullanım mekânları üretmek yerinde, Kayseri ve çevresinde yaşayanları bilim ve sanatla buluşturacağı açık bir kampüs oluşturmaktadır. Fabrika yerleşkesi içerisinde bulunan yapıların özgün değerlerinin korunarak, yeniden işlevlendirilmesi yaklaşımıyla da mimari kültürel mirasımızın korunması ve sürdürülebilirliği örnek bir uygulama ortaya çıkarılması ilke edinilmiştir.

Sümerbank Kayseri Yerleşkesi, 1935

Sümerbank Kayseri Bez Fabrikası, yapıldığı dönem ve konumu itibariyle, büyük bir devrimin eseridir. Yapılış amacı, ekonomik ve sosyal işlevi, Türkiye Cumhuriyeti'nin ulus-devlet oluşturma çabalarıyla doğrudan ilgilidir. Bundan dolayı tesis, sadece Kayseri merkezli değil, o dönemde oluşturulmaya çalışılan 'modern' Türkiye hakkında genel bir değerlendirme olanağı sağlamaktadır. Sümerbank'ın kurumsal yapısı incelendiğinde, Cumhuriyet'in ana fikirlerinin bir yansıması olduğu söylenebilir. Kurum, çalışanlarını, aileleriyle birlikte kendi "tek" kimliği altında toplamayı amaçlayan bir organizasyondur. Bu düşüncenin ilk uygulaması olan Kayseri Fabrikası ve lojmanları ise, her ne kadar sanayileşme hedefini gerçekleştirmek için kurulmuşsa da aslında, ardında "modernleşme" hareketinin tetiklendiği kentsel ölçekte bir düzenlemedir. (Resim 1)

Resim 1- Sümerbank Kayseri Bez Fabrikası, 1935 (La Turquie Kemaliste, 9)

Tesis, Sovyetler Birliği'nden alınan 8,5 Milyon Türk Liralık krediyle ve dönemin Başbakanı İsmet İnönü tarafından Türkiye'ye davet edilen Sovyet uzmanların incelemeleri doğrultusunda, Turkstroj tarafından kurulmuştur. 20 Mayıs 1934'de temelleri atılan fabrika ve binaların tasarımı Moskova'da yapılmıştır. İnşası, Türk-Sovyet işbirliği ile 16 ayda tamamlanarak 16 Eylül 1935'de dönemin başbakanı İsmet İnönü tarafından hizmete açılmıştır. Mimari Prof. Ivan Nikolaev, müteahhidi ise Abdurrahman Naci Bey isimli bir Türk'tür. Amacı halk tipi, ucuz pamuklu kumaş üretmek olan fabrika, pamuklu tekstil sanayi kolunun gelişmesine ve yurt ekonomisine geniş ölçüde yardımcı olmuştur.

Kuruluş yıllarında, 2100 işçi ile 155 memur çalıştıran Fabrika'nın, memur ve ustalar için konutları, revir, kreş, işçi ve memur lokali, market ve fırın gibi temel ihtiyaçları karşılayacak birimler ile sosyal amaçlı; sinema, 1000 kişilik kapalı tribünlü futbol sahası, tenis kortu gibi spor birimleri ve etrafında müzikli eğlenceler de düzenlenen yarı-olimpik bir yüzme havuzu bulunmaktadır. İşletme binası, 144X244m'lik genişlik ve yaklaşık 35.000 m2'lik kapalı alanı ile 1960'ların sonuna kadar Balkanların en büyük fabrika yapısı olarak bilinmektedir. Bununla birlikte, yerleşke içinde yer alan Elektrik Santrali, dönemin önemli modern mimari akımlarından Rus Konstrüktivizmi'nin sayılı

örnekleri arasındadır.

Sümerbank Kayseri Bez Fabrikası, Cumhuriyet'in mekân devrimine bir örnektir: Hem mimari hem de şehircilik düzenlemeleri ile basit ve yalın nitelikler taşıyan binalardan oluşmaktadır. Sümerbank Bez Fabrikası'nın mimari ve kentsel özellikleri, Kayseri kentinin gelişimine yön vermiştir. Tesisin sahip olduğu modern tasarım ilkeleri, kentin planlanmasının ana fikirlerinden biri olmuştur. Ayrıca, 1950 yılında çalışanları ve emeklilerine kooperatif kurma hakkı tanımış ve lojmanlarının çevresindeki arazilerini konut yapımı için tahsis etmiştir. Günümüzde, Yeni Mahalle, Bebek Evler, Memur Evleri ve İki yüz Evler olarak bilinen semtleri kurmuştur.

Sümerbank, Kayseri'de yeni yerleşmeler ortaya çıkarmasının yanı sıra, kentin ekonomisine de katkıda bulunmuştur. Fabrika, işçisini çalıştırmaya başlamadan önce eğitmiş, onlara “zanaat” kazandırmış ve işlerinde uzman bireyler yetiştirmiştir. Bu bireyler, fabrikadaki çalışma sürelerinin ardından, özel girişimleri ile yeni tesisler kurmuş ve kentin ekonomik gelişimine katkıda bulunmuşlardır. Bu sayede ekonomisinin gelişmesiyle Kayseri hem sosyal hem de ticari ölçekte hızla büyümüştür. Sümerbank Kayseri Yerleşkesi, hem kent kültüründeki önemi hem de ulusal kimliğin kurulmasındaki önemlerinden dolayı, 2003 sonunda “anıt” olarak tescillenerek koruma altına alınmıştır.

AGÜ Sümer Kampüsü

Sümerbank Kayseri Bez Fabrikası, Mayıs 2012'de Abdullah Gül Üniversitesi'ne tahsis edilmiş; 15 Haziran 2012 tarihinde ise devir gerçekleşmiştir. AGÜ, ilk öğrencilerini kabul ettiği 2013 yılından itibaren, modern mimarlık mirası için çok önemli ve bildik bir sanayi yerleşkesi olan Sümerbank Kayseri Bez Fabrikası'nda eğitim vermektedir. Sümerbank Yerleşkesi, birbirini izleyen farklı etaplar ile restore edilerek, kent merkezinde, kentli ile doğrudan iletişim-etkileşim içerisinde olacak sosyal-kültürel bir merkeze dönüştürülecektir. Kampüs, eğitim ve araştırma amaçlı kullanımın yanı sıra, kent ve kentliler bir araya getirecek sosyal ve kültürel alanları içeren bir dönüşüm sürecindedir.

İlk öğrenciler, ana fabrika binasının bir kısmında yapılan düzenlemelerle, hazırlık eğitimlerine başlamışlardır. Aynı yıl, kampüs alanı içerisinde yer alan lojmanlar da düzenlenerek,

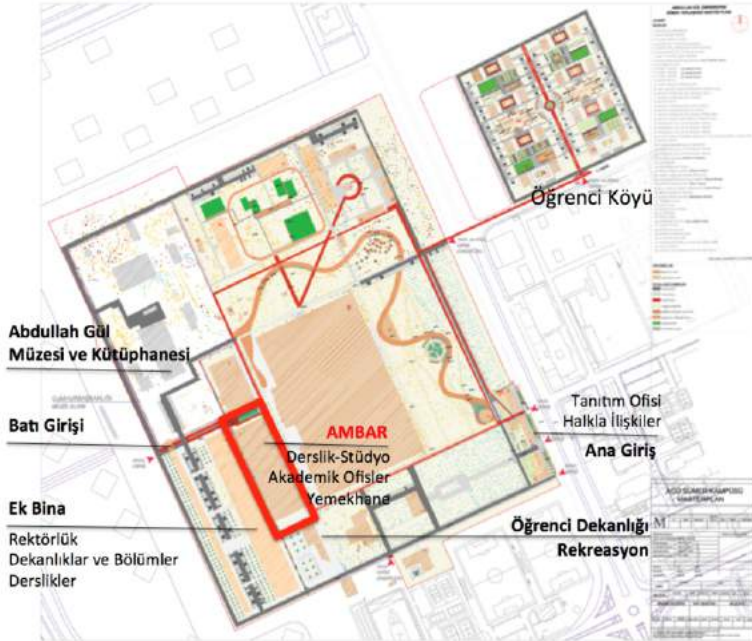
öğrencilere yurt olarak tahsis edilmiştir. Kampüsün yeniden işlevlendirilmesi ve dönüşüm süreçlerini yönetebilmek için, yerleşke içine yeni bir bina yapılmıştır. Master plan süreci öncesi, EAA (Emre Arolat Architects, İstanbul) tarafından yönetim ve eğitim amaçlı tasarlanan ve 2014 Ekim ayında hizmete açılan bina, 2016 Ulusal Mimarlık ödülüne layık görülmüştür. Yapım sistemi ve mevcut mimari kimlikten farklı tasarım yaklaşımıyla dikkat çeken ve yaklaşık 240m uzunluğundaki yeni yapı, 1964 yılında Sümerbank yerleşkesine inşa edilen ek ambar kütlesinin de üzerini örterek, kampüsün güneybatı sınırını tariflemektedir. Yeni yapı, üzerine konumlandığı ambar kütlesinin açığa çıkarılan ve kısmi olarak korunan strüktürleri ile kurduğu ilişki ile dikkat çekmektedir. (Resim 2)

Resim 2. Ek bina öğrenci ortak alanı

Sümerbank yerleşkesinin üniversite kampüsüne dönüşüm çalışmaları, 2014 yılında Kayseri Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından onaylanan ve AGÜ Mimarlık Fakültesi (B. Asiliskender, N. Baturayoğlu Yöney, Ö. Kevseroğlu) tarafından tasarlan master plan çerçevesinde sürdürülmektedir. Plan, fabrika yerleşkesinin özgün yapıları ve açık alan düzenlemelerini değiştirmeden korumayı ve üniversitenin ihtiyaçları doğrultusunda belirlenen yeni kullanım katmanlarını eklemeyi önermektedir: Kampüste en büyük alan eğitim-öğretim ve araştırma

faaliyetlerine ayrılmakla birlikte, üniversitenin kent ve kentli ile buluşmasına olanak sağlayacak sosyal ve kültürel alanlara öncelik sağlanmıştır. Eğitim ve araştırmaya ayrılan kısımlar, kampüsün doğu girişinden kuzeybatı yönüne doğru ziyaretçi merkezi, sergi salonu, müze, restoran-kafe ve açık-kapalı spor alanları ile desteklenmiştir. Kampüsün kuzeydoğusunda bulunan lojmanlar, yine lojman ve öğrenci köyü gibi barınma hizmetlerine ayrılmış, bunların çevresine rekreasyonel işleve sahip yeşil alanlar ile sportif faaliyet için ayrılmış alanlar yerleştirilmiştir. (Resim 3)

Resim 3. AGÜ Sümer Kampüsü Master Planı

Master plan kararlarına bağlı olarak ilk restorasyon ve yeniden işlevlendirme çalışmaları, kampüsün güneyinde yer alan ambar binası, itfaiye ve büro binaları, elektrik santrali ve giriş yapılarında gerçekleştirilmiştir.

Bu kapsamda ilk olarak, 2014 sonunda başlayan Ambar Binası restorasyon ve yeniden işlevlendirme çalışmaları 2016 yazında tamamlanmıştır. Asiliskender ve Yöney tarafından tasarlanan proje ile Ambar binası, sınıflar, stüdyolar, öğretim üyesi ve yardımcılara ait ofisler ile öğrenci çalışma ve yaşam alanları ile yemekhane ve kafe gibi alanları içeren bir yapıya dönüştürülmüştür. Restorasyon projesi, yapıyı yeniden işlevlendirilen bir kabuk olarak ele almıştır. Uygulanan tüm restorasyon

müdahalelerinin temel ilkesi, yapının özgün mimari ve yapısal sistemine zarar vermeden, kolaylıkla ayrıştırılabilir ve gerektiğinde sökülebilir yeni bir mimari ve taşıyıcı sistem oluşturmaktır. İçi boş olan yapının, doğu-batı yönündeki özgün bölücü duvarları korunurken, üst kottaki yatay pencereyle aydınlanan orta aksı sürekli hale getirilmiştir. Yapının görece yüksek tavanlı orta kısmında, çelik taşıyıcı sistemle tasarlanan iki katlı yeni bir mekân düzeni oluşturulmuştur. Kutu içinde kutu olarak tanımlanabilecek bu düzen, giriş katında sınıflar ve üst katta açık bir koridor boyunca sıralanan ofisler olarak planlanmıştır. Mevcut yapı, sadece özgünlükleriyle kendini sergileyen ve yeni işlev için eklenen mekânlara bir kabuk olmak yerine, kullanıcı ile sürekli görsel ve fiziksel etkileşim içinde olan deneyimsel boşluğa dönüştürülmüştür. Kullanıcılarının, dönemin yapım teknolojisi ve mimari yaklaşımlarını yansıtan bir kabuk ve içerisinde üretilen çağdaş ekin biçimi, malzemeleri ve teknolojisi arasındaki mekansal deneyimleriyle an'ı ve miras kalanı sorgulamaları amaçlanmıştır. (Resim 4-5)

Resim 4. AGÜ Sümer Kampüsü Ambar Binası, 2015.

Resim 5. AGÜ Sümer Kampüsü Ambar Binası, İç Mekan, 2015.

Eş zamanlı olarak, kampüsün kuzey ucunda yer alan Elektrik ve Buhar Santrali binaları, EAA tarafından hazırlanan restorasyon ve yeniden işlevlendirme projeleri ile T.C. Cumhurbaşkanlığı Abdullah Gül Müze ve Kütüphanesi'ne dönüştürülmüştür. 1960 sonrası elektrik üretimi durdurulan ve 1980 sonrası bir süre konfeksiyon atölyesi olarak kullanılan santral binası, 11. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'e ait kişisel bir müze olmanın ötesinde, Türkiye'nin demokrasi serüvenini anlatan bir içerikte kalıcı bir sergiye ev sahipliği yapacak şekilde yeniden düzenlenmiştir. Buhar Santrali binası ise sosyal bilimler ağırlıklı bir kütüphane olarak hizmet verecektir. (Resim 6)

Resim 6. Elektrik Santrali, T.C. Cumhurbaşkanlığı Abdullah Gül Müzesi, 2017

Ambar binası ile başlayan giriş yapılarının restorasyon ve yeniden işlevlendirme çalışmaları ise devam etmektedir. Asiliskender ve Yöney tarafından tasarlanan proje ile birbiri ile ilişkili, kampüsün doğu girişinde uzanan üç ayrı bloktan oluşan giriş yapıları ise, üniversite tanıtımı amaçlı sosyal odaklı bir yeniden kullanım tanımı ile işlevlendirilmektedir. Ortada yer alan blok aslı gibi korunarak ofis amaçlı kullanıma dönüştürülmekte; kuzey uçta kalan blok, üniversite tanıtım birimine ait sergi ve toplantı mekânları; güney uçta kalan ve farklı dönemde inşa edilen kısım ise market ve kafe olarak hizmet vermek için çağdaş eklerle desteklenerek işlevlendirilmektedir. Giriş binaları, AGÜ'nün üçüncü nesil

üniversite misyonu doğrultusunda, üniversiteyi kent ve kentli ile buluşturacak mekansal bir arayüz olarak tasarlanmıştır.

(Resim 7-8, <http://www.arkiv.com.tr/proje/agu-sumer-kampusu-buyuk-ambar-binası/6669>)

Resim 7. Giriş Binaları Kuzey Bloğu

Resim 8. Giriş Binaları Güney Bloğu

Benzer hedefler ve kampüs içerisinde iletişim ve sosyal etkileşimi desteklemek amacıyla, İtfaiye ve Büro Binaları'na ait yeniden işlevlendirme çalışmalarını da gerçekleştirmişlerdir. Asiliskender ve Yöney'in 2015 yılına ait tasarımları ile yapılar muhdes eklerinden ayrıştırılmış, yeni işlevlerini destekleyecek çağdaş ekler ilave edilmiştir. İtfaiye Binası, özgün taşıyıcı sistemi ve bakım çukurları korunarak, restoran olarak işlevlendirilmiştir. Büro binaları ise öğrenci merkezi olarak yeniden düzenlenmiştir. (Resim 9-10)

Resim 9. İtfaiye Binası, (batı cephesi), 2016.

Resim 10. İtfaiye Binası İç Mekan, 2016.

İşletme (fabrika) binası başta olmak üzere, kampüs içerisinde yer alan yapıların restorasyon çalışmaları ise devam etmektedir.

Modern Mirasın Korunması Örneği olarak AGÜ Sümer Kampüsü

AGÜ Sümer Kampüsü projesi, işletmeye açıldığı 1935 yılından başlayarak Kayseri'nin ekonomik, kültürel ve toplumsal hayatında önemli rol oynayan Sümerbank Kayseri Bez Fabrikası'nın üniversiteye dönüşümünden öte anlamlar barındırmaktadır. Yalnızca kent hafızasında önemi olan bir yer olarak yerleşke korunmamakta, aksine yeni bir işlevle anlamlandırılmakta ve öne çıkmaktadır: AGÜ Sümer Kampüsü, araştırma, eğitim ve toplumsal etki işlevleri ile üniversitenin kentle buluşacağı bir arayüz olarak yeniden yapılanmaktadır.

Mimari miras ile kent belleğinin sürekliliğini sağlayabilmek için kullanım dışı kalmış sanayi yapılarının korunması ve sürekliliğinin sağlanması, etkin ve ekonomik malzeme, mekân ve enerji ile altyapı kullanımı, kentlerimizin gelecekteki sürdürülebilirliği bakımından öne çıkmaktadır. Elbette her yapının sadece kendini sergilemek üzere korunması ekonomik olarak sürdürülebilir değildir. Bu tip binaları, birer yapı stoğu olarak değerlendirmek ile yalnızca kendini sergileyen müzeler haline getirmek arasındaki alternatifleri, tarihi çevreye saygılı bir bakışla ele alması gerekliliği ise oldukça açıktır. Sürdürülebilirliğin tek başına yetersiz olduğunu da unutmamak gerekir. Yalnızca fiziksel yapıların değil, bu yapıları ortaya çıkaran ve bir dönem yaşatan “yerin ruhunun” da (genius loci) korunması toplumsal ve kültürel sürdürülebilirlik açısından vaz geçilmezdir.

Bu bağlamda, AGÜ Sümer Kampüsü'nde gerçekleştirilen restorasyon ve yeniden kullanım projeleri, özgün mimari tasarım, mekan düzeni ile yapı malzeme ve teknolojileri ile tesiste gerçekleştirilen sanayi üretiminin ekonomik, toplumsal ve kültürel izleri korumaya odaklanmıştır. Zaman içinde eskimek ve bozulmakla birlikte, tesiste yer alan yapı ve açık alanlar dönemin yapı malzeme ve teknolojilerinin ayakta duran belgeleridir. Tesisin tarih içinde gelişimine tanıklık etmeleri bakımından, nitelikli dönem müdahalelerinin korunması da ilke olarak kabul edilmiştir.

Fabrika'nın üretimine son verildiği 1999 yılından AGÜ hizmetine verildiği 2012 yılına kadar geçen sürede, özgün makine ve teçhizatın büyük oranda kaybolduğu izlenmektedir. Bu nedenle, yeniden kullanım projeleri üretim süreci yerine, daha iyi korunmuş olan yapıların kendisine odaklanmıştır. Çağdaş müdahaleler ile özgün mimari ve teknolojik özellikleri ortaya çıkarmak ve yeni ile eskiyi her ölçekte birbirinden ayırt ettirmek amaçlanmıştır. Bu sayede, mevcut yapı stoğunun etkin kullanımı ve tüm yönleriyle sanayi mirasının korunması arasında bir denge kurulmakta; eski ve özgün olanlar yadsınmadan, yeni işlevler çerçevesinde bir bütünlük kurgulanmaktadır.

Kentsel Korumanın Radikal Örneği: Kayseri

Hikmet Eldek Güner

Koruma pratikleri açısından Kayseri istisnai örneklerden biri olarak görülebilir. Planlamanın mantığından gelen düzenleme olgusu, doku ölçekli olmak yerine, anıtsal yapıları tutarak sivil mimariyi gözden çıkaran bir tutum izlemiştir.

Köklü bir geçmişe sahip olan Kayseri'nin tarihi M.Ö. 4000 yılına dayanmaktadır. Tarih boyunca etkin ticaret yollarının önemli bir uğrak noktası olan kentte, Roma'nın, Bizans'ın, Selçuklu'nun, Osmanlı'nın ve Erken Cumhuriyet Dönemi'nin izleri görülmektedir. Günümüze ulaşan en eski eserlerden birisi kent merkezinde bulunan İç Kale'dir. Selçuklular zamanında Hunat Hatun Külliyesi, Gevher Nesibe Hatun Şifahanesi ve Medresesi, Sahip Ata Medresesi, Ulu Cami, Güllük Cami ve Döner Kümbet gibi anıtsal eserler inşa edilmiştir. Osmanlı Dönemi'nden itibaren kentin mekânsal yapısı, kale dışına taşarak genişlemiş, merkezde Ulu Camii, çevresinde çarşı ve resmi yapılar, bu yapıların çeperlerinde de dar, organik ve çıkmaz sokaklı mahallelerin yer aldığı bir kentsel doku meydana gelmiştir. Tarih boyunca etkin bir ticaret aksında bulunan kente, Osmanlı Dönemi'nde de hanlar ve çarşılar inşa edilmiştir.

Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde ve özellikle de Tanzimat sonrası imar hareketleri hızlanmış ve 1923 yılında Cumhuriyet'in ilan edilmesi ile beraber Kayseri'de de diğer kentlerde yaşanan hızlı değişim süreci başlamıştır. Alman şehirci Prof. Oelsner başkanlığında, Kemal Ahmet Aru tarafından 1945 yılında, kente yönelik geniş kapsamlı hazırlanan ilk imar planı doğrultusunda, 1950-1960 yılları arasında geleneksel kent dokusunun önemli bir bölümü yok edilerek yeni konut ve iş yerleri inşa edilmiştir. 1975 yılında ise Mimar Yavuz Taşçı tarafından yeni bir nazım plan hazırlanmış, yüksek bloklu, geniş bulvarlı şehir anlayışına geçilmiştir. Bu planın devamı niteliğindeki 1986 tarihli nazım imar planı ise merkezdeki yoğunluğu kentin çeperine atmayı hedefmiş, kentin dışında yeni bir yerleşim halkasının oluşmasına neden olmuştur. Buna karşın 2006 yılında yürürlüğe giren ve büyük ölçekli gayrimenkul yatırımlarının önünü açan yeni nazım imar planı ise kent merkezini imar hareketleri için yeniden cazip hale getirmiştir.

Bütün bu planlama tarihi bağlamında, planlı ve sürekli olarak yeniden inşa edilen Kayseri'de kültürel mirasın dikkat çekmesi doğal olarak oldukça geç bir tarihte gündeme gelmiştir. 1940'larda başlayan planlama çalışmaları, kent içindeki ve çeperindeki boş araziler yerine, var olan geleneksel

dokunun yıkılarak yeni yapıların inşa edilmesini öngörmüştür. Bunun sonucunda, yapıları tekil olarak koruma anlayışı gündeme gelmiş ve anıtsal yapılar dışındaki geleneksel sivil mimari doku büyük oranda tahrip edilmiştir. Bu süreç anıtsal yapıların içinde yer aldıkları kentsel ve tarihsel bağlamı yok etmiş, bütünden kopuk kentsel fragmanlara dönüştürmüştür. Buna karşın, kalan geleneksel dokunun tamamı 1975 yılında Sit Alanı olarak ilan edilmiş ancak, geleneksel sivil mimariyi değersiz gören bakış açısı devam etmiş ve 1984 yılında 110 hektar olan Sit Alanı, 8.8 hektara indirilmiştir.

Geçmişe yönelik bu olumsuz bakış açısının kökeninde yüzyıllar boyunca devam eden ticaret kültürünün etkisi olduğu söylenebilir. İpek yolunun önemli bir uğrak noktası olan kentteki yerleşik ticaret kültürü, her türlü malın, menkulün ve gayrimenkulün alınıp satıldıkça değer kazandığı, değişim ve dönüşüm değeri üzerinden rant elde edildiği bir ortamı var etmektedir. Mekân üzerinden kentsel rantın ve artı değerın dağıtılarak yeniden paylaşılmasını sağlayan planlama pratiği de, kentin bu dinamik ve rekabetçi ortamından etkilenmiştir. Bunun sonucunda özel mülkiyet kapsamındaki geleneksel sivil mimari hızla yerini yeni ve modern yapılara bırakmış, yüksek yoğunluklu, çok katlı konut ve iş alanları ortaya çıkmıştır. Kamunun ve vakıfların mülkiyetinde olan cami, hamam, medrese, kümbet gibi anıtsal yapılar ise kentin bu yapısal dönüşüm sürecinin dışında kalarak yeni kentsel doku içerisinde uzun süre atıl durumda bırakılmışlardır.

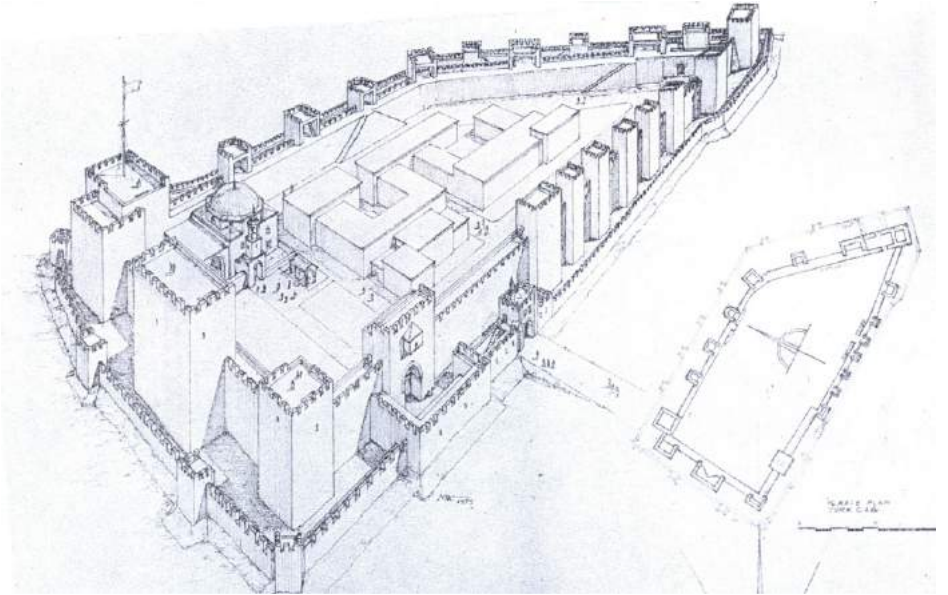
Özgün işlevini sürdürebilen az sayıdaki anıtsal yapı, basit bakım ve onarımları yapılarak kullanılmaya devam etmiştir. Kültür turizminin keşfedilmeye başladığı 1990'ların sonunda tarihe yönelik bir uyanış yaşanmış ve gerek anıtsal yapılar gerekse sivil mimari, korunması gereken bir kültürel değer olarak görülmeye başlanmıştır. Turizmin neden olduğu bu keşif, kentteki alışlagelen koruma pratiklerini dönüştürmüş, tarihi yapıların kentin ekonomik olarak kalkınmasında nasıl kullanılacağı, değerleri nasıl artıracığı gündeme gelmiş, yatırımlar başlamıştır. Tarih boyunca kente yön veren girişimci ruh, tarihi yapıları da yatırım planlarının içine almıştır.

Özetle, piyasa koşullarını denetim altına alan, arz ve talep dengesini düzenleyen, kentsel mekândaki kullanım dengelerini oluşturmaya çalışan, kısacası koruma-kullanım dengesini regüle etmeyi hedefleyen planlama pratiğinin, Kayseri bağlamında daha en başından farklı bir anlayışla ele alındığı görülmektedir. Planlamanın mantığından gelen düzenleme olgusu, ilk plan kararlarından itibaren doku ölçekli olmak yerine, anıtsal yapıları tutarak sivil mimariyi gözden çıkaran bir tutum izlemiştir. Bu bağlamda, koruma pratikleri açısından Kayseri istisnai örneklerden biri olarak görülebilir.

Bu sıra dışı yaklaşım içerisinde son yıllarda gerçekleştirilen dört koruma örneğine daha yakından bakmak bu süreci daha açıklayıcı yapacaktır;

İç Kale

Kent Surları'nın inşa tarihi Roma İmparatorluğu'na kadar uzanmaktadır ancak İç Kale için tam bir tarihleme yapılamamakla birlikte Bizans Dönemi'nde inşa edildiği düşünülmektedir. İç Kale, kentin yönetiminde etkin olan Selçuklular, Karamanlılar, Dulkadiroğulları ve Osmanlılar tarafından önemli bakım ve onarım geçirerek tamir edilmiş böylece günümüze kadar ayakta kalabilmiştir. 2008 yılında Kayseri Büyükşehir Belediyesi tarafından iki kademeli olmak üzere "Kayseri İç Kalesi Ulusal Mimarlık Yarışması" açılmış, yarışma sonucunda Doğan Zafer ERTÜRK'ün ekip temsilcisi olduğu proje birinci seçilmiştir. 2008 yılında başlayan yarışma süreci, 2011 yılında kazanan ekip ile sözleşme imzalanması ile devam etmiş ve 2013 tarihinde de projenin uygulaması başlamıştır.

Resim 1: Kayseri Şehri Tarihi İç Kalesi Restitüsyon Çizimi

Akok, M., (1976), Kayseri Şehri Tarihi İç Kalesi, Türk Arkeoloji Dergisi, S:XXIII-2, ss.30, Ankara.

Yarışma sonrasında uygulamanın yapılabilmesi için öncelikle kale içerisinde yer alan ticari işletmelerin tahliye edilmesi ve sonrasında alanda yer alan bitişik nizam yapıların yıkılması gerekmiştir ancak bu süreç beklenenden daha uzun sürmüştür. Kayseri için önemli yatırımlardan biri olan ve merakla beklenen projenin, 2016 yılı içerisinde açılması beklenirken, Kayseri Büyükşehir Belediyesi "Büyükşehir'den Tarihi Restorasyon" çıkışı ile Kayseri İç Kalesi için restorasyon çalışmalarının başladığını duyurmuştur.

Resim 2: Kayseri İç Kalesi

<http://www.arkitera.com/haber/25434/yarismayla-yapilan-kayseri-ic-kalesinin-duzenlenmesi-tamamlaniyor>

Resim 3: Kayseri İç Kalesi

<http://www.arkitera.com/haber/25434/yarismayla-yapilan-kayseri-ic-kalesinin-duzenlenmesi-tamamlaniyor>

Bu durum oldukça ilginç bir uygulama sürecinin yaşandığını ortaya koymaktadır. Geçmiş Bizans'a kadar dayanan tarihsel, mekânsal değerlerinin tartışılmayacağı bir anıtsal yapı için yarışma düzenlemek, yarışma sonrası Kale'nin içini tamamen yıkarak boşaltmak, düzenlenen yarışma sonucunda elde edilen projeyi inşa etmek ve sonrasında da kale restorasyonuna başlamak kültür varlıklarını koruma disiplini için de ilklerden olacaktır. Yarışma yöntemi ile, korunması gereken bir kültür varlığı için proje ürettiren, çoklu düşünme sistemine sıcak bakan ve elindeki değeri doğru kullanmayı hedefleyen bir yerel yönetim için sürecin ters işlemesi talihsiz bir durum olmuştur. Önceliğin anıtsal yapının korunmasına ve korumayı sağlayacak kullanım önerilerine verilmesi gerekirken, maalesef öncelik İç Kale içerisinde kalan alanın nasıl kullanılacağına verilmiş ve doğru olmayan bir süreç izlenmiştir. Yaklaşık 4 yıl sürmesi öngörülen İç Kale restorasyonu umarım özgün değerlerini (mekânsal, mimari, tarihi, anı malzeme, teknik, vb) yitirmemiş KORUNMUŞ bir yapı olarak kent belleğindeki yerini korumaya devam edebilecektir.

Gevher Nesibe Hatun Şifahanesi Ve Medresesi

Gevher Nesibe Hatun Şifahanesi ve Medresesi 13. yy'da Selçuklu hükümdarlarından II. Kılıçarslan'ın kızı, Gevher Nesibe Sultan'ın vasiyeti üzerine yaptırılmıştır. Bitişik avlulu iki yapıdan meydana gelen anıtın, ana giriş kapısında geometrik Selçuklu bezemeleri yer almaktadır. 1940'lara kadar geleneksel sivil mimarinin bir parçası olan yapı, dokunun zaman içerisinde yıkılması ile alanda tek kalmıştır.

Resim 4: Gevher Nesibe Hatun Şifahanesi Ve Medresesi
<http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=128539&start=451>

Resim 4: Gevher Nesibe Hatun Şifahanesi Ve Medresesi
<http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=22232&start=10>

1960'larda oldukça harap durumda olan anıt için Ankara Vakıflar Bölge Müdürlüğü tarafından kapsamlı bir restorasyon projesi yürütülmüş, yapı yeniden kullanılabilir duruma getirilmiştir. 1980'den 2012 yılına kadar Erciyes Üniversitesi tarafından Tıp Tarihi Müzesi olarak kullanılan yapı için 2007 yılında Erciyes Üniversitesi tarafından rölöve, restitüsyon ve restorasyon projeleri hazırlanmış ve yapının restorasyon süreci başlamıştır. Gevher Nesibe Hatun Şifahanesi ve Medresesi için hazırlanan proje T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Ulusal Mimarlık Koruma Ödülleri, Anıtsal Yapı Rölöve, Restitüsyon ve Restorasyon Projeleri dalında Birincilik Ödülü almıştır. Ancak hazırlanan projenin uygulama aşamasında sorunlar yaşanmış; kullanım kararlarında ve işlevinde değişiklikler yapılmıştır. Vakıflar Kayseri Bölge Müdürlüğü ve Kayseri Büyükşehir Belediyesi protokol anlaşması yaparak yapının tamamının Selçuklu Uygarlığı Müzesi olması için anlaşmıştır. Tetrazon Şirketi tarafından yeniden projelendirilen ve yeni işlev doğrultusunda kurgulanan müze, 2014 yılında Tarihi Kentler Birliği Tarihi ve Kültürel Mirası Koruma Proje ve Uygulamalarını Özendirme Yarışması'nda Jüri Özel Ödülü almaya hak kazanmıştır.

Resim 5: Gevher Nesibe Hatun Sifahanesi Ve Medresesi

http://wowturkey.com/t.php?p=/tr191/Burhanettin_Akbas_Gevher_Nesibe_yukse.jpg

Yeşil alan içerisinde tarihsel ve kentsel bağlamından uzak tekil biçimde korunan Selçuklu Uygarlığı Müzesi, etkileşimli müzecilik yaklaşımının denendiği, Kayseri için yeni, heyecan verici bir deneyim alanı olmuştur. 2007 yılında hazırlanan restorasyon projesiyle ve 2014 yılında müze işlevi için geliştirilen proje ile, iki kez ödül alan yapı, korunması gereken kültür mirasına en az dokunuşlarla, var olan değerlerini koruyarak restorasyon yapılabileceğini gösteren başarılı eserlerden olmuştur. Mevcut müzelerdeki sunum ve temsil biçimlerinden farklı olarak Selçuklu Uygarlığı Müzesi'nde kullanılan ileri teknolojik, etkileşimli sunum araçları Kayserililerin ilgisini çekmiştir. Ayrıca, müze işlevinin yanı sıra yapıda kültürel faaliyetlerin de yapılabileceği mekânların yer alması, kullanıcıların çeşitlenmesini sağlamıştır. Kentli tarafından önemli bir anıtsal yapı olarak algılanan yapının, modern müzecilik anlayışı ile işlevlendirilmesi, halkı yapının içine almasına neden olmuştur. Kentlinin mekânı deneyimlediği, tarihini tanıdığı ve kullandığı bir eser olan Gevher Nesibe Hatun Sifahanesi Ve Medresesi restorasyonu örnek bir koruma uygulaması olarak Kayseri'nin önemli bir kazancı olmuştur.

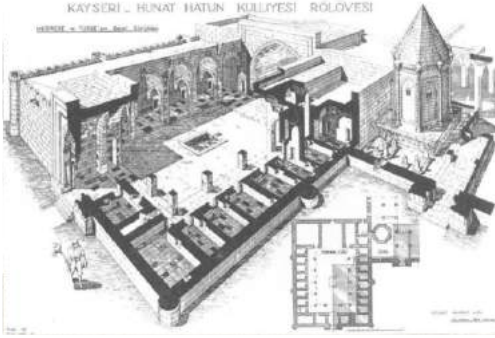

Resim 6: Selçuklu Uygarlığı Müzesi

<http://www.tetrazon.net/tr/kayseri-selcuklu-uygarligi-muzesi/dscn2374/>

Hunad Hatun Medresesi

Cami, türbe, hamam ve medrese işlevlerine sahip olan Hunad Hatun Külliyesi Selçuklu Dönemi'nde 13. yüzyılda inşa edilmiş, cami ve hamam özgün işlevini günümüze kadar devam ettirmiş, medrese ise farklı zaman aralıklarında, farklı işlevler ile kullanılmıştır. Medrese'ye, Selçuklu mimarisinin önemli özelliklerinden olan geometrik motifler ile bezeli bir kapıdan girilmekte ve üstü açık etrafında sıralanmış odalar bulunan avluya ulaşılmaktadır.

Resim 7: Kayseri Hunad Mimari Külliyesinin Rölevesi

Akok, M., (1967), Kayseri Şehri Tarihi İç Kalesi, Türk Arkeoloji Dergisi, S:XVI-1, ss.23-24, Ankara.

Medrese 1929-1969 yılları arasında Arkeoloji Müzesi olarak kullanılmıştır. Arkeoloji Müzesi'nin taşınması sonrasında, 1969'dan 1998'e kadar Etnoğrafya Müzesi kullanılan yapı, bu tarihten 2013 yılına kadar hediyelik eşya çarşısı olarak hizmet vermiştir.

2013 yılında Medrese'de Kayseri Büyükşehir Belediyesi tarafından kültür ve sanat etkinlikleri kullanılmak üzere yenileme çalışmaları başlamıştır. Ancak hediyelik eşya satışı için kullanıldığı dönem de yapıya ciddi müdahaleler yapılmış, kontrolsüzce yapılan bu müdahaleler yapının tahrip olmasına neden olmuştur.

2013 yılında başlayan çalışmalarda öncelikle zaman içerisinde eklenen nitelsiz ekler temizlenmiş, daha sonra bozulma görülen yerlere bakım ve onarım yapılmıştır. Medresede bulunan ve görece daha büyük olan mekânlar söyleşi, konferans gibi çoklu etkinlikler için kullanılırken, daha küçük mekânlar sanatsal faaliyetler (geleneksel el sanatları gibi) için düzenlenmiştir. Ayrıca Medrese avlusunun da daha fazla kullanılabilmesi için ufak bir kafeterya da yapının yeni işlevleri arasına eklenmiştir.

Resim 8-9: Hunad Hatun Medresesi

http://wowturkey.com/t.php?p=tr418/onurnazliaka_IMG_0270.jpg / http://wowturkey.com/t.php?p=tr592/Nazmi_DSCN2123002.jpg

Hunad Hatun Medresesi restorasyonu birçok Anadolu kentinde var olan anıtsal yapılar için uygulanan sıradan bir restorasyon projesi olarak tanımlanabilir. Anadolu kentlerinde özgün işlevinin devam etmediği birçok anıtsal yapı benzer biçimde kültür ve sanat etkinlikleri için kullanılmaktadır. Restorasyon kararları yapının değerlerini korumaktan öte, kullanımı ve kullanıcıları göz önünde tutularak alınmakta, yapının özgün ve ince detaylarına uymayan -ancak anıtsal bir yapı olduğu için verilen- geleneksel el sanatları, kültür ve yeme-içme işlevi ile kullanımı sağlanmaktadır. Modern uygulamalardan ve malzemeden uzak, yapının dönemindeki uygulama estetikliği ile örtüşmeyen basit uygulamalar, korunması gereken kültür mirası olan yapılara değer katmak yerine, var olan değerlerinin de kaybolmasına neden olmaktadır. Yapının korunması için, yaşatılması için, sıradan kararları uygulamak yerine, yapıların değerlerini ön plana çıkaran, kendilerini sergilemeye izin veren, müdahale edildikleri yılların çağdaş izlerini taşıyan birer restorasyon uygulamaları olmaları gerekmektedir. Aksi takdirde kentinin kullanımına açılan, kullanıcı tarafından daha fazla kullanılmasının hedeflendiği ve bu hedef doğrultusunda yapının özgünlüğünün kaybedildiği kıymetli eserlerden biri olmaktan öteye gidemez.

Kayseri Mahallesi

Kayseri Mahallesi olarak nitelendirilen proje alanı 1975 yılında 110 hektar olarak Sit Alanı ilan edilen sonrasında 1984 yılında 8.8 hektara düşürülen tarihi Tavukçu Mahallesi'nde bulunmaktadır. Geleneksel sivil mimarlık örneklerinin bulunduğu alan, 2000'li yıllarda kent merkezinde yer almasına rağmen çöküntü bölgesi olmuş ve ciddi güvenlik problemleri ile karşı karşıya kalmıştır. Bu durumu önleyebilmek adına yerel yönetim alanda kamulaştırma çalışmalarına başlamıştır. İlk olarak, alanda özgün değerleri korunmuş olan Bayram Sokak'taki yedi yapı için kamulaştırılma yapılmış, 2000'de restorasyon projeleri hazırlanmış ve 2003 yılında da uygulama çalışmaları başlamıştır.

Resim 10: Kayseri Mahallesi

http://wowturkey.com/t.php?p=tr257/ZAFE_KayseriMahallesi.jpg

Geleneksel sivil mimari örneklerinin yer aldığı Tavukçu Mahallesi daha önce anlatılan anıtsal yapıların kaderini paylaşmıştır. Sit alanı ilan edilen alan bütün olarak korunamamış, geleneksel sivil mimari örnekler de tarihsel ve kentsel bağlarından kopmuş, tekil olarak korunmuştur. Geleneksel mahalle dokusunun bir parçası olması gereken yapıların etrafı boşaltılmış ve tekil olarak korunmaya çalışılmıştır. Ayrıca yapıların restorasyon aşamasında ciddi uygulama hataları yapılmış, özgün detaylar kullanılmamış, özgün mekansal şemalar yeni işlevler için değiştirilmiştir. Tavukçu mahallesinde gerçekleşen bu restorasyon çalışmasının dışında, alanın tamamı için geleneksel yaşam dokusunu canlandırdığı öngörülen Kayseri Mahallesi kurgusu projelendirilmiştir.

Resim 11: Kayseri Mahallesi Projesi

http://www.kayserihaber.com.tr/haber/kayseri_mahallesi_yeniden_doguyor-7686.html

Kayseri Mahallesi, Kayseri geleneksel sivil mimarisinin korunduğu, kullanıldığı, geleneksel yaşam biçimini yansıttığı ve alanın kullanılmasını, yaşamasını sağlayan bir proje olarak lanse edilmiştir. Var olan yedi adet tescilli yapının restorasyonun yapılması ve alanın bu yedi yapının varlığı ve değeri gözetilerek yeniden projelendirilmesi, bütüncül koruma yaklaşımı için uygun görölse de, geleneksel mahalle kurgusunun ötesinde, daha önce var olmayan kentsel bir dokunun varmış gibi kurgulanması ve Kayseri Mahallesi olarak tanıtılması projenin tarihsel ve mekânsal bağlamda uygunluğunun tartışılmasına neden olmaktadır. Kayseri Mahallesi SANKİ öncesinde var olan bir dokuyu canlandırmak adına yapılmış bir çalışma olarak görölmekle beraber alanın özgün kentsel ve mekânsal kurgusu, teknik detayları, oranları ile örtüşmemektedir. Kullanıcılara, özellikle alanı tanımayan (ziyaretçi-genç kullanıcılar) kullanıcılara yanlış tarihsel bilgi verebilmektedir.

Resim 12: Kayseri Mahallesi Projesi, Avlu Görüntüsü

http://wowturkey.com/t.php?p=tr685/Nazmi_IMG_1338.jpg

Diğer örnekler ile karşılaştırıldığında Kayseri Mahallesi geleneksel sivil mimarinin korunmuş bir örneği gibi algılsa da diğer örneklerden bir farkının olmadığı detaylar incelendikçe anlaşılmaktadır. Alanda kentsel, mekânsal ve tarihsel bağlamından uzaklaşmış özel yapılar, yerel yönetim tarafından kamulaştırılarak kamusal hale getirilmiş ve koruma süreci başlamıştır. Bu durum yapıların anıt veya sivil mimari olmasının, kimin tarafından sahiplenildiği kadar önemli olmadığının göstergesidir. Yönetim tarafından değeri sayılan herhangi bir gayrimenkulün korunması, kullanılması, işlev verilmesi getireceği rantsal değeri özdeğeri olmuştur.

Sonuç

Tarihsel bağlamda oldukça köklü bir geçmişli olan Kayseri için alanları, yapıları koruma çalışmaları oldukça geç başlamış, yapılar kentsel bağlamdan kopuk birer model olarak ayakta kalmıştır. Özellikle, kamusal/anıtsal yapıların kullanım/ekonomik değeri ortaya çıkmadığı sürece, göz ardı edilmiştir ta ki, yapıların birer menkul olduğu fark edilene kadar. Kayseri bu bağlamda ticarete dayalı köklerini, geleneksel olan her yapı için kullanmaya başlamış, yapıları bağlamlarından bağımsız projelendirmiş, birer gelir aracı olarak görmüş ve turizmin bir parçası haline getirmeyi hedeflemiştir.

Kayseri Planla Gelişen Bir Kent (mi)?

Mehmet Kasap

Bilemiyorum, planla gelişme mutsuzluk sebebi olabilir mi?

Erciyes'in eteğinde kurulmuş bir Roma kenti olan Kayseri, kale ve sur kalıntılarından bakıldığında; "yeni dünya düzeni"nin tanımladığı ve sürekli yeni talepleri karşılayabilmesi için acımasızca, kendi bağlamından koparılarak nefes nefese yarıştırılan bir kent durumundadır.

Kentin coğrafi belirleyicileri Erciyes kaynaklıdır. Lifos Tepesi, Ali Dağı, Büyük/Küçük Kızıltepe vb sönmüş volkan konileri, Tekir-Kıranardı-Hisarçık (Kırlangıç Vadisi-Kanyonu), Derevenk-Talas-Tavlusun-Germir, Salkuma-Gesi-Dimitri-Vekse-İsbıdın ve Bürlüngüz-Subaşı-Ağırnas vb derin vadiler coğrafi belirleyiciler olarak sayılabilir.

Bunun yanında kentin yaslandığı bir silüet halindeki Erciyes, her dönemde Kayseri'nin yarısından fazlası olmayı hak etmektedir. Kentsel mekân belirleyicileri olarak da; birer imge olarak kale ve surların yanında, sarnıçlar, anıtsal dini yapılar, eğitim ve konaklama yapıları, hamamlar, çeşmeler, kümbetler, türbeler, mezarlıklar, kente basılmış, dönemlerinin taban izleridir.

Kayseri özelinde tarihsel süreçte ulaşılabilen, yazılı-basılı 4 ayrı plandan söz edilebilir: 1944 Ölsner-Kemal Ahmet Aru planı, 1975 Yavuz Taşçı planı, 1986 Melahat Topaloğlu-Bülent Berksan-M. Ali Topaloğlu planı ve 2006 Rahmi Bıyık-Nadir Doğan planı.

Bunların dışında, imar planı niteliğinde olmayan, Jean S. Euthychides tarafından kent içi yollarının ıslahı amacıyla düzenlenmiş 1882 tarihli 1/1360 ölçekli bir halihazır harita bulunmaktadır. İç kale ve surlar, Devlethane, Paşa Sarayı, kimi hamamlar ve anıtsal dini yapılar, mezarlıklar ile bazı konaklar bu haritada gösterilmiştir. (Eravşar, 2000)

Öte yandan 1944 tarihli Ölsner-Aru planının, 1936 tarihli Burhan Çaylak planının revizyonu olduğu da belirtilmektedir. (Tekeli, 2009)

1944 planının, nitelsiz bir fotokopi halindeki 1/5000 ölçekli plan paftasının kapsamında, Düvenönü-Kıçıkapa-Yoğunburç aksı İnönü Bulvarı'nın güneyinde, sonraki yıllarda kentsel sit kararı alınan eski Kayseri ve günümüzdeki merkezi iş alanı ile Demiryolu hattının Gar Binası hizasından batıya uzanan bir ada genişliğinde planlı alan bulunmaktadır. Planın yapıldığı tarihte Kayseri'de, şimdiki Hava İkmal Bakım Merkezi ve Sümerbank Bez Fabrikası inşa edilmişti. Adı geçen fabrikaların devlet yatırımı olması nedeniyle, yapı ruhsatı ve inşası aşamasında günümüzde de var olan bir takım

özel hükümlerin uygulanmış olması doğaldır ancak; imar planında Gar Binası ile demiryolu hattının, dahası, adı geçen fabrikalarla aralarındaki iltisak hattının gösterilip; kentin ana çalışma dinamiklerini oluşturan bu sanayi tesisi alanlarının gösterilmemesi doğrusu düşündürücüdür.

Birlik Mensucat ve Orta Anadolu Mensucat Fabrikaları, belediye başkanı Osman Kavuncu yönetimince desteklenen ticaret ve sanayi erbabının önde gelenleri tarafından 50'li yılların ilk yarısında, Kayseri Şeker Fabrikası da aynı yıllarda merkezi hükümet tarafından kurulmuştur. Kayseri'nin gelişmesinde önemli bir yeri olan bu sanayi tesisleri, 1944 planında öngörülmemiş, dolayısıyla planda, sanayi kullanımına yönelik herhangi bir arazi tahsisi de yapılmamıştır.

Bu planın, adı geçen sanayi tesislerinin kuruluşundan bir kaç yıl sonra 1957 ve 1970 yıllarında revize edildiği ve Yavuz Taşçı planına kadar yürürlükte kaldığı bilinmektedir. (Doğan, 2007)

Bu plan kapsamında Sanayi Bölgesi, Sahabiye ve Örnekevler mahalleleri, Sanat ve Yapı Enstitüsü ile Stadyum alanının uygulaması yanında ayrıca, Kayseri Kalesi'nin güneyinde bir takım yol ve diğer tesisler için kamulaştırmaların gerçekleştirildiği söylenebilir. "1920'lerde demiryolu ve trenle tanışan kentin, 30'lu yıllarda elektriğe kavuştuğu; 20'li-30'lu yıllardan başlayarak sanayileştiği; yine 30'ların sonunda ilk kez planlandığı bilinmektedir. 70'lere gelinceye dek, üzerinde yapılan bir dizi revizyonla yaşamı sürdürülen 1944 'Ölsner-Aru Planı'nın, Kayseri'ye çağdaş bir görünüm kazandırdığı söylenir. Bu planın kente getirdiği bir diğer kazanım(!) ise, 'geleneksel doku ile kenarlaşmayan bir yeni geometri'dir." (Bilsel, Polat, Yılmaz, 2003)

1975 Yavuz Taşçı planında kısaca; Ölsner-Aru planında İnönü Bulvarı'nın kuzeyinde kalan alanlar MİA, güney kısmı Kentsel Sit Alanı, Sivas Caddesi'nin güney ve kuzeyi konut alanı, İstanbul Caddesi'nin kuzeyi Yeni Sanayi Alanı, güneyi ise konut alanı olarak belirlenmiş, Talas Caddesi etrafındaki Üniversite ve askeri alanlar plana eklenmiş veya planlanmıştır. 1.OSB, ilk bu planda gösterilmiştir.

Yavuz Taşçı planı, katı MİA tutumu ve doğuda öngörülen konut alanlarının daha küçük ölçekli alt merkezler etrafında toplanması ve muhakkak başka siyasi nedenlerle doğrudan uygulanma imkânı bulamamıştır. Örnek olarak; Sivas Caddesi'nin kuzeyinde öngörülen, bodrum katta araçların ve zemin ile üstündeki ilk iki katta da bir arkatla birbirine geçiş olanaklı, araç ve insan hareketlerinde sürekliliğin sağlandığı yüksek MİA blokları bu haliyle uygulanamamış ancak, konut altı ticaret halinde yapılabilmektedir.

Yavuz Taşçı Haziran 2009'da Arkitera'da, Ömer Yılmaz'la yaptığı bir söyleşide müellifi

olduğu Kayseri imar planı hakkında şunları söylemiştir:

"Kayseri Konya'dan zor bir kent. Tüccar bir kent, daha zor şartlarda yaşayan bir kent. Bir imar planı her zaman bir savaştır. Bir yürek meselesidir hem plancı için, hem planı yaptıranlar için. Plancının alacağı kararları belediyeye kabul ettirmek zor bir iştir, halka kabul ettirmek de zor bir iştir. Bu arada büyümeyi belli koridorlar içinde yürütmeyi sürdürdüğünüz miktarda da itirazlar artıyor. Olmayacak yerler değerlendirildi, kentin eski merkezinin olduğu yerlerde değerlendirilme yok gibi. Böylesine sallanan sarkacın bir ucunu tutmak zorundasınız yoksa sallanmaya devam eder. Tarım yapılacak, hava kirliliği olan yerlere yönelebilir gelişme. Bunu engellediğiniz için karşısında durabilmek çok zor. Konya ve Adana çok iyi örnekler. İstanbul'da bu kontrolleri yaratmak zordur. Çok iyi oyunlar yapıp, bağlantılar yapıp bu tür durumları yaratmak mümkündür. Konya gibi hakkına razı olan insanların bulunduğu yerlerde çalışmak tabi daha kolay. Kayseri'de de son derece yeniliğe ve büyümeye açık, sürekli olarak geleceğin iyi olduğunu gördükleri yerde hemen katılan, ticaret yapmaya alışmış insanlar var ama bunun yanında 'eski merkeze yakın yerlerimiz var, oralar niye kıymetlenmiyor?' diyenler de var. Buradaki politikacıların da Ankara ve İstanbul'da bağlantıları var ve yanlış yönde baskı yapabiliyorlar. Ben bir süre daha devam edip Kayseri'yi bıraktım ve gelişmesini istemediğim çukur bir bölgeyi doldurduklarını (Ziya Gökalp Mahallesi olduğunu düşünüyorum) gördüm."

1986 Melahat Topaloğlu-Bülent Berksan-M.Ali Topaloğlu Planı

Önceki planlarla batıda Boğaz Köprüsü'nden itibaren doğuda Cırgalan'a kadar kısaca; Sivas Caddesi'nin güneyi ve kuzeyinde doğrusal olarak gelişen Kayseri, artık saçaklanmış ve yine ızgara düzenli ama genel haliyle işinsal bir forma dönüşmüştür. Kentte ulaşım ön plana çıkmış ve iç içe iki halka halinde ring yolları merkezden geçen radyal yolları birbirine bağlamıştır. Kuzey Çevre Yolu'nun genişliği yüzde elli daraltılmış olsa da, bu plan uygulanabilmiştir. Bu plan ile 110 hektar büyüklüğündeki Kentsel Sit alanı bu planda 9 hektara indirilmiştir.

Hava Mania planları imar planına bu dönemde işaretlenmiştir. Cumhuriyet Mahallesi ve meydan bu planla araç trafiğine kapatılmış/trafik sınırlandırılmış, araç trafiği ve hafif raylı sistem meydana yer altına alınmıştır.

Plan bu haliyle 1975 Yavuz Taşçı planının ilâvesi ve revizyonu niteliğindedir.

Belediye ve Vilâyet destekli konut kooperatifleri, esnaf siteleri, ülkede kentsel dönüşümün adı henüz konmamışken, (raf sistemi) küçük ölçekli de olsa ilk uygulamaları, Eskişehir Gecekondu

Önleme Bölgesi ile 12 Eylül 1980'den sonra belediye tarafından yapılan planlama ve uygulamalar (Alpaslan Mahallesi v.d.) bu planın değişiklikleri ve ilâveleri olarak sayılabilir.

2006 Rahmi Bıyık-Nadir Doğan Planı

Bu plan artık (ifadede abartının ve bu konuda Doğan Kuban'ın umutsuzluğunun farkındayım) Ecumenopolis planının Kayseri kesimidir.

Planla Kayseri'de 'kırsal alan' kalmamıştır. İl'in tamamı; şehirlerarası yollar, kent içi viyadükler, üniversiteler, fuar alanları, turizm, sosyal, sağlık, cazibe, spor, eğlence, oyun merkezleri, siteler, özel proje alanları, sit alanları, katlı kavşaklar, ihtisas organize sanayi bölgeleri, uluslar arası kargo, lojistik alanlar ile doğal karakteri korunacak alanlar kullanımına tahsis edilmiştir.

Kayseri'de imar planı sürecini ve kapsamını özet olarak bu şekilde açıkladıktan sonra, planın uygulamasına bakmak gerekirse; Osman Kavuncu döneminde yasanın, yol alanlarının kamu eline geçmesine yönelik hükmünün; idareye arsa/bağış kazandırmak amacıyla daha da özelleştirilerek yapılan bir sözleşme ile veya giderek, tevhit-ıfraz hükmüne dayalı rızaen yapılan imar uygulamalarının yürürlükteki imar planının değişikliğine ilişkin engelleri olduğu söylenebilir.

Ayrıca, imar yasasının 'hamur kaidesi' olarak adlandırılan 18. maddesindeki, parselasyon uygulamalarındaki ortak kullanım alanlarını elde etmek üzere belirlenen düzenlemede ortaklık payı oranının hesabı, yukarıdaki engellere eklenmelidir.

Bir araştırmaya dayanmamakla birlikte parselasyon uygulamalarında (günümüzdeki) yüzde kırk oranına virgülden sonra beşinci rakama kadar uygunluk "acaba" dedirtiyor; idarelerin bütçe fonlarını kamulaştırma bedeli olarak arsa maliklerine ödemek yerine, sonuçta mecliste değiştirilebilecek imar planı kararı ile oldukça ucuza getirileceği (mi) düşünülüyor. Buna bağlı olarak, Bakanlığın yanında imar planı yapma yetkisi olan kuruluşların yatırımlarını yürürlükteki imar planına uygun olarak değil de, yapılmak istenen yatırımın biçim ve niceliğine göre plan değiştirerek uygulaması, yerel halka ve diğer özel yatırımcılara örnek olmaktadır. Bu durumda, planlama sürecindeki bir takım analiz-sentez çalışmalarının, bilgi-belge toplamının, farklı projeksiyonlar yapmanın ve kurum-kuruluş görüşlerinin bir önemi kalmayacak veya plan ana kararları ve bütünlüğünden söz edilemeyecektir.

Öte yandan Kayseri'de bir dönem, alınan göç oranında istihdamın artmaması veya göçle gelenlerin ekonomik yetersizliği, siyasetin ve ilgililerin aldırılmaz tutumu kentte yasal ancak, göreceli de

olsa modern bir yapı yanında kaçak, gecekondulu ile oluşan çarpık bir yapılaşma doğurmuştur. Ülkenin teknolojik, ekonomik ve siyasal sınırlarının ortaya çıkardığı çözüm bu olunca, yasaların değişme biçimi de bulunan bu çözümü meşrulaştırmak yönünde oluyordu. (Tekeli, 2009)

Bugün gecekondulu yapmak artık akılsızca görünmektedir.

Kurulduğu yıllarda kent(ler)e şaşı bakan TOKİ'nin son yıllardaki plan yapma ve uygulama 'ağa'lığının plan bütünlüğünü bozup bozmadığı konusu incelemeye değer!... Kayseri de dahil olmak üzere ülke genelinde en üst ölçekten başlayarak uygulama planlarına kadar ve bunların değişikliklerine bakılınca söylemek gerekir ki; plan yapma yetkisi olan kurum-kuruluşların tamamı, adeta yapılan 'plana uymada' değil de 'planı değiştirmede' ittifak halindeler. İdarelerin toplantı gündemlerine şöyle bir göz atmak 'bu ittifakı' doğrulayacaktır.

Günümüzdeki 'estetik dokunuş'lara girmek istemiyorum. Sonuçta, bir plân bir şehre, bir insanın imzasına benzediği kadar benzer. (Kısakürek, 1985)

Mimarlar Odası'nın Eylül 2006'da Kayseri'de yaptığı 'Turizm Politikaları ve Mimarlık' konulu toplantıda zamanın Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı diyor ki;

"... Kayseri'de değişim ve dönüşüm hızla devam ediyor ama şehrin kimliği konusunda şahsi fikrimi soracak olursanız, mutlu değilim. Bu şehir kimlik itibarıyla, görüntü itibarıyla, estetik itibarıyla bizi yansıtmıyor. ..."

Bilemiyorum, planla gelişme mutsuzluk sebebi olabilir mi?

Kaynakça

- Birsal G., (2004) Kayseri Kenti ve Mimarlık, Mimarlar Odası Türkiye Kongreleri, Konya Bildirgesi, Mimarlar Odası Yayını 2004, s.29.
- Doğan A. E., (2007) Eğreti Kamusalılık, İletişim Yayınları, s.130- 137.
- Erayşar, O., (2000), Seyahatnamelerde Kayseri, Kayseri Ticaret Odası Yayınları, s.340.
- Kısakürek N. F., (1985) Çerçeve 1, Büyük Doğu Yayınları, s.55.
- Tekeli İ., (2009) Cumhuriyetin Belediyecilik Öyküsü (1923-1990), Tarih Vakfı Yurt Yayınları, s.112.
- Tekeli İ., (2009) Cumhuriyetin Belediyecilik Öyküsü (1923-1990), Tarih Vakfı Yurt Yayınları, s.135.

Dip Notlar

- 1- Necip Fazıl Kısakürek, Çerçeve 1, Büyük Doğu Yayınları, Ekim 1985, s.11. Taban İzi başlıklı fıkra; Mısır'da yapılan arkeolojik kazı sonuçlarına ilişkin, piramitlerin birisinin içinde bir ayak izi tespit edilmesi haberi üzerine yazılan köşe yazısı. Orada Necip Fazıl diyor ki; "Dâva, 7000 sene sonra doğacak bir günün suratına, tabanının izini basabilmekte..."
- 2- Koruma Amaçlı İmar Planın fiziki uygulaması ile kimi anıtsal yapıların restorasyonlarının niteliğini daha yeni (9 Ocak 2017) Arkitera'da Hikmet Eldek anlatmış.
- 3- Prof. Dr. Mimarlık Tarihçisi Doğan Kuban, Yerleşim Bilimi Dünya Topluluğu'nun Mimarlar Odası Antalya Şubesi'nin ev sahipliğinde Ekim 2009'da Antalya'da yaptığı toplantıda sunulan "Çağdaş Megapolisin Karmaşık Doğası ve Kaotik Büyümesi Karşısında Bilimin Rehberliğine İhtiyacımız Olduğundan Emin miyiz?" başlıklı bildiri.
- 4- İrfan H. Bayhan, Şehir Planlaması, İskender Matbaası 1969, s.359, 361 Yunan mimar ve şehir plancısı (1914-1975) C. A. Doxiades'n görüşü, "Her insan yerleşmesinin başlıca özelliği gelişmek, yayılmak ve büyümek olduğundan, bu şekilde yerleşmelerin büyüyerek dünyamız üzerinde devamlı yayılacağını ve sonuçta bütün dünyayı kapsayacak olan üniversal bir yerleşme elde edileceğini kabul edebiliriz. Böylece en son epok (çağ, dönem) olan Ecumenopolis'e ulaşacağız."
- 5- Mehmet Özhaskeki, TMMOB Mimarlar Odası, Türkiye Mimarlık Politikası'na Doğru Mimarlık ve Kent Buluşmaları-1 Kayseri Buluşması, 2, 3 Eylül 2006, s.22, Yalçın Matbaacılık Ltd. Şti, Ankara, Mayıs 2007

Üretmek mi? Tüketmek mi? Kayseri'nin Son Dönem Kentsel Projeleri Üzerine...

Neşe Yılmaz Bakır

Kayseri gibi geleneksel ve kapalı toplum yapısına sahip bir kentte özel yaşam kaçınılmaz olarak yüceltilmekte, özellikle sermayeyi elinde tutan paydaşlar tarafından konut adına "en"ler talep edilmektedir.

Resim 1 - Kayseri Battı Çıktı

Günümüz pratikleri, her alanda hiç olmadığı kadar neoliberal söylemlerle üretilmekte, bu gelişmelerden etkilenen kentler ekonomik büyüme ve gelişme adına stratejik düğümler olarak kabul edilmektedir. Kente dair söylemler ise tüm dünya genelinde "rekabetçilik", "yatırım çekme", "marka kentler", "kentsel pazarlama" ve "soylulaştırma" gibi neo-liberal kentleşme stratejileri ile birlikte anılmaktadır. Kentleri yönlendiren uzun vadeli stratejiler ve planlı gelişme kurgularında, sermayenin yeniden üretimine yönelik arz-yönlü kentsel politikalar hiç olmadıkları kadar etkin bir konuma gelmektedir. Tüm dünyada etkin bu süreç ülkemizde de yaşanmakta, kentler üretim ve "fazlasıyla" tüketim merkezleri haline gelmekte ve bunun içinde sermayeyi, uluslararası nitelikli emeği, kozmopolitan elitleri kente çekmek için yarışmakta, ekonomik, kültürel ve mekânsal projeler ile değişmekte-dönüşmektedir.

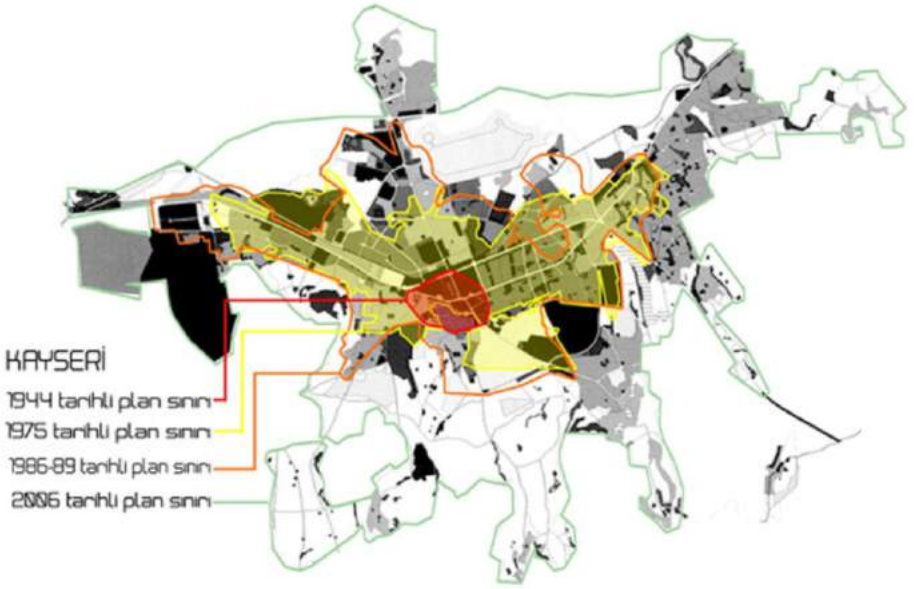
Anadolu kentleri de değişik hızlarda, tiplerde ve ilişkiler ağında bu süreci deneyimlemekte; farklı kentsel yörüngelerde hazırlıklı ya da hazırlıksız getirileri ile süreci yönetmeye çalışmaktadır. Kayseri kenti bu süreçte kendi dinamikleriyle farklılaşan bir kent olarak karşımıza çıkmaktadır. Son dönemde benimsediği dünya kenti, turizm kenti, sanayi kenti gibi pek çok vizyon ile kendini gelecekte tahayyül etmekte ve bu doğrultuda gerçekleştirilen projeler ile hızlı bir biçimde yeniden şekillendirilmektedir.

Geçmişten günümüze ticari anlamda canlı; rekabet ve girişimcilik düzeyi yüksek olarak anılan Kayseri, öteden beri kent yaşamının üretimine ortak olan aktörlerin ekonomik devingenliklerindeki dinamizmi kent yaşamına aktaramadıkları yönündeki eleştiriler ile karşı karşıya kalmakta, özellikle 2000'li yıllar ile birlikte ağdaş kentin göstergeleri olarak kabul edilen projeler ile yeni kent imgeleri yaratılarak sosyo-mekansal pratikler hızla yenilenmektedir.

Planlı gelişme...

Kayseri kentinde planlı gelişme ve modernleşme abaları Cumhuriyet'in kuruluşundan itibaren etkili olmuştur. Kent 1933 yılında hazırlanan 1/8000 ölçekli şematik aylak Planı ile kamu yatırımlarına esas olarak, kısmi olarak planlanmıştır. Bu modernist tutumun yansıması olarak 1945 yılında kent bütüncül bir yaklaşımla Kemal Ahmet Aru–elsner tarafından planlanmıştır. Bu plan ile birlikte dönemin modern kent anlayışının en temel yansıması olarak kabul edilen ve kentin dokusu için en temel algıyı oluşturan geniş bulvarlı, gridal kent dokusu kentte hakim olmuş, 1975 yılında Mimar Yavuz Taşçı tarafından hazırlanan nazım plan ile kent merkezi güçlendirilerek tek merkezli ve lineer forma sahip bir büyüme şeması geliştirilmiştir.

1985 yılından itibaren uygulanan teşvik sistemi, Kayseri'de teşvikli yatırım yapanların sayısını arttırmış ve çok sayıda büyük ölçekli işletme doğmuştur. Kayseri Organize Sanayi Bölgesi'nin kurulması, 1989 yılında bu bölgeye teşvik sistemi içerisinde İkinci Derecede Kalkınmada ncelikli Yre statüsü verilmesi, Kayseri'de büyük işletme sayısının artmasına yol açmıştır. 1990'lı yıllardan itibaren kenti "Anadolu Kaplanı"/"yeni sanayi odağı" haline getiren bu gelişmeler Kayseri ekonomisine hkim olan ticaret kesiminin gücünü arttırmış, ekonomik yapıdaki gelişmelere bağlı olarak sosyal bir hareketlilikte yaşanmaya başlamıştır. Bu dönemde küresel gelişmelere açık bir üretim yapısını hızla benimseyen kentte, üretim ilişkileri ve üretimin mekansal yapılanması değişmeye başlamıştır.

Resim 2- Kayseri Planlı Gelişim Şeması, Hazırlayan: Neşe Bakır

1990'larla birlikte ekonomik olarak hızlı bir ivme yakalayan kentte bu dönemde mekansal olarak yenilenme çalışmaları ilk olarak kamusal mekanlara yönelik düzenlemeler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu dönemde gerçekleştirilen kamusal mekana yönelik pratikler; kaybolmuş kimliği canlandırma, turistik hale getirme, cazibe kazandırma, yarışmada avantajlı konuma geçme, "çağdaş kent görünümüne kavuşturma" yönündeki söylemlerle biçimlenmiş; en önemli projelerden olan Roma, Bizans, Selçuklu, Osmanlı ve Cumhuriyet dönemi yapıları ile çevrili, kentin ekonomik ilişkilerinin ve trafiğinin yoğunlaştığı, bir odak haline gelen kent meydanı projesi gerçekleştirilmiştir. Yine aynı dönemde eski fuar alanı yıkılarak kent halkının toplumsal etkinlik alanlarından biri olan bölge mesire alanı haline getirilmiş, alan içerisinde ayrıca Kent Müzesi ve Fuar alanı yapılmıştır.

'Resim - 3 Kayseri Kent Meydanı, (wowturkey.com,2014)

Kent bu dönemde hızlı sanayileşme ile birlikte yaşanan göç sorununu hazırlıksız yaşayan pek çok kentin aksine; 1950'lerden itibaren deneyimlenen kooperatifler yolu ile konut üretme geleneği ve yerel yönetim tarafından gerçekleştirilen büyük ölçekli toplu konut üretim faaliyetleri ile yönetmeyi başaramıştır. Kentte bu dönemde 25.000 konut, toplu konut yaklaşımı ile üretilmiştir. Yine yerel yönetim tarafından 1994–2008 tarihleri arasında yaklaşık 16.500 konutu içeren Eskişehir Gecekondu Önleme Bölgesi Projesi bu sorunun yönetilmesinde önemli örneklerden biri olarak kabul edilmelidir.

Merkez ve Çeperlerde Konut Projeleri

2000'li yıllardan itibaren ise her alanda yaşanan devinim ve kentsel ölçekteki yayılma ve yaygınlaşma ile, kentin gelişimi büyük bir ivme kazanmaya başlamıştır. Bu dönemde kent sınırlarının gelişmesi sonucu yoğun bir planlama faaliyeti de yaşanmış, üst ve alt ölçekte gerçekleştirilen planlar ile kentin büyümesi temel hedef olarak belirlenmiştir. Kayseri, bölgedeki ticaret, turizm, eğitim, sağlık, spor, sanayi vb. farklı işlevlerde, ulusal - ulus ötesi (spor, sağlık, turizm vb) organizasyonlar için merkez olma misyonunu benimsemiş; bu doğrultuda gündeme gelen rezidans ve güvenli siteleri, kentsel dönüşüm projeleri, karma kullanımlı AVM'ler, ulaşım projeleri, tematik parklar gibi kentsel projeler ile kent son yıllarda adeta bir şantiye görünümü kazanmıştır.

Bu dönemde proje odaklı gelişmelerde en büyük hareketlilik konut alanlarında yaşanmıştır. Kayseri gibi geleneksel ve kapalı toplum yapısına sahip bir kentte özel yaşam kaçınılmaz olarak yüceltilmekte, özellikle sermayeyi elinde tutan paydaşlar tarafından konut adına "en"ler talep edilmektedir. Kent için yeni bir yaşam anlayışı olarak kentsel dokunun içinde sivrilene kapalı siteleri ve rezidanslar kent hayatında yeni bir katman olarak karşımıza çıkmaktadır. Kent merkezinde gecekondu bölgelerinin dönüşümü sonucu elde edilen yüksek katlı ve güvenli-lüks olarak gelişen bu yeni yapı, çeperlerde ise villa olarak tanımlanan, müstakil, tek ya da iki katlı kapalı yerleşmeler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu yeni tipoloji kaçınılmaz olarak kent genelinde özellikle mahalleler düzeyinde farklılaşmalar yaratmaktadır. Kent merkezinde Alparslan, Gültepe ve Germir Mahalleleri, kent çeperinde Çay Bağları bölgesi bu içi içe geçmeyi ve farklılaşmaları yansıtan en belirgin yerleşim alanlarıdır. Bu bölgelerde yapılaşan projeler ile kentteki gelir grupları arasında duvarlar biçimlenmekte, giderek sosyo-mekansal ayrışma yaşanmaktadır.

Resim 4 - Kentte merkezinde ve çeperinde yapılaşan kapalı siteler

Üst gelir grubuna bu "en"leri talep eden yaklaşımla projeler üreten inşaat sektörü, orta -alt gelir grubuna ise 2004 yılından itibaren yoğun olarak TOKİ aracılığı ile ulaşmaktadır. Kent genelinde toplam 13.732 konut üreten TOKİ bu konutlardan 1.816 adetini alt gelir ve yoksul grubuna, 10.366 adedini ise orta gelir grubuna yönelik olarak üretmiştir. Kentte geçmiş dönem uygulamalardan süregelen bir yaklaşımı TOKİ de bozmamış, konutlar için yer seçim kararını diğer toplu konut alanları gibi kentin doğu ve batı aksında konumlandırarak biçimde yapılandırmıştır. Bu yapılanmalar ile merkezin kendi içinde olduğu kadar merkez ile çeperlerinde yer alan toplu konutlar ile de arasındaki sosyo-mekansal farklılaşma düzeyleri ivmelenmiştir. Aynı zamanda bu hızla saçaklanarak gelişen toplu konut ve beraberinde getirdiği yüksek katlı tipolojiden kentin çeperindeki Germir, Tavlusun gibi daha kırsal nitelikli ancak geleneksel dokuya sahip yerleşmeler de etkilenmiştir.

Ulaşım ve Altyapı Projeleri

Son dönemde pek çok kentte olduğu gibi Kayseri'de de ulaşım ve altyapıya yönelik projeler hız kazanmış, "modern dünya kenti" olma adına girilen yenilenme çabalarında, özellikle şehirlerarası terminal binası, alt-üst geçitler, yollar ve kavşaklar, çevre yolu gibi çalışan hızlandırılmış bulvarlar, bulvarların kesiştiği noktalara yapılan battı - çıkıtlar ile yapılanan, kentin imaj değerini artıran(!), görünürlüğü yüksek projelerle bir ağ oluşmuştur.

Resim 5 - Kayseri battı-çıkı ve yonca kavşaklar (www.kayseri.bel.tr,2016)

Kayseray tramvay uygulaması kent içi ulaşımında önemli ölçüde canlılık yaratmıştır. Tramvay hattı üzerinde Kayseri Organize Sanayi Bölgesi, Küçük Sanayi Sitesi gibi çalışma alanları; Beyazşehir, Belsin gibi toplu konut bölgeleri; Alpaslan mahallesi, Sivas Caddesi gibi kentin üst gelir grubunun tercih ettiği konut alanları yer almaktadır. Hat, sosyo - ekonomik ve yapısal karakter bakımından farklı olan bu bölgeleri de bütünleştiren bir yapıya sahiptir. Doğu ucunda yer alan Kayseri Organize Sanayi Bölgesi'nin kent merkezine erişilebilirliğini artırmış, kentin doğu ve batı uçlarını birleştiren ana ulaşım omurgası olmuştur. Ancak bu tramvay hattı bir yandan yerleşik alanlardaki yapısal – işlevsel dönüşümleri tetiklemiş, diğer yandan talepleri çevreye yayma adına kentin ulaşım aksları boyunca dağınık, boşluklu, parçalı gelişimi ile sorunlu bir kentsel desen ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Ulusal ve Uluslararası Alanda Söz Sahibi Olmaya Yönelik Projeler ...

Kentin turizm kenti misyonuna yönelik en önemli projelerinden olan Anadolu Harikalar Diyarı projesi ile özellikle turizm yönünden cazip bir yeni yapılanma hedeflenmiştir. Kültür endüstrisi atakları ile turizm alanında kimliğini güçlendirme adına gerçekleştirilen bu proje iletişim ve sosyalleşmenin yeniden üretildiği bir alan haline gelmiştir. Tematik park geçmişte yine kamusal bir kullanıma sahip olan Kumarlı Parkı olarak bilinen bölgede 497 bin m² alanda kurulmuştur ve içerisinde hayvanat bahçesi, akvaryum, buz pateni pisti, at binme alanları, bilim merkezi olan çok fonksiyonlu bir eğlence merkezidir. Burada temel hedef kentin kış aylarında Erciyes projesi ile yaz aylarında ise Anadolu Harikalar Diyarı projesi ile İç Anadolu'nun cazibe merkezi haline getirilmesidir .

Kent için diğer önemli bir kentsel proje ise Kayseri Kadir Has Spor Kompleksi yapısıdır. Raylı sistem bağlantılı, erişilebilirliği yüksek alanda gerçekleştirilen stadyum, 2010 yılı Dünya Basketbol Şampiyonası gibi pek çok Uluslararası organizasyon için önemli bir proje konumunda olmuştur.

Resim 6 - Anadolu Harikalar diyarı ve içerisinde yer alan bilim merkezi

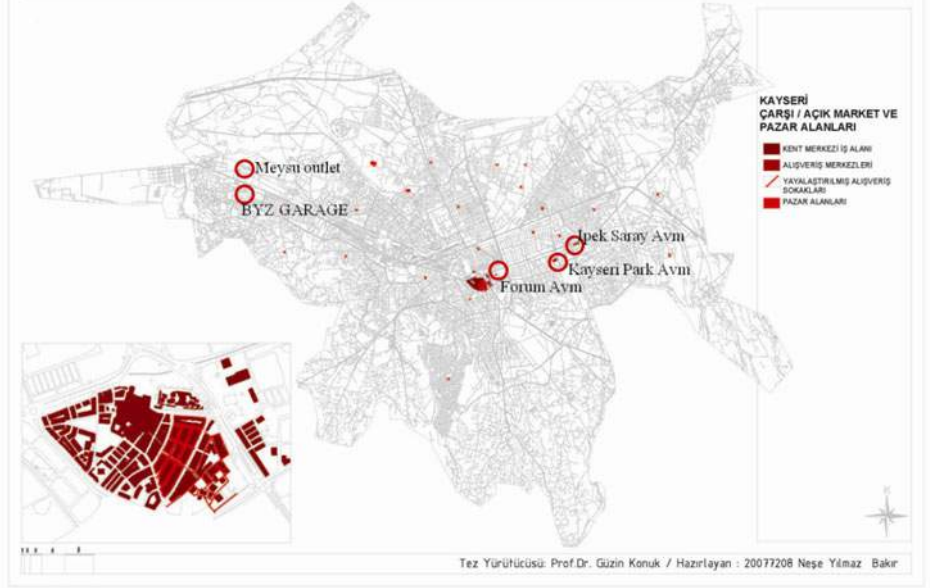
Diğer bir uluslararası ölçekte merkez yaratma vizyonuna yönelik kentsel proje ise Erciyes Master Planı'dır. Bu plan kapsamında değişik 16 farklı kış aktivitesiyle, Kayseri'yi büyük çaplı ulusal ve uluslararası kış sporlarına, uzun vadede Dünya Şampiyonası ve Olimpiyat Oyunlarına ev sahipliği yaparak şehri, Kış Sporları Merkezi haline dönüştürmek hedeflenmiştir. Yaz mevsiminde de golf, tırmanma, dağ yürüyüşü, dağ bisikleti, rüzgar paraşütü, at binme gibi 13 farklı aktivite yapılmasına imkan sağlanarak Erciyes dağının, dört mevsim ilgi ve cazibe merkezi haline getirilmesi planlanmaktadır.

Tüketim Projeleri...

Alışveriş ve karma kullanımlı projeler irdelendiğinde; Geleneksel Kapalı Çarşı, Urgancılar Çarşısı, Hacı Efendi Çarşısı, Bedesten Çarşısı gibi yapılarla şekillenmiş güçlü bir çarşı geleneğine sahip olan Kayseri kentinde son yıllarda alışveriş merkezleri ile birlikte yeni bir ticaret deneyimin yaşanmaya başladığı görülmektedir.

Kayseri'de ilk alışveriş merkezi 1990'larda yapılan Kasseria Alışveriş Merkezidir. Lüks malların topluma sunulduğu bir alan imajını sunan bu alışveriş merkezini 2006 yılında kurulan Kayseri Park ve İpeksaray Alışveriş Merkezi takip etmiştir. 2010 yılında Kayseri'nin sembolü Meysu Fabrikası'nın kapanmasının ardından yerine Meysu Outlet Alışveriş Merkezi açılmış; ardından 2011 yılında Kayseri Forum Alışveriş Merkezi inşa edilmiştir. Forum Alışveriş merkezi, 1945 Ölsner-Aru planında belirlenerek yapılanmış kent stadyumunun bulunduğu alanda, konut, ticaret, ofis kullanımları ile karma kullanımlıdır. Kayseri Park AVM, Meysu Outlet yalnızca güvenli, alışveriş odaklı bir yapıya sahipken, İpeksaray (ofis, ticaret), Forum AVM (ticaret, konut, turizm), BYZ GARAGE (otel, ticaret) karma kullanımlı bir yapıya sahiptir. Güvenli, kontrollü olarak tanımlanan bu alanlar günümüzde yoğun rağbet gören yerler olarak belirtilebilir. Kentte, giderek varlığını hissettiren ayrışma, kamusal/özel, içerisi/dışarısı, içselleştirici/dışlayıcı gibi bu mekanların üretimindeki asal elemanlar ile yaşanan deneyimleri yeni boyutlara taşımıştır. Mekânsal düzlemde karşımıza çıkan bu tablo, şüphesiz ki, sadece Kayseri'ye özgü olmayıp, ulusal platformda pek çok kentte yaşanan bir kimlik erimesidir.

MSGSÜ - FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ ŞEHİR PLANLAMA DOKTORA ÇALIŞMASI

Resim 7 - Kayseri Kenti' nde yer alan AVM'ler, Hazırlayan: Neşe Bakır

Dönüşüm Projeleri...

Sanayi, turizm, spor ve ticaret alanlarının artması yönünde girilen çabaların olumlu sonuçları ile birlikte sermaye güçlenmiş, güçlenen sermayenin taşınmaz üzerinden birikim yapma arayışına girmesiyle birlikte kent saçaklanarak genişlemeye devam etmiştir. Özellikle merkeze yakın ve konum avantajına sahip bölgeleri değerlendirme istemi artmış, kent merkezine yakın, ulaşım ağları açısından avantajlı konuma sahip gecekondü mahalleleri hızla dönüşmeye başlamıştır. Bu nedenle kentin son dönemde gündemindeki en önemli gelişme kentsel dönüşüm projeleri olmuştur. Başlangıçta müteahhitler eliyle parsel bazında yaşanan bu faaliyet son dönemde müthiş bir hız yakalamış, Kocasinan İlçesi'nde Cırkalan Mahallesi, Ziyagökalp ve Yenidoğan Mahalleleri, Seyrani Mahallesi, Ahi Evran Mahallesi, Yunussemre Mahallesi, Argıncık Mahallesi Yeşil Mahalle, Kuşcu Mahallesi, Oruçreis Mahallesi, Mithatpaşa Mahallesi, Erkilet Mahallesi, Yıldızevler ve Uğurevler Mahallesi; Melikgazi İlçesinde ise Kazım Karabekir Mahallesi, Anbar Mahallesi, Kazım Karabekir Mahallesi'nde kentsel dönüşüm alanları ilan edilmiştir. Bu bölgelerdeki projelendirme süreci yoğunlukla tamamlanmış, uygulama çalışmaları başlamıştır.

Ancak gecekondü alanları ile birlikte Sahabiye Mahallesi, Küçük Ali Mahallesi, Battalgazi Mahallesi ve Karacaoğlu Mahallesi gibi kentin merkezi iş alanı çevresindeki tarihsel geçmişe sahip mahalleler de dönüşüm alanı ilan edilmiştir. Bu mahallelerden özellikle kent gündeminde tartışma konusu olan Sahabiye Mahallesi'dir. Erken Cumhuriyeti Dönemi'nin Kayseri'de gerçekleştirdiği dönüşümün önemli bir simgesi niteliğinde olan mahalle, günümüzde planlanan dönüşüm ile özgünlüklerini yitirmektedir.

Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren planlanan merkezi iş alanı içerisindeki yapılar ise özgünlüklerini, homojenleştiren cephe yenileme projesi ile yitirmekte, bu uygulama şehrin katmanlarının yok edilmesi ve kentsel mekânın niteliğinin tek tipe indirilmesine neden olmaktadır. Şüphesiz tüm bu deneyimler ile bu alan özetle "yersiz" bir " çalış/yaşa-ma"alanı olmaktan öteye gidemeyecektir.

Bitirirken

Yukarıda sözü edilen gelişmeler çerçevesinde görüldüğü gibi, Kayseri kentinin sahip olduğu sosyal, kültürel, ekonomik ve mekansal potansiyel her dönem farklı yaklaşımlar ile üretilmeye çalışılmış, ancak bu üretim son yıllarda tüm kentlerde olduğu gibi, ulusal-küresel sermaye ile ona eklenilen büyük ölçekli konut projeleri, ulaşım ve altyapı projeleri, tematik parklar ve spor tesisleri, tarihi kentsel dokuyu yenileme projeleri, geleneksel kamusal mekanların (sokak, meydan, ve parklar) yeniden kazanılması, alışveriş merkezi projeleri ve karma kullanımlı projeler ile birlikte, kent ve kentli kadar kentin pazarlama ataklarının ön planda tutulduğu yaklaşımlarla gelişen bir manzara sergilemiştir. Kentin özgün yapısı özellikle ekonomik-gelişme sonucu geleneksel-kültürel değer ve ilişki ağları ile çözülmemiştir ancak zaman içerisinde değişime uğrasa da yeni tüketim kalıpları ve mekandaki fiziki modernleşme uygulamalarıyla kendisini yenilemeye devam etmektedir. Farklı kültürlerin birikimi ile katmanlaşarak oluşmuş kentsel yapılanma, tüm kenti homojenleştiren çağdaş kentin temel göstergeleri olarak kabul gören, yüksek katlı apartman blokları, alışveriş merkezleri, katlı kavşaklar, tek tip cepheler vb. ile yer değiştirmektedir.

Bu yeni dönem yapılanma ile ilgili en temel kaygıların başında; kente yapılan her müdahalenin aynı zamanda davranış örgülerini dönüştürmek anlamına geldiğinin unutulması gelmektedir. Bu sürecin sonucunda üretilen bu yeni projeler ile birlikte bütün bu unutma-bastırma sürecinin nihai sonuçlarından biri kişiliğin/öznelliğın ve kentin kimliğinin ortadan kalkması olacaktır. Ortak üretimi savunma, bütünleşme, toplumsal ilişkileri ve aktörleri belirli ortak-evrensel ilkeler etrafında düzenleme iddiasına sahip yaklaşımlara her zamankinden daha çok ihtiyaç duyulmaktadır.

Kaynaklar

- Yılmaz N.,(2005) "KENT MERKEZLERİNDEKİ KENTSEL SİT ALANLARINDA DEĞİŞİM SÜRECİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ Kayseri Kentsel Sit Alanı Ve Talas Kentsel Sit Alanları Örneği", İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ Fen Bilimleri Enstitüsü Şehir Planlama Aralık, yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi-
- Yılmaz Bakır, N. (2012) "Kentsel Planlama Ve Proje Bütünleşme Süreci Kayseri Kenti Örneği", Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Şehircilik, Ağustos, Yayınlanmamış Doktora tezi

Tarihsel Sürekliliğin Dayanılmaz Hafifliği

Yeşim Alemdar

Desen isteyen müşteriye desen, "Selçuklu gibi" isteyene, "Osmanlı gibi" isteyene istediğini bilinçsizce çizmek, istemeyene öylesine, ne çıkarsa bırakmak, kent için iyi olan mı? bilemiyorum.

Olmak ile oluşmak arasında bir fark var; zaman farkı... Zamanın geçmesi ile bir bütünlüğe ulaşan, hatta hiç bir zaman tamamlanmış olmayan, sürekli değişmeye ve dönüşmeye, her süreçte bir yeni olmaya aday / açık olanlar, bu süreç içinde *oluşmuş* varsayılr. Kentler, özellikle tarih içinde önceden beri varlığını sürdüren kentler, bu değişme, dönüşme ve her seferinde yeniden bir bütün olma durumunu birebir yaşarlar. Kentin kimliğini oluşturan, bu "zaman içinde kabuk değiştirme" döngüsü, kentin katmanlı yapısını ortaya koyarak dinamik ve sürprizlerle dolu bir deneyim sunar.

Kentin dönüşüp değişmesine sebep olan en önemli etmenlerden biri şüphesiz, belli aralıklarla kente dönemin ihtiyaçları ve tarzı ile müdahale eden plan kararlarıdır. Bu kararlar kent içinde o döneme ait yapıların belli benzerlikler ile yapılmasına sebep olur. Bu benzerlikler kent içinde belli dönemlere ait yapıların fark edilmesine, gruplamalar yapılabilmesine ve hatta Lynch'in bahsettiği anlamda bölgeler oluşmasına sebep olur. Bu gruplanmalar, kentin okunabilirliği ve imgelenebilirliği konusunda önemli bir yer tutar.

Kayseri Sahabiye Mahallesi, çoğunlukla eski yerleşimi olmayan bir alan olmasından dolayı plan kararları ile gelişen bir kent parçası olarak, bu kararların etkilerini kent içinde ortaya koymak, ispatlamak, varlığını hatırlatmak gibi bir görevi de üstlenmiştir. Bu bölgede, 44 planı, 75 planı hem mahallenin genel dokusundan hem de görünüşlerden okunabilir. Benzer bir şekilde, Sivas Caddesi de kentin büyümesi sonucunda, boş alan üzerinde git gide uzayan bir yapıya sahiptir. 60lar, 70ler ve 80lerdeki cephe tasarımı anlayışının/ modasının değişimi, bu cadde üzerinden fark edilebilir. 90lardaki plan değişikliğini, caddenin doğruya doğru geliştiği alanda yer alan Alparslan Mahallesi'nin dokusundan okuyabiliriz. Buradaki doku, caddenin daha önce gelişen bölümlerinde yoktur. Keşke, bulvar haline getirilmesi için yapılan genişletme çalışmalarında, meydana daha yakın olan ve eski Kayseri vernaküler dokusuna örnek olan konutlar da yıkılmasaydı... O dönemin yaşantısını hatırlatan doku / malzeme / cephe detayları da cadde içinde var olsaydı. Kayseri şehir planının kronolojik değişimini, gelişimini görebilsek, teşhis edebilsek, deneyimleyebilseydik.

Benzer bir tartışma Ankara Kızılay Meydanı için de anlatılır. Ankara'nın kentsel gelişimini inceleyen / izleyenler, Kızılay'ın üç kere yıkılıp tekrar yapıldığını kendi gözleri ile görebilecekleri bir yenilenme hızından bahsederler. Bu yıkıp yapma alışkanlığı, kentlerin hikâyelerini duymamıza engel oluyor. Ancak araştırma yapan, derinlemesine bakan kişilerin yayınları ya da hala hayatta olan eski kullanıcıların hatıraları, konu ile ilgilenenleri aydınlatıyor. Kentlerimiz kendilerine ait tarihsel katmanlarını yitiriyor, basitleşiyor, yüzeyselleşiyor ve sıradanlaşıyor.

Bu katmanlı durum doğal olarak, tek elden çıkmış, bir bütün olarak tasarlanmış, aynı anda yapılmış olanın sadeliği, yüzeyselliği ve kolay anlaşılabilirliğine benzemeyen, *karmaşık* bir yapısal varlık ortaya koyar. Karmaşıklık üst düzey bir çözümleme gerektiren bir durumdur. Yeteri kadar bilgisi olmayanlar *karmaşıklık* içindeki düzeni, zenginliği, dinamikliği algılamayabilirler. Bu durumda *karışık* olarak algılanması ve sadeleştirince ya da tek tipleştirince daha kolay algılanacağını sanmak olasıdır. Oysa sadeleştirmek, bu yapının sunduğu bilgi ve değerlerin bir kısmını yok etmek anlamına geldiği için zaten zor anlaşılan bütünün bir kısım özelliklerini eksiltmek olacak ve daha karışık bir durum yaratacaktır. Basitleştirmenin olanaksızlığını yeterince anlamayan / anlamazdan gelen yerel yönetimler, köklü bir soruna yüzeysel çözümler üreterek genel kullanıcıdan kentin zenginliğini esirger duruma düşebilirler. Bu gibi derin kimlik sorunları, kent ile ilgili plan kararları alınırken; kişilere, parsellere, ranta, taleplere ve emsallere göre hareket edilerek münferit ve kentin bütününe etkileyecek inisiyatiflerde bulunmadan, geniş katımlı komisyonlarca ve gerektiğinde uzun süreli kararsızlıklara tolerans göstererek çözüme ulaştırılmalıdır. Hızlı karar verme süreçleri, kentin dinamik yapısını algılamak konusunda yetersiz kalmakta, yüzeysel çözümler üreterek kentte bir kimlik sorununa yol açmaktadır.

Eskiyi taklit ederek yok edilen tarih geri gelmeyecektir. Boyayarak, cilalayarak, planlarla yaratılan düzensizlik kamufle edilemeyecektir. Sürekli yeni yaparak yaşanmışlık / köklülük / aidiyet / birlik / beraberlik sağlanamayacaktır. Kent içi araç trafiğini hızlandırarak kentli yaşantısı pekiştirilemeyecektir. Yarı açık mekanlar oluşturulmadıkça, kent içinde etkin yeşil alanlar artırılmadıkça, yaya trafiği zenginleştirilmedikçe kentinin hareketi, kapalı, tam kontrollü alışveriş merkezlerinin dışına çıkamayacaktır...

Kayseri Büyükşehir Belediyesi'nin, kenti "güzelleştirmek" ile görevli birimi Estetik Kurulu'nun (öğrencilerimizi estetik sözcüğünü dikkatli kullanmaları için uyarıyoruz, bence belediyeler

de öyle davranmalı) kararı ile kent merkezinde bir kaplama uygulaması yapıldı. Bu uygulama, Kayseri Cumhuriyet Meydanı ve çevresinde cephelerin çok düzensiz ve karışık olduğu ve bu düzensizliği "güzelleştirmek" gerekliliği düşüncesi ile, yapı cephelerinin hepsini benzer bir malzeme ile kaplama üzerinde yoğunlaştı. Süreç olarak da oldukça sorunlu ve demokratik olmayan bir uygulama olmasının dışında, kent meydanının oturma odası mantığında düzenleme çabası, akademik açıdan pek de başarılı görünmüyor. Bu uygulama, meydanın mekânsal sorunlarını göz ardı eden ve yüzeysel bir fikir olmasına rağmen, iyimser bir başlangıç olarak görülebilir olsa bile, kent sorunlarına başarılı bir çözüm getirmekten uzak kalmıştır. Kentin gündelik kullanıcısı tarafından da olumlu geri dönüşleri olmaması, uygulamanın belediyecilik açısından da beklenen başarıya ulaşamadığını ortaya koymaktadır.

Bu uygulamanın farklı yönlerden sorunlarını da ortaya koyarak anlamaya çalışmak, kent için nasıl bir etkiye bulunduğunu irdelemek gerekir. Öncelikle, Kayseri Cumhuriyet Meydanı sınırları tam belli olmayan, mekânsal olarak tanımlılığı / algılanabilirliği sürekli sorgulanan, büyüklüğü nedeniyle hem trafik açısından hem de deneyimsel olarak parçalanamayan / tanımlı bölümlere ayrılamayan bir yapıya sahiptir. "Meydan ve çevresi" tanımı geniş bir alanı çağrıştırdığı için, projenin kapsamı belirsiz kaldı. Böylelikle git gide uzayan, genişleyen ve nerdeyse bütün Cumhuriyet Mahallesi ve yakındaki mahalleleri kapsayan bir cephe kaplama işine girildi. Bir ara bütün Kayseri'yi kaplayacaklar zannettik. Neyse ki o şekilde olmadı.

Ayrıca meydana cephe ve aslında karakter veren yapıların etkilileri ve meydanın sınırları arasında da en belirleyici olanları tarihi yapılarıydı. Kayseri Kalesi, Kurşunlu Camii, Kapalı Çarşı ve "yeterince" tarihi olmayan ama en büyük ve hükmedici olanlar olarak Bürüngüz Camii ve Kayseri Valiliği, neyse ki kaplama gerekliliği gösteren yapılar arasına girmediler. Bu bağlamda, bu cephe kaplama seferberliği, meydan tarafından az görünür bir durumda kalakaldı. İşin aslı, Kayseri'de bazı caddelerdeki cepheler benzer bir kaplama ile yeniden düzenlendi; bir getiri olarak, bu arada mantolama işi halledilmiş oldu.

Bu kadar fazla yüzeyi kaplama durumu olunca, malzemede biraz çeşitlenmeye gidildi. İlk yapılan bölgelerde sadece krem rengi bir kaplama malzemesi kullanılırken, daha sonra farklı renkler işin içine girdi; birkaç ton kahverengi, hafif eflatun, yeşilimsi, ve belki göremediğim başka renk alternatifleri kullanıldı. Ana caddeye yönelik bir güzelleştirme düşünüldüğü için bazı yapıların farklı caddelere bakan cepheleri farklı ele alındı; bir cephesi yeşil, bir cephesi kahverengi yapılar oluştu.

Nerelerin renklendirileceği her yapı için özel olarak tasarlanmadığı için, her yapıda tuhaf yerler renklendirilmiş oldu. Cephe kaplamasının "güzelliğine" güzellik katıldı.

Bunların dışında, ekonomik / hukuki olarak nasıl işlediği ile ilgili bir yorumda bulunmayacağım, ancak mal sahiplerine söz hakkı tanımaksızın – malzeme kullanımı ve yapımcı seçimi gibi – yaptırımcı bir zorunluluk uygulandığını biliyorum. Bu bağlamda orijinalinde özenilerek farklı malzemelerle kaplanmış olan ya da tasarlanmış cepheler bile sentetik kalitesiz bir malzeme ile kaplandı, "güzel" oldu. Yapımdaki özensizlikler, denizlik, çatı, köşe detaylarındaki çözümsüzlükler tartışılmaz bile.

Bütün bunların sonucunda ne elde edildi diye bakılmaya çalışılabilir. Sadece cephe kaplamaları benzediği için meydan ya da bu caddeler daha düzenli ya da daha az karmaşık olmadı. Her yaştan insana turuncu gömlek giydirerek bu kişiler aynı yaştta demek gibi bir şey yapılan. Bir yapmacıklık durumu oluştu, kentin sokakları iç mekân gibi ele alınmış oldu, katmanlı yapısı bozuldu, sürprizleri yok oldu...

90larda belediyenin, cephe için "beyaz / krem rengi ve tonlarında olacaktır" diye bir kısıtlaması vardı. O zamanlar da, bu uygulamanın mimarın tasarım özgürlüğüne vurulmuş bir darbe olduğunu düşünürdüm. Renk kullanmak için imar müdürü ile pazarlık etmek gerekirdi. Ama mimarlar olarak külahı önümüze koyup kendimizi de sorgulayabilmemiz gerek. Kaç mimar cephe tasarlıyor acaba? Bütün bu karışık/ düzensiz görüntünün sebebi mimarların tasarım işini ciddiye almamaları da olabilir mi? Desen isteyen müşteriye desen, "Selçuklu gibi" isteyene, "Osmanlı gibi" isteyene istediğini bilinçsiz *çizmek*, istemeyene öylesine, ne çıkarsa bırakmak, kent için iyi olan mı? Bilemiyorum.

Kent mekânının tarihsel sürekliliği, eski ve yeni kullanıcı için sahiplenme duygusunu ve kentli davranışını pekiştirmek açısından önemli bir yere sahiptir. Mekânın belli bir an için var olmadığını, eski ile yeni arasında köprü görevi gördüğünü durmadan hatırlamak, bu sürekliliği yaşamak ve yaşatmak açısından önemli görünüyor. Var olanın yanında nasıl bir tavır alacağımız, şu anda yeni olan tasarımların daha sonra yapılanlara etki edeceği sorunsalı ve bu durumun sürekliliği ile birlikte düşünölmelidir. Kent mekânı, bir anda ve tek elden çıkmasa da bir bütün olarak algılanır. Tasarımcılar bunun sonradan basit düzenlemelerle sağlanamayacağı gerçeği ve sorumluluğu ile yüzleşmek zorundadır.

Söyleşi

"Günümüzdeki Kent Yaşamı Sanki Varlığını"

Alper Aksoy

"Kayseri, Dergilerde Gördüğümüz Projelerin Yanından Geçtiğimiz Bir Kentti"

Bahadır Kul

"Belki de Asıl Sıkıntı, Kayseri'de Kent Belleğini Kaybetmek"

Eda Velibaşoğlu

"Bu Şehrin Geçmişinde Hep Planlı Bir Yapılaşma Geleneği Var"

Hakan Özkan

"Belediyeler de Artık Kayseri'deki Kamusal Alan İhtiyacının Farkında"

İkon Proje

Alper Aksoy

"Günümüzdeki Kent Yaşamı Sanki Varlığını"

2007'den beri Alper Aksoy Architects'te mimarlık çalışmalarını yürüten, 2013'te Ankara'da da ofis açan Alper Aksoy'la, Kayseri'nin değişimi, kentteki mimarlık eğitime dair gözlemleri, kentteki mimarlık-kentsel tasarım-dönüşüm projeleri hakkında konuştuk.

Ekin Bozkurt: *Kayseri'de doğmuş, büyümüş birisi olarak, çocukluğunuzdan bu yana Kayseri'nin değişimini, dönüşümünü nasıl görüyorsunuz? Eskiden nasıl bir kent yaşamı vardı, şimdi nasıl bir kent yaşamı var?*

Alper Aksoy: 1978 yılında Kayseri'de dünyaya gelmişim. 1980 darbesinden sonraki ilk çocuk nesli bizim yaş grubumuzdur. Çocukluğumuzun ilk yılları toplumu derinden etkilemiş siyasi, askeri ve toplumsal olayların travmasıyla geçti. Genel bir korku ve endişe hakimdi. TRT de yayınlar Askeri törenle açılıp askeri törenle kapanıyordu. Özel televizyonlar henüz kurulmamıştı, bir başka deyişle bütün ülke aynı anda Kara Şimşek, Uçan Kaz, Dallas, Pazar Konseri ve haberleri izliyordu. Siyasetçilerin büyük bölümü içerde, sanatçılar yasaklı, gazete ve kitaplar ya basılmıyor ya da basılanların bir kısmı toplatılıyordu. Toplumun rengi kalmamıştı sanki siyah önlük, beyaz yaka takıyorduk. Toplum kültür, sanat ve birlikte yaşam konusunda kısır bir dönemden geçiyordu. İnsanlar toplu organizasyonlar yerine daha çok evde zaman geçiriyor ve komşuluk buluşmaları gerçekleştiriyordu. Tüm ülkedeki ağır siyasi ortamın rahatlamaya başlamasıyla birlikte yasaklar kalkmaya başladı, özel televizyon kanalları kuruluyordu, sanatsal ve kültürel etkinliklerin sayısı artıyordu, daha çok konuşan, daha çok bir araya gelen kalabalıklar oluşmaya başlamıştı. Devlet

tiyatrolarının ve özel tiyatroların oyunları büyük ilgi görüyor, sinema salonları daha çok kişiyi ağırlıyor ve konser sayısı hızla artıyordu. Her geçen gün artan eğitim seviyesi ve aile yapısının büyük oranda çekirdek aileye evrilmesiyle birlikte, kadının toplumdaki ve iş hayatındaki rolü yeniden tanımlanıyor ve bu durum sosyal hayati doğrudan etkiliyordu. Kent sakinleri ev dışında daha çok zaman geçirmeye başlamıştı. Bunu fırsat olarak gören sermaye grupları ilk AVM'lerini şehrin kritik bölgelerinde açmaya başlamıştı. Toplum zamanla çarşı ve bedestenlerden uzaklaşmaya başlamış ve yığınlar halinde AVM'leri ziyaret eder olmuştu. Aynı süreçte 90'ların ortasında internet ve cep telefonları keşfedilmiş ve toplumsal iletişim hızlanmıştı. 2000'li yılların başında smart telefonların hayatımıza girmesiyle birlikte kısa sürede bilgiye ulaşabilir ve hızla tüketebilir olduk. Bu hız bütün hayatımızı doğrudan etkiledi, artık hızlı yiyoruz, hızlı içiyoruz, hızlı telefon değiştiriyoruz, hızlı kıyafet değiştiriyoruz, hızlı beğeniyoruz, hızlı vazgeçiyoruz, hiçbir şeye yetişemiyoruz, her şeyi çok çabuk tüketiyoruz. Buna bağlı olarak kentlerle ilgili hızlı kararlar alıp çabucak uyguluyoruz. Bu hız ve çabukluk adeta herkeste bir "telaş" hali oluşturdu, binlerce yıldır var olan kent dokusu, kent yaşamı tam alışmadan sindiremeden değişti. Kent bu hıza cevap veremez oldu, kent merkezindeki yapılar çok kısa sürede çok fonksiyon değiştirmeye başladı. Kent belleği zayıflıyor, bunu fark edenler olsa da iyi niyetlere rağmen fazla önlem alınamıyor. Günümüzdeki Kent yaşamı ise sanki varlığını sorguluyor ve kendisine yeni yollar üretmeye çalışıyor.

"Temel eğitim derslerinde atölyede New Age dinleniyor, Pop Art ve Futurizm konuşuluyor, polihedron maketleri yapıyorduk."

E. B.: *Neden 2013 yılında Ankara ofisinizi kurdunuz? İki şehirde de ofis yürütmek zor oluyor mu? Kayseri ve Ankara'da mimarlık yapmayı, her iki yerin zorlukları ve avantajları açısından nasıl karşılaştırırsınız?*

A. A.: Mimarlık Fakültesine 1995 yılında başlangıç yaptım. İlk profesyonel tam zamanlı deneyimim 1999'un ikinci yarısında Ankara'da başladı. Ankara, İstanbul ve Antalya gibi inşaat pratiğinin yüksek olduğu yerlerde öncü proje gruplarının şantiye ve dizayn ofislerinde çalıştım, uygulama firmalarında çalıştım, bu arada okulum uzatmalı olarak devam ediyordu, 2003 yılının sonlarında okulu bitirmek için kısa süreliğine Kayseri'ye döndüm, okulla birlikte o dönem ofis açmış arkadaşlarıma yardım

ediyordum, en kısa sürede İstanbul'a dönmeyi düşünürken çeşitli sebeplerle dönüşü erteledim derken evlilik, yüksek lisans, yeni işler vs.. süreç çok uzadı. Bu dönemde çalışma hayatımda kolektif fayda ve kolektif gelecek için çalışmadığımızı anladığımda kendi geleceğimle ilgili kararlar aldım. 2007 yılında AARCH kuruldu. 2010 yılında askerlik görevinden sonra dönüşte İstanbul ya da Ankara'da başlangıç yapmayı düşünüyordum, bu sefer de sağlık sorunları nedeniyle yine ertelemek zorunda kaldım. Aynı zamanda Kayseri Ofis genç, yeni ve başarmak isteyen arkadaşlarla yolculuğuna başlamıştı. Çok kısa sürede Ankara ve İstanbul'da iş yapmaya başlamıştık, 2013 yılında İstanbul ya da Ankara Ofisini açmak istiyorduk o günün şartlarında Ankara daha elverişliydi, iş yoğunluğumuz Ankara'daydı ve ofisi kurduk. Her ne kadar iletişim yöntemleri gelişmiş olsa da, daha güçlü iletişim ve iyi koordinasyon için bu kararı aldık. Dönemsel olarak kamu yapılarıyla ilgili projeler işimizin büyük bölümünü oluştuyordu.

Ankara ya da Kayseri fark etmez dünyanın herhangi bir bölgesinde mimarlık gerçekten çok zor meslek. İki ayrı şehirde ofis yürütmek çok zor, sürekli mobil yaşam yıpratıcı ve iş kaybına sebep oluyor. Biz ofis kurgusunu gerektiğinde her iki ofis birbirinden bağımsız çalışabilecek ve kendi kendine yetebilecek şekilde tasarladık. Her iki ofiste birbirine benzer ve birbirine alternatif sistem uyguluyoruz. Aksamalar olsa da şu anda planladığımız gibi gidiyor, daha iyisi için çabalıyoruz. Gerçekten hem mesleki hem de etik açısından iyi ekip arkadaşlarım var, değişime ve dönüşüme çabuk cevap verdikleri için süreci az sancılı yönetiyoruz. Yaklaşık bir yıldır da İstanbul Ofis için planlama yapıyoruz, kısa sürede orda olmak istiyoruz. Her ilin kendi pratikleri, zorlukları ve kendi kuralları var ama özellikle Ankara ve İstanbul mimarlık ve inşaat konusunda Türkiye dışındaki bazı ülkelerin de merkezi haline gelmiş görünüyor. Büyük sermaye grupları ve büyük yatırımlar bu şehirlerden bilhassa İstanbul'dan yönetiliyor. Dolayısıyla gün geçtikçe biz de bu alanda konumlanmaya çalışıyoruz.

E. B.: *Alper Aksoy Architects'i kurduktan sonra Kayseri'de uyguladığınız projeler arasında BMW-Mini-Land Rover binası var. Ancak sonrasında daha çok şehir dışına proje üretmeye başladınız anladığım kadarıyla. Bunun sebebi nedir?*

A. A.: Daha önce de açıkladığım gibi gelecek kurgumuzu büyük oranda İstanbul-Ankara üzerinden yaptığımız için Kayseri'de sınırlı sayıda nitelikli işleri yapma konusunda refleks geliştirdik ve öyle de oldu. Şu ana kadar 48 ayrı ilde proje çalışması gerçekleştirmişiz. Sayı ve nitelik konusundaki ters orantıyı bozmaya çalışıyoruz, umarım başarılı oluruz.

E. B.: *Üniversite yıllarınız Kayseri’de geçmiş. Bir mimarlık öğrencisi olarak Kayseri’de okumak nasıl bir deneyimdi?*

A. A.: Mimarlık öğrencisi olmak, bizim gibi basmakalıp, tekdüze eğitimden geçmiş öğrenciler için çok ilginç ve farklı deneyimler içeriyordu. Hüseyin Yurtsever Hocamızın kendine has eğitim yöntemi vardı. Temel eğitim derslerinde atölyede New Age dinleyip, Pop Art ve Futurizm konuşup, polihedron maketleri yapıyorduk. Bu bağlamda hem kendimize, hem çevremize, hem de diğer bölümlerdeki arkadaşlarımıza yabancılaşmaya başladık. Sınıfta farklı gruplar oluşmaya başladı, herkesin ilgi alanı farklılaştı. Benim ilgilim daha çok bölümü destekler nitelikteki güzel sanatlarla ilgili etkinlikler olmuştı. Kısa süre sonra tiyatro gruplarına, resim ve heykel çalışmalarına katılmaya başlamıştım, turnelere gidiyorduk, bu süreçte arkadaşlarımızın arasından müzik grupları kuranlar, albüm çıkaranlar bile oldu. Birçoğumuzun okulu uzamıştı tabi. Kentle fazla ilişki kurmaktan ziyade kendi kozamızı ördük diyebilirim. Bu süreçte diğer üniversitelerle iletişim kurabiliyor ve onların durumlarını gözlemleyebiliyorduk. Kentteki imkânlar kısıtlı olsa da kendi habitatımızı kurmuştuk, iyi bir deneyimdi diyebilirim.

E. B.: *Mezun olduğunuz Erciyes Üniversitesi Mimarlık Bölümü’nde proje yürütücülüğü deneyiminiz de var. Kayseri’de mimarlık eğitiminin geldiği noktayı o zamandan bugüne nasıl gözlemliyorsunuz?*

A. A.: Kayseri’de 4 Üniversite ve 4 Mimarlık Fakültesi vardı, son olaylardan sonra şu anda 3 Mimarlık Fakültesi eğitim veriyor. Bence tüm ülkemizdeki mimarlık fakültesi sayısı çok fazla, sanırım zamanla kendi kendini dengeler diye düşünüyorum. Erciyes Üniversitesi dışındaki mimarlık fakültelerinin kurucu bölüm başkanları Erciyes Üniversitesi’nden ayrılan hocalarımızdan oluşuyor. Hepsisiyle de iletişimimiz devam ediyor ve her dönem bu okullardan ve şehir dışındaki bazı okullardan proje yürütücülüğü için davet alıyorum, iş programıma göre yoğunluktan bazen katılamıyorum, kendilerine bu vesileyle teşekkür ederim. Yaklaşık 10 yıldır çeşitli okullarda, çeşitli sınıflarda proje yürütücülüğü görevini üstleniyorum, öğrenci kontenjanı ve fakülte sayısı sürekli olarak artıyor ama aynı ölçüde hoca sayısı artmıyor hatta azalıyor. Bu denklem eğitimdeki kaliteyi doğrudan etkiliyor, çünkü mimarlık eğitiminde öğrenciyle hocanın doğrudan diyalog kurması ve gerekli zamanın verimli şekilde kullanılması gerekiyor. Kendi dönemimizde sınıfta 25 öğrenci varken şu anda 90 ve üstü öğrencisi olan okullar var. Bu denklemin kesin olarak çözülmesi gerekiyor. Diğer taraftan mimarlık eğitiminin kurallarının farklı olması gerekiyor ama diğer bölümlerle aynı kurallar mimarlıkta da uygulanmaya

çalışılıyor bu da çeşitli problemleri beraberinde getiriyor. Bu konularda da bütün Mimarlık Fakülteleri ortak davranış gösterip sistemi etkileyebilirler. Kayseri özelinde düşündüğümüzde okullarda görev alan hocalarımız büyük gayret sarf ediyor, çabalarını takdirle karşılıyorum. Öğrenci profili her sınıfta değişken olsa da istisnalar hariç, genelde kısa yoldan sonuç almaya çalışan, teknolojiyi iyi kullanan, sabırsız öğrenci grupları geliyor. Bu düşünce yapısı bazen mimarlık gibi bireysel emeğin yüksek olduğu bölümlerde kalite problemi oluşturuyor. Okullarımızın yeni kuşak öğrenciler için yeni yaklaşımlar oluşturması gerekebilir. Bunu sağlayabilen okullarda başarının artacağını düşünüyorum.

E. B.: *Kayseri’de uygulanan, en beğendiğiniz mimarlık/kentsel tasarım projeleri hangileri?*

A. A.: Cumhuriyet’in ilanından sonra bütün ülkede gerçekleşen kalkınma hamlelerinin önemli örnekleri Kayseri’de de gerçekleşmiştir. Özellikle 1930’lu yıllardan sonra kurulan tren yolu ham madde, sanayi ve endüstri konusunda gelişimi hızlandırmıştır. Önemli kuruluşlar bu hat üzerinde kurulmuştur. Bu kuruluşların en önemlilerinden biri Sümer Bez Fabrikasıdır, şehrin belleğinde önemli bir yere sahiptir. Yıllar içerisinde fabrikadaki üretim durmuş ve fabrika atıl hale gelmişti. Fabrikanın yeniden işlevlendirilmesi ve Abdullah Gül Üniversitesi için kampüs yapılması fikri ağırlık kazandı ve bu yönde projeler hazırlanarak uygulamalar gerçekleşti. Kent ve ülke belleğinde önemli yere sahip olan fabrikanın yeniden kent hayatına kazandırılması en beğendiğim kentsel tasarım ve mimarlık projesidir. Emeği geçen herkesi tebrik ediyorum.

"Maalesef kent her geçen gün yollarını, caddelerini, sokaklarını, mahallelerini yaya ve bisiklet yerine araçlara teslim ediyor."

E. B.: *Kentte, tasarım anlamında eksik kaldığını düşündüğünüz veya müdahale edilmesi gereken alanlar var mı?*

A. A.: Maalesef kent her geçen gün yollarını, caddelerini, sokaklarını, mahallelerini yaya ve bisiklet yerine araçlara teslim ediyor, kentsel tasarımda yaya birinci unsur olmaktan çıkıyor, bu konuda acil önlem alınması gerekiyor, yerel yönetimler de bunun farkında olsa gerek bu seneyi “Ulaşım Yılı” ilan etmişler, umarım yeterli önlemler alınır. Diğer taraftan yeni planlamalarda kamusal kullanım alanlarının ve yeşil oranının artırılması kent için önem arz etmektedir, çünkü yüksek yoğunluklu inşaat alanları kentin geleceğini gözle görülür şekilde olumsuz etkilemektedir.

E. B.: *Kayseri'deki güncel dönüşüm projelerini nasıl değerlendiriyorsunuz?*

A. A.: Dönüşümün bir çok alt başlığı var. Özellikle nedenleri konusunda tatmin edici ifadeler ve bulgular yoksa pozitif yorum yapmamız olanaksız hale geliyor. Hedeflenen yapısal dönüşüm mü? Yoksa kültürel dönüşüm mü? Ya da her ikisi birden mi hedefleniyor? Deprem karşısındaki düşük dayanım, yapıların strüktüründeki yıpranma ve yetersizlik değişimin sebebi olabilir. Sosyal boyutlarıyla ele aldığımızda işlevini kaybetmiş alanlar yapı nitelikleri ve tarihi incelenerek değişebilir, dönüşebilir ama bütün bunları yaparken kent kültürünün ve kent belleğinin nasıl etkileneceğini iyi analiz etmek gerekiyor. Şu anda dönüşümü planlanan alanlar arasında Sahabiye Mahallesi, Eski Sanayi Yerleşkesi ve Ahi Evran Mahallesi öne çıkıyor. Her üç projeyle ilgili basına yansımış birkaç görsel dışında kapsamlı bilgiye sahip değilim. Basına yansıyan görsellerde üç bölgenin de yoğunluğu artırılmış ve tekrar eden blokların varlığı görünüyor. Umarım analizler iyi yapılmıştır ve kent için iyi sonuçlar doğurur ve geri dönülemez sonuçlar ortaya çıkmaz.

Bahadır Kul;

“Kayseri, Dergilerde Gördüğümüz Projelerin Yanından Geçtiğimiz Bir Kentti”

Süperkent Kayseri dosyamızın diğer konuğu, Kayseri’de 10 sene süren meslek yaşamından sonra ofisini İstanbul’a taşıyan Bahadır Kul oldu. 1995 yılından 2010’a kadar Kayseri’de yaşamış olan; 2010 yılından bu yana, mimarlık çalışmalarına İstanbul’da “Bahadır Kul Architects’t’e” devam eden Bahadır Kul, üniversite öğrenimi için geldiği Kayseri’de geçirdiği öğrencilik yıllarında kenti nasıl gözlemlediğini, kentin günümüze kadarki değişimi konusundaki görüşlerini anlattı.

Ekin Bozkurt: *Kayseri’ye ne zaman geldiniz? Mimarlık eğitimi Kayseri’de ve Erciyes Üniversitesi’nde almak nasıl bir deneyimdi? Nasıl bir vizyon oluşturdu size?*

Bahadır Kul: Kayseri’ye 1995 yılında Erciyes Üniversitesi’ni kazanarak geldim. Bu, Kayseri’nin gelişme sürecinin neredeyse başına denk geliyor. 1995 ve 1999 yılları arasında Erciyes Üniversitesi’nde Mimarlık Fakültesi’nde öğrenimime devam ettim. Tabii bu esnada kenti tanıma fırsatım oldu. Sadece Kayseri kent merkezinin değil; aynı zamanda evimin de olduğu Talas İlçesi’nin, eski Talas ve yeni Talas’ın gelişimine, tarihi dokunun restorasyon süreçlerindeki iyileşmesine ve gördüğü zarara şahit olduğum bir dönem aslında bu 5 yıllık dönem. 2000 yılında meslek hayatım başladı. 2002 yılında ofisimi kurdum. İlk 2 yıl kentte daha küçük ölçekli dekorasyon işleriyle meşguldüm. Ofisim olmasa da çalışıyordum, deneyim kazanıyordum. Çarşı bölgesinde iş yaparken buradaki insanların çalışma, yaşam konforlarını, yaşam kültürlerini öğrenme fırsatım oldu. Kayseri sanayisiyle bilinen bir kenttir. Sanayinin gelişimiyle beraber birçok sanayi yapısının yapımı söz

konusuydu. Birkaçının dekorasyonunda çalıştım. Kentte yüksek katlı yapıların inşa edilmeye başladığı dönemde, bir iki yapı tasarlama fırsatım da oldu.

2004 yılında Kayseri Büyükşehir Belediyesi'yle tanıştıktan hemen sonra Kadir Has Kongre Merkezi'yle başlayan kamusal yapı serüvenime 2008-2009 yıllarına kadar ulaşım yapıları, kültür yapıları, stadyum gibi kentin belli başlı birçok kamusal yapısını tasarlayarak devam ettim. Hem kentin gelişimini gözlemledim hem de tasarımcı olarak birebir bu sürecin içinde bulundum.

2010 yılından sonra kentin, sanayinin gelişimiyle beraber kentsel dönüşümler, yenilemeler de başladı. Trafik akışının farklılaşması, yeni ulaşım ağlarının ilave edilmesi, tramvay hattının inşa edilmesi ve son dönemde kentte sosyal yaşamı önemli ölçüde etkileyen alışveriş merkezlerinin yapımı başladı. Kentte ciddi bir sosyal yaşam farklılığına, önceden sadece çarşı içerisinde olan ticari ve sosyal yapılaşmanın alışveriş merkezleriyle büyümesine şahit olduğum bir dönem oldu.

2010 sonrası, hayvanat bahçesi, su kayağı parkı gibi kamusal alanları tasarladığımız bir süreçti. 2015-2016'ya kadar Kayseri'nin birçok noktasında birçok farklı konuda tasarımlar yaparak kentin 20 yıllık gelişimine şahit olduk.

Resim 1 - Kadir Has Kongre ve Spor Merkezi, Bahadır Kul Architects

“Kapanan üniversitelerin öğrencilerinin devlet üniversitelerine aktarılması, yeterli sayıda öğretim görevlisi bulunamaması gibi nedenlerle eğitimde ciddi sorunlar oluştuğuna şahit oldum”

E.B.: *Akademiye de hep bir ilginiz olmuş. Bir ara akademide kalmayı düşünmüşsünüz. Sonrasında profesyonel olarak çalışmaya karar verseniz de atölye yürütücülüğü de yapmışsınız. Öğrenciliğinizden bu yana, Kayseri'deki mimarlık eğitimi nasıl değişti? Nasıl gözlemliyorsunuz?*

B.K.: Ben öğrenimime başladığımda sadece Erciyes Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi vardı. Mimarlık Fakültesi'nde eğitim aldığım hocalarım mimarlığa gönül vermiş ve yıllarını akademisyen olarak geçirmiş kişilerdi. Örneğin Prof. Dr. Hüseyin Yurtsever gibi çok nitelikli, önemli insanlardan eğitim aldık. Modern bir mimarlık eğitimi aldık ve dönemimiz itibarıyla tüm öğrenci arkadaşlarım da, benim olduğum gibi, işe hevesli ve çabalıydı. Teknolojinin bu kadar gelişmediği bir dönemde bile çok iyi araştırma yapabildiğimiz bir kütüphanemiz vardı. Okuyorduk, geziyorduk. Yurtdışına çok çıkma fırsatımız olmasa da, Türkiye'yi imkânımız oldukça gezdik. Bir yandan tiyatro eğitimi, bir yandan da müzik eğitimi alıyordum. Bütün bunlara zaman ayırırken bir yandan küçük ölçekli mimarlık ofislerinde part-time çalışıyordum. Tüm bunlar, mimarlık eğitimi sürecinde olgunlaşmamı sağladı. Tabii sadece ben değil tüm okul bu havadaydı ve hepimiz bu çabadaydık. Ankara'da, İstanbul'da stajlar yaparak çok daha farklı projeler görme şansımız oluyordu. O döneme denk gelen yarışmalar silsilesinin içerisindeydik. Kayseri'de çok fazla yarışma açılıyordu. Melih Karaaslan ve Abdullah Çağıl'ın da çokça yarışmalara katıldığı dönemde kendilerinin birinci oldukları TEDAŞ'ın, o zamanki adıyla elektrik kurumunun olduğu binanın uygulama şantiyesinde bulunma ve o projenin detay çizimlerini yapma şansını yakalamıştım. Valilik binası o döneme denk geldi. Melih Karaaslan'ın yine müellif olduğu bir projede staj yaptım. İlginçtir, o dönem neredeyse bütün kamu binalarında Melih Karaaslan'ın yarışma birinciliği vardı. Tanınmış mimarların pek çok farklı projesi kente farklı bir hava katıyordu. Bu aynı zamanda kenti, kentliyi ve kent mimarisini oluşturan daha küçük ölçekli yapılarla etkileşime yol açıyordu. Tüm bunları gözlemlediğimiz bir mimarlık serüvenimiz vardı öğrencilik dönemimizde. Tüm bunların içerisindeydik ve Kayseri bir nevi açık hava yarışmalar müzesi gibi gözlemlediğimiz, dergilerde gördüğümüz projelerin yanından geçtiğimiz bir kentti. Bunun bize ciddi katkısı vardı. Hocalarımızın da yönlendirmesiyle stajlarımızı Ankara'dan, İstanbul'dan ofislerde yapmamızın da getirdiği bir katkı oldu. AutoCAD çizimini, 3DMax'i ilk defa o ofislerde gördüm. Teknoloji ile de yeni tanıştığımız dönemler...

Tabi bunların bizi mutlu eden yanları vardı, mimarlığımızı geliştiriyordu. Öğrenmek için çabalıyordum.

Daha sonra yine bu süreç içerisinde üniversitede akademisyen olarak kalma hayalim vardı ama

mimarlık yapma aşkı bunun önüne geçti. Özel sektörde uygulama işini öğrenmeye ve pratik yapmaya başladım, ta ki 2002 yılında kendi ofisimi açana kadar. O zamana kadar, dışarıdan öğretim görevlisi olarak derslere, jüriye katılarak birçoğu öğretim görevlisi olan arkadaşşıma dışarıda edindiğim izlenimleri ve deneyimleri aktarabilme fırsatım oldu. Bu yıllarca devam etti. İstanbul'a geldikten ve ofisin çalışma düzeni yerine oturduktan sonra tekrar zaman ayırmaya başlayabildim ve birçok üniversitede söyleşiler, konferanslar vererek, öğrenci arkadaşlarıma mimarlık mesleğinin zorluklarını, deneyimlerini aktarmaya çabaladım. Derslere katılmak, öğretim görevliliği yapmak da bunun için bir yöntemdi. Bu süreç içerisinde Kayseri'deki mimarlık eğitiminde; kentte yıllar sonra birden fazla üniversitenin açılması, her birinde mimarlık, tasarım fakültelerinin olması, aynı kentte bulunan mimarlık kadrosunun bölünerek başka üniversitelere taşınması, yeni gelen kadroların da birbirlerine adaptasyonundaki zorluklar ve her geçen yıl öğrenci sayısının artırılması gibi nedenlerle, ciddi aksaklıklar yaşandığını gözlemledim. Çocukların yeteri kadar kritik alamadıklarını, soruları yönelttiklerinde cevap alacakları hocalarının sayılarının azaldığını, hocaların deneyimsizliğinin öğrencilerin tecrübe ve bilgi birikimlerinde ciddi noksanlığa yol açtığını gözlemledim. Son dönemde kapanan üniversitelerin öğrencilerinin devlet üniversitelerine aktarılmasıyla nüfusun bir anda iki katına çıkması, yeterli sayıda öğretim görevlisi bulunamaması gibi nedenlerle eğitimde ciddi sorunlar oluştuğuna birebir şahit oldum.

E.B.: *Ofisinizi 2010'da Kayseri'den İstanbul'a taşıdınız. Neden?*

B.K.: Aslında İstanbul'da ikinci ofis açma düşüncemiz vardı. Kayseri ofisimiz 2014 yılına kadar devam etti. Amacım İstanbul ve Kayseri ofislerini birbirleriyle senkronize etmek ve farklı projeleri farklı ofislerde hayata geçirebilme şansını yakalamaktı. Tabii İstanbul'da olmamızın en büyük nedeni İstanbul'un, Türkiye'nin dünyaya açılan kapısı oluşu. Uluslararası arenada işler yapmaya başlamıştık; Irak'ta ve başka ülkelerde de projeler yapmaya başladığımız dönemde Kayseri'de oluşumuz gerek ulaşım gerekse irtibat anlamında zorluklar getiriyordu. Çalıştığımız birçok mühendislik grubu ve işverenlerimizin neredeyse tamamı İstanbul'daydı. Durum böyle olunca hepsinin içerisinde olmak ve onlara yakın olmak adına mimarlık hayatımıza İstanbul'da devam etmeye ve buraya taşınmaya karar verdik. 2014 yılında da iki farklı ofisin zorluklarını yaşadığımız için Kayseri ofisimizin hayatına son verdik. Sadece İstanbul ofisi ile Irak ve Gürcistan'daki iki irtibat ofisimizle meslek hayatımıza devam ediyoruz.

E.B.: *Konseptten uygulamaya kadarki süreçte kurduğunuz iş ilişkileri, sürecin hızı, tekniği gibi konularda İstanbul'la Kayseri'yi nasıl karşılaştırırsınız?*

B.K.: Kayseri ofisimizdeyken, Anadolu'da olmanın verdiği bir rahatlıkla; anlatım dilimizden, proje dilimize, uygulamadan proje çizimlerimize kadar belediyelerin istemiş olduğu normlara göre çizimler ve sunumlar yapıyorduk ama şu an içinde bulunduğumuz ülkelerde çok farklı normlar kullanılıyor. Örneğin Avrupa'da DIN (Deutsches Institut für Normung/Alman Standartlar Enstitüsü) normlarına göre projeler hazırlıyoruz. Dolayısıyla uluslararası dili öğrendik. Uluslararası normlarda çizimler yapıyoruz ve uluslararası bağların beklentileri doğrultusunda konsept sunumlarımızı ve anlatımlarımızı da bu dile dönüştürdük. Yani dünya dili dediğimiz evrensel bir dil var sunumlarda, mimarlıkta. Bunu yakalayıp bu ölçekte sunumlar yapmaya özen gösteriyoruz.

"Çok büyük, mega ama kendi içine kapanık, sosyal yönü çok zayıf bir kent ortaya çıktı"

E.B.: *Girişte de biraz bahsettiniz aslında ama; hem eğitim hayatınız, hem profesyonel yaşantınızın bir kısmı Kayseri'de geçti. Şimdi ise İstanbul'dan Kayseri'yi izliyorsunuz veya projeler üretiyorsunuz. Kayseri'nin, kenti bu farklı farklı deneyimlediğiniz yıllardaki gelişimini, dönüşümünü nasıl değerlendiriyorsunuz?*

B.K.: Kayseri'nin 20 yılına şahidim. Bu 20 yıl içerisinde Kayseri'nin kendine özgü bir gelişim evresi vardı. Diğer bütün kentlerin aksine yükselen bir eğrisi oldu. Yerel yönetimlerin hüneriyle, aynı zamanda sanayicilerin çabalarıyla, sanayi sektörünü geliştirmeleriyle ve belki de zenginleşmeleriyle birlikte, kentte ciddi bir kalkınma, gelişim söz konusu oldu. 2000 ile 2010 yılları arasında çok ciddi bütçeler harcanarak kamusal yapı gereksinimlerinin çoğu çözüldü. Raylı sistemler, ulaşım aksları çözüldü. Bunun yanı sıra, kentin dışarıdan göç almasıyla beraber ve kentin zenginleşmesiyle beraber konut sektörü de ciddi anlamda gelişmeye başladı. Kentin gelişim alanlarındaki boşluklar hızla doldu. Talas ilçesi nüfusunu 5 yılda 3'e katladı ve öğrenciliğimde üniversite kenarında neredeyse boş gördüğümüz araziler bile konutlarla doldu. Konut sayısının artışına ve buna rağmen hala çok yoğun talebin olduğuna, kentin Erciyes'in dağ yamaçlarına doğru hızla büyümeye devam ettiğine, lüks konut kavramının geliştiğine, Çaybağları gibi bir bölgede lüks villaların yapımına başlandığına, oralara çok ciddi yatırımlar yapıldığına, bununla beraber oradaki kentsel dokunun, kamusal dokuların da

iyileştirildiğine şahit olduk. Tüm ülkede olduğu gibi alışveriş merkezleri açıldı, farklı markalar kendi mağazalarını açtı, birçok markanın, uluslararası markanın bayileri açıldı.

Arkasından, tüm bunlarla beraber kentte bu ciddi ivme tek yönlü olmaya başladı ve kamusal yapıların geldiği belli bir noktadan sonra kentteki gelişim sadece konut alanında bir gelişmeye döndü. Sosyalleşme ihtiyacının fazla dikkate alınmadığı bir kent meydana geldi. Bir anda 4 üniversite oldu. Erciyes Üniversitesi'nin 25-30 bin öğrencisi varken bir anda kentte 100 bin öğrencinin varlığı söz konusu olmaya başladı. Ama buna rağmen Kayseri'nin sosyal ve kültürel yanı her zaman eksik kaldı. Öğrenciliğimde neredeyse hiç olmayan sosyal yapı, son 10 yılda belli bir ivme kazandı ama o olduğu ivmeyle de kaldı. Çünkü kentli sosyalleşmeyi çok bilmez ve sevmez. Daha içe kapanıktır. Aile yapısı güçlüdür. Aile bağları güçlüdür. Aileler dışarıda zaman geçirmek yerine kendi içlerinde zaman geçirmeyi severler. Dolayısıyla çok büyük, mega ama kendi içine kapanık, sosyal yönü çok zayıf bir kent ortaya çıktı. Bu da var olan öğrenci kitlesinin sosyalleşmemesine ve onların da kendi içine kapanık kalmasına yol açtı. Erciyes Üniversitesi'ndeki öğrencilerin Talas'taki evlere çekilip tamamen evlerde vakit geçirmeleri ve dışarıda herhangi bir sosyal faaliyete girmemeleri, kampüs alanında zaman geçirmemeleri bence büyük bir eksiklikti çünkü bu sosyalleşme onların gelişimine, bilgi paylaşımlarına ve öğrenmelerine yol açacaktı ama bu çok eksik kaldı. Bu durum günümüzde de devam etmektedir.

"Anadolu gibi toprağı bol olan kentlerde neden bu kadar yükselmenin gerektiği bence tartışılmalı"

E.B.: *Sahabiye Kentsel Dönüşüm Projesi gibi, Talas'la Koca Sinan'da yeni başlayan dönüşümler gibi güncel projeler konusunda ne düşünüyorsunuz?*

B.K.: 1995 yılında Kayseri'ye ilk geldiğimde, öğrencilik zamanımda ve onun hemen öncesinde ortaya çıkmış kent dokusuna şahit oldum. Aslında bütün kent, 4-5 kattan oluşan ve gelişim alanları düşünülmüş bir kent planına sahip. Gridal bir kent düzeninde büyümeye devam eden ve tüm kurallarına da uyularak geliştirilmeye devam eden bir kente şahit oldum. Bu hakikaten çok keyifli bir durumdu. Ama bu, zamanla yerini yükselmeye, kent içine sıkışıp kalmaya bıraktı. Son 5 yıla kadar tüm bu yapılaşma, büyüme aksı üzerinde yeniden inşayla devam etti. Şehir doğu-batı istikametinde

büyümeye devam etti, bu lineer gelişme uzadıkça uzadı ve üzerindeki bütün boşluklar neredeyse doldu. Bu sefer rant ve talep; eskimişliğe yüz tutmuş olan, kent meydanının hemen yakınındaki Sahabiye Mahallesi örneği gibi rantı yüksek, ulaşım sorunu olmayan, ulaşımında kent merkezine çok yakın mesafelerde olan alanlara yöneldi. Buralar yıkılıp yeniden yapılanma sürecine girdi. Koca Sinan Mahallesi bu durumun Talas ilçesindeki örneği. Buradaki yapılar da uzun süre iyileştirilemedi. İnsanlar kent büyüdükçe, yeni yapıların yapıldığı bölgelere taşındılar. Onlar taşındıkça kent merkezine yakın eski konutlarda daha düşük gelirli insanlar oturmaya başladı. Bu da yıpranmışlığı ve eskimeyi hızlandırdı. Son dönemlerde anladığım kadarıyla bu bölgelerin tamamen yıkılıp, yüksek katlı yapı çözümleriyle bir kentsel dönüşüm yapılması planlanıyor. Tabii ki bunun artıları, eksileri var, tartışılır. Ama benim de yaklaşık 10 yıl boyunca ofisimin olduğu Sahabiye Mahallesi'ndeki sokakta kesit şuydu: Daha alçak katlı, bahçeleri olan, insan ölçeğinde, komşuluk ilişkilerinin çok daha sıkı olduğu, yaşanabilir bir sokak. İlk ofisi açtığımda küçücük çocuk olan komşunun oğlu 10 yıl sonra mahallede gözümün önünde büyüdü ve askere gitti. Bu süreçte, ofis binasının içindeki yan komşuma bile şahit olduğum bir yaşam birlikteliği ve temas vardı. Ama şimdi tüm bunların yıkılıp yüksek katlı konutlara insanların sokuşturulduğu bir yaşam arzusu var. Bu tartışılabilir. Aynı sorun Talas için de geçerli. Talas aslında bir mesire yeri. İnsanların keyifle yaşadığı bahçeli evlerin olduğu bir yerdi. Yine oradaki o yıpranmışlık da sebeplendirilerek oradaki dokuların yıkılıp yerine yüksek katlı yapıların yapılması hedefleniyor. Yükselmenin insan anatomisine ve bizim eski yaşam kültürlerimize bir uzaklığı var. Çünkü biz sokakta büyüdük, bahçe kotunda yaşadık ve şimdi yükselmek bana çok da sağlıklı gelmiyor. Ve Anadolu gibi toprağı bol olan kentlerde, neden bu kadar yükselmenin gerektiği bence tartışılmalı. Zaman zaman bu tartışma İstanbul için çokça yapılıyor ama Anadolu gibi kentlerde, toprağın olmayışı sebep olarak gösterilmemeli çünkü kent ne kadar yükselirse, rant bunu o kadar destekler ve daha kötüye gider. Şu an Kayseri'deki bu kentsel dönüşüm projeleriyle ilgili izlenimlerim bunlar.

Sadece demin bahsettiğimiz, Sahabiye Mahallesi gibi kentsel konut dokularında değil sanayi dokularında da bu hedefleniyor. Kent meydanına çok yakın olan, Sanayi Mahallesi dediğimiz bölge yıkılarak yerine yine yüksek yapılar planlanıyordu. Tabii aynı şeyi sanayi bölgeleri için söyleyemeyeceğim çünkü kentin içinde kalan sanayi birimlerinin varlığı kent için çok da gerekli değil artık. Çünkü kent dışarıya doğru çok büyüdü ve sanayi birimleri merkezde kaldı. O sanayi sitesi inşa

edildiğinde bulunduğu nokta kent merkezinin çok dışıydı. Şimdi kentin kalbi. Bu tarz kirlilik yaratan tesislerin kent dışında sterilize edilmiş şekilde kalması çok daha doğru. Buralardaki iyileşmenin, donatılarla birlikte kentsel dokulara katkı verecek şekilde olmasını çok doğru buluyorum. Umarım böyle şekillenir.

Eda Velibaşoğlu;

"Belki de Asıl Sıkıntı, Kayseri'de Kent Belleğini Kaybetmek"

Kayseri, son 10 yıldır çok hızlı bir dönüşüm sürecinden geçiyor. Alışveriş merkezlerinin yapımı, kentin en önemli kamusal alanı sayılan Sivas Caddesi'nin bir hız yoluna dönüştürülerek kamusal özelliğini yitirmesi; Sahabiye, Talas, Kocasinan gibi mahallelerde 3-4 katlı sivil mimari örneklerinin dikey yapılarla ikame edilmesi, katlı kavşak projeleri, kentin ender yeşil alanlarından olan askeri alanların dönüşümüyle ilgili planlar, en belirgin şekilde kentin dokusunu, toplumsal yaşayışı değiştiren/değiştirebilecek örneklerden. Kayseri'nin bu hızlı dönüşümü, konut stoğu fazlasını, yoğunluğun kapasiteyi aşmasını da beraberinde getiriyor. Kent belleğinin, kimliğinin yok oluşu Mimarlar Odası Kayseri Şubesi' Başkanı Eda Velibaşoğlu'nun dile getirdiği en temel sorunlardan birisi. Velibaşoğlu'yla yaptığımız sohbette, kentteki bu dönüşümü, mevcut projeleri irdledik.

Ekin Bozkurt: *Ne kadar süredir Oda başkanısınız? Oda'nın genel işleyişiyle ilgili neler söylersiniz?*

Eda Velibaşoğlu: 1993 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nden mezun oldum. Mezuniyetim İstanbul'dan olduğu için İstanbul şubesine zaten kayıt yaptırmıştım. 1996 yılında Kayseri'ye geldim. Baştan beri Oda etkinliklerine ilgim vardı ama bu daha çok konferanslara, etkinliklere katılmak düzeyindeydi. Kayseri'ye geldikten sonra, önce yayın komisyonunda yer aldım. Sonrasında Şube Yönetimi'nde yedek üye oldum. Yedek üyelikten asil üyeliğe, oradan başkan yardımcılığına geldim. 2014-2016 yılları arasında Mimarlar Odası Kayseri Şube Başkanlığı görevini yürüttüm. 2016 yılı Ocak ayında yapılan seçimlerde tekrar seçilerek yeni dönemde de başkan oldum. Oda faaliyetlerine gelince; meslek odası olmamız sebebiyle asıl amacımız üyelerimizin mesleki ihtiyaçlarını ve sıkıntılarını göz önünde bulundurularak meslektaşlarımız için çözümler üretmek ve

yeni katılacak arkadaşlarımıza yönelik etkinlikler düzenlemek. Çünkü meslek odası kamu kurumu niteliğinde belirli kurallarla yönetilen bir sivil toplum kuruluşudur. Dolayısıyla o kuralların işletilmesi, ama aynı zamanda bu kurallarla beraber üyenin haklarının da korunması gerekiyor. Bizim en çok üzerinde durduğumuz konu da üyenin özellikle müelliflik haklarının korunması; meslektaşımızın yaptığı projelerle ilgili, örneğin ruhsatlarda sıkıntılar yaşamamasıdır. Bunun için de Oda'nın bütün mekanizmalarını çalıştırmaya gayret ediyoruz.

E. B. : *Kayseri Büyükşehir Belediyesi'yle, diğer ilçe belediyeleriyle olan ilişkileriniz nasıl?*

E. V. : Kayseri'de Büyükşehir Belediye'miz ve üç tane ana ilçe belediyemiz var. Melikgazi, Kocasinan ve Talas Belediyeleri. Biz hiçbir zaman hiçbir belediyeyle ya da valilikle ilişkilerimizi koparmıyoruz. Şimdiye kadar bütün yönetimler olarak da şuna inandık: İletişimi kesmeden, devamlı fikir telakkisinde bulunarak ilerlemek önemli. Çünkü asıl amacımız kamu yararını gözeterek şehrimize katkı sağlamak. Bu iletişimi sağlayamadığımızda, sıkıntılar yaşadığımızda, bununla ilgili gerekli tepkileri gerek dava açmak, gerekse basın açıklamaları yapmak gibi eylemlerle gösteriyoruz ama iletişimi hiç koparmadan yürüttüğümüz bir çalışma oluyor. Mesela Sahabiye Projesi'nde Büyükşehir Belediyesi'yle epey sıkıntılı bir süreç yaşadık. Çünkü gerçekte yarışma diyemeyeceğimiz bir süreç işledi. Ama biz onda bile ilk önce direkt, yarışmayı açan idari birim olan Büyükşehir Belediyesi'yle görüştük. "Bakın bunu böyle yapmayalım, bu yanlış. Böyle yarışma açılmaz." dedik. En son artık onlar, "hayır bu böyle olacak, başka türlüünü yapmayacağız." dediklerinde biz katılmama çağrısı yaptık. Onun dışında ilişkilerimizde genelde sıkıntılı bir süreç yaşamıyoruz. Çünkü iki tarafın da birbirini anlaması ve görüşlerine saygı duyması gerektiğini savunuyoruz. Hepimizin farklı fikirlerini iletmek, Oda olarak asıl görevimiz. Bu fikirleri tabii ki iletiyoruz. Karşılığında da hukuksal bir süreç yürütmemiz gerekiyorsa yürütüyoruz; karşılıklı iletişimle bunları çözebiliyorsak da ağırlıklı olarak iletişimden yanayız. Sahabiye Projesi'nin öncesinde ve sonrasında, gerek etkinlikler anlamında, gerek yarışmalar anlamında sorun yaşamadık.

Kurumlarla birlikte çok ciddi yarışmalar açtık. Sadece belediye ve diğer kamu kurumlarıyla değil, aynı zamanda Ticaret Odası'yla da bir yarışma düzenledik. Kayseri Ticaret Odası Hizmet Binası Yarışması'nı açtık. 143 proje katılmıştı; eşdeğer üç ödül verildi. Eşdeğer ödüllerden biriyle anlaştılar ve yakınlarda yapımı bitmek üzere. Umarız iki üç ayda taşınacaklar. O da yarışması yapılmış ve gerçekleştirilmiş bina olması anlamında başarılı oldu. İki taraf da memnun; hem Ticaret Odası grubu

hem de mimarları. Onlarla da daha sonra söyleşiler yaptık. Projenin aslına sadık kalındığından, yapılan değişiklikler çok ciddi boyutta olmadığından ve kendilerinin onayıyla yapıldığı için bir sıkıntı olmadığından bahsettiler.

Yine, Melikgazi Belediyesi'yle yaptığımız iki öğrenci yarışması oldu. Kocasinan Belediyesi'yle yaptığımız yarışmalar oldu. Biz iletişimi görüş birliğinin yanında farklı boyutlara da taşımayı istiyoruz.

Etkinliklere gelince, Mimarlık Haftası etkinliklerini ortak yapıyoruz. Mimar Sinan Anma programını Valilik ile beraber yapıyoruz. Geçen dönem Kent Tartışmaları etkinliklerini yaptık. Bu çalışmanın ana hedefi, kentteki üç önemli aksta çalışmalar yapmaktı. Bunların ilkinin "Kentsel Dönüşüm" üzerine, özellikle Sahabiye'nin dönüşümü üzerine yapmıştık. İkincisini "Ulaşım" üzerine yaptık; özellikle Kayseri'de son dönemde yapılan katlı yollarla ilgili olarak. Bunların sıkıntısı ve alt mekânlarının nasıl kullanılacağı ile ilgili bir öğrenci çalıştayı yaptık. Bunların sunumları da vardı. Üçüncüsü de "Göç" üzerineydi. Bunu da Valilik ile ortak düzenledik. Üç tartışmada da asıl dikkat ettiğimiz konu mutlaka Büyükşehir Belediyesi'nden ya da Valilik'ten, konu ile ilgili kamu kurumlarının da söz söylemeye hakkı olduğu, ama bizim de eleştirel bakış açısıyla hareket etmemiz gerektiği idi. O üç kent tartışması da bizim için çok önemli tartışma zeminlerinin oluşmasını sağladı.

"Kentsel dönüşüm yapılması gerektiğini hepimiz kabul ediyoruz. Ama yöntemi bu mu olmalıydı?"

E. B. : *Sahabiye Mahallesi kentsel dönüşümü şu an hangi süreçte? Yarışmanın şekliyle ilgili Oda'nın itirazları, sonra dönüşümün yine de devam etmesi gibi gelişmeleri takip ettik ama şimdi durum nedir?*

E. V. : Yarışmaya katılmama çağrısından sonraki süreçte yarışmaya katılımın çok az olduğunu duyduk. Biz de resmi bir katılımcıydık. Yani ben resmi olarak bir belge aldım; bana raporların gelmesi gerekiyordu. Onların hiçbirini gelmedi zaten. Sonra yarışmanın sonucu da açıklanmadı. Türkiye genelinde 12 ofise çağrılı bir yarışmaya dönüştü. Onların sunumlarından kalan üç proje vardı. Üç projenin içinden de "halk oylaması"yla seçildiği söylenen bir projeye iş verildi.

Resim 1 - Kayseri / Sahabiye Mahallesi

E. B. : *Çok şeffaf süreçler değildi herhalde?*

E. V. : Tabii ki çok şeffaf bir süreç olmadı. Çünkü yarışma baştan sona zaten doğru bir süreçle açılmamıştı. Jürisi belli olmayan bir yarışma açılmaz. Bunu hepimiz biliyoruz. KİK'e (Kamu İhale Kanunu) tabi olmaları gerekiyor. Ama KİK'e tabi olmaları gereken şartlarda da yarışma açmadılar. Bir kamu kurumuysak ve ortak yarışma açıyorsak, KİK'e göre açmak zorundayız. Kamu kurumunun başka çaresi yok. Ama mesela Ticaret Odası kamu kurumu olmadığı için, orada "Mimarlar Odası Yarışmalar Yönetmeliği"ne göre açtık. İki arasında bir iki noktada fark var.

Onun dışında sıkıntılı bir süreç yok. Şu anda ilk etap çalışmaları başladı. Arsa sahipleriyle, orada tapulu evleri olanlarla görüşmeler başladı. Onların dağılımları yapılıyor ama bu ne kadar sürececek bilmiyoruz. Alanın çok büyük olması itibarıyla, bu projenin yapılmasında sıkıntılar var; ama bu süreci de aşmaya çalışıyorlar.

E. B. : *Sahabiye Kentsel Dönüşümü'nü, büyüklüğü itibarıyla, İstanbul'daki dönüşüm süreçleriyle karşılaştırıyoruz ister istemez. Oradaki süreçlerde de genellikle dönüşüm yapılan yerde yaşayanların mağduriyetiyle sonuçlanan çok fazla örnek gördük. Sulukule, Ayazma gibi. Sahabiye'de de buna benzer bir mağduriyet var gibi görünüyor uzaktan. Öyle mi gerçekten?*

E. V. : Sahabiye'de aslında oradakiler gibi bir sıkıntı yok. Sahabiye'deki mülk sahipleri, alt gelir grubundan ziyade, Kayseri'nin eski, köklü aileleri. Dolayısıyla, oradaki insanların çoğu evlerini kiraya vermiş. Şu anda daha çok, göçle gelen kişilerin yaşadığı sıkıntılı bölgeler var. Bu sıkıntılı bölgeleri çözmek anlamında tabii ki bir yenileme yapılabilir. Ama bu kadar yüksek katlı, oranın bu kadar dokusunu bozan bir yenileme mi yapılmalıydı? Bazı binalar gerçekten çok nitelsiz. Depreme

dayanıklılığı vs. onları zaten tartışmıyorum bile. Bir kentsel dönüşüm yapılması gerektiğini hepimiz kabul ediyoruz. Ama bunun yöntemi ve sonuçta elde edilmesi gereken ürün bu mu olmalıydı? Bizim asıl rahatsız olduğumuz nokta bu. Orada şu anki kullanıcılarda, mülk sahibi sayısı çok az. Onlar da genellikle çocukları evlenip gitmiş, karı-koca kalmış ebeveynler. Bu kişiler de orayı tercih ediyor; çünkü merkeze yakın ve alıştıkları yer. Dolayısıyla, mağduriyet kişinin orada oturamaması değil. Yenilendiği zaman o insanlar orada çok daha rahat şartlarda oturacak. Ama bu kadar yüksek katta ve trafiğin yoğun olacağını öngördüğümüz bir bölgede mi oturmalılar? O bölgede ciddi bir sıkıntı var zaten: Yollarla ilgili bir sıkıntı var, otopark sıkıntısı var. Tamam otoparkları yerin altına alıyorlar ama orası tarihi bir bölge, yerin altından ne çıkacağını bilmiyoruz. Bunların hepsinin bu kadar büyük, kapsamlı bir projede nasıl yapılacağı ve hangi süreçte biteceği hepimiz için bir muamma. Şu an yapılan çalışma, ilk deneme aşaması. Belki buna göre, daha sonraki gidişat yol da değiştirebilir. Çünkü orada hala yeni ruhsat verilebiliyor. İnşaatı henüz bitmemiş yeni yapılar var; bu yapılar nasıl dönüşecek? O sisteme nasıl katılacak? Bunlar ciddi soru işaretleri olacak. İnsanların mağduriyeti olur mu? Olacaktır. Yeni ev yapanlar için ciddi mağduriyet olacaktır.

Resim 2 - Sahabiye Dönüşüm Projesinden Bir Sunum

E. B. : Çok hızlı ilerlemiş görünüyor bu proje. Kasım 2016'da ev sahipleriyle görüşülmüş, Aralık 2016'da yıkımlar başlamış; bu kadar büyük bir bölge için bu kadar hızlı kararlar vermek sıkıntılı değil mi?

E. V. : Bölgenin hepsi bir anda yapılmıyor. Bölgeyi 3 etaba ayırdılar. Şu anki etap da o üçte birin bir kısmı hatta. Dolayısıyla oradaki hızlılık aslında bir deneme mahiyetinde. Onun neticesinde bence asıl hareket ön plana çıkacak. İlk düşündükleri etaplamadan da vazgeçtiler. Şu an için, daha rahat çözülebilecek bir alanda hareket ediyorlar. Ama bütün tespitler yapıldı.

E. B. : Siz bir basın açıklamasında, "Kayseri'de yatay yapılaşma yerine dikey yapılaşma öngörülüyor." demişsiniz. Sahabiye'deki örnekler de o tür bir yapılaşmaya mı tekabül ediyor?

E. V. : Sahabiye'deki örneklerde yanlış hatırlamıyorsam, bazılarında 20 küsur katlı bloklar var; bazıları

daha az katlı. Ama, daha az katlı dediklerimiz de sonuçta 7-8 katlı binalar. Ama biz Sahabiye'nin o 3 katlı, 4 katlı yatay yapılaşmasını göz önüne alıyoruz. Oranın bu kat yükseklikleri ile korunması gerektiğini, ya da daha topluma kazandırılacak bir çalışma içinde korunması gerektiğini savunuyoruz. Orada bu kadar dikey bir yapılaşmayı istemedik hiçbir zaman.

E. B. : *Sahabiye'nin kendine özgü konut tipolojisi nasıl ve hangi döneme ait?*

E. V. : Cumhuriyet sonrası dönemde, yani 40'lardan sonra, 60'lara yakın dönemde başlamış; zemin artı 2 katlı ya da 3 katlı örnekler var. İmar zaten Kayseri'de maksimum zemin artı 4 kat. Ama bizde, madde 18 dediğimiz bir karara göre 4 parsel birleştirip, 12-13 katlı yüksek blok yapabiliyorsun. Ve herkes, bunun maliyeti göz önüne alınınca, bunu tercih ediyor. Otomatikman da dikey bir yapılaşmaya geçiyoruz.

E. B. : *Ekim 2016'da Talas ve Kocasinan ilçelerinde yer alan 6 mahalle "dönüşüm ve gelişim alanı" ilan edildi. Bu dönüşüm şu an hangi süreçte?*

E. V. : Onların da bir kısmının Bakanlık'tan kararları çıktı. Bir kısmı da proje elde etme aşamalarında. Ama o bizlere kapalı bir süreç olarak ilerliyor.

E. B. : *Son bir iki senedir bu kadar çok parça parça dönüşüm projeleri olması, nüfusun çoğalmasıyla, Kayseri'ye göçlerle ilgili mi? Yoksa, zaten bütün Türkiye'de olan kentsel dönüşümlerle, inşaat sektörüyle mi ilgili?*

E. V. : Aslında inşaat süreciyle eş güdümlü. Yani nüfusumuz artıyor, tamam. Bir de Kayseri doğudan ilk göç alan yerdir. Göçler buradan daha sonra batıya doğru ilerliyor. Ama kentsel dönüşümle ilgili bir konut stoğu yaratıyorsunuz. Bununla ilgili yaptığımız öngöründe, -gayrimenkul değerleme firmalarıyla da görüşmüştük-, GYO'nun da (Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı) burada bir çalışması olmuştu. Çok net biçimde söyledikleri şu: Kayseri'de şu anda %27 gibi bir stok fazlası var. Bunu tamamen, inşaat sektörünün piyasayı hareketlendirmesiyle ilgili bir durum, diye görüyorum ben.

E. B. : *Bir de birden fazla katlı kavşak projesi var bildiğim kadarıyla Kayseri'de. Ona dair neler söylemek istersiniz?*

E. V. : Bir aks üzerindeki bitti; yenileri de başlıyor. Şu anda anlayamadığımız bir sürü kavşak yapımı var. Bununla ilgili bilgi istedik Büyükşehir Belediyesi'nden. "Bu konuyla ilgili yapılan çalışmaların tarafımıza gönderilmesini; bununla ilgili bir ulaşım master planı mı yapılıyor? Bunun açıklanmasını rica ederiz." diye. Gelen cevap: "Şu anda bir çalışma yapılmamaktadır."

E. B. : *Hâlbuki belediyenin sitesinde çalışmayı baya bir görselle birlikte duyurmuşlar.*

E. V. : Evet. Belki de eleştiri almamak için böyle yapıyorlar. O tavrı hiçbir zaman anlayamadım. Ama her yer böyle. Bu durum sadece Kayseri'ye özgü de değil. Birçok şubeyle de konuşuyoruz. Orada da benzer durumlar olabiliyor. Bunun aslında partilerle ilgisi de yok. Bunun tamamen zihniyetle ilgisi var. Orada da ulaşım ile ilgili çok ciddi sıkıntıları var. Onlar da bilgi alamadıklarından bahsediyorlar. Ben de artık kim ne proje yapıyorsa, belediyenin sitesini takip edip öğreniyorum. Oradaki arkadaşları arayıp onlara soruyorum: "Siz bir sunum yapmışsınız. Neyin sunumunu yaptınız?" diye. Herkes buralara proje çiziyor. Ondan sonra şöyle bir sıkıntı da yaşıyoruz: "Sizler Mimarlar Odası'nı temsil ediyorsunuz da, sizin üyeleriniz zaten çiziyor sıkıntı yok ki." diyor. Bunu da söylemekte hakkı oluyor idarenin.

Resim 3 - Katlı Kavşak Projesinden Bir Sunum

H. Ö. : Aslında kentteki dönüşümlerle ilgili bahsedilmesi gereken bir de Kayseri'deki şehir içinde kalan askeri bölgelerin imara açılmasıyla ilgili konular var. Hava İkmal Bakım Merkezi var, Eski Uçak Fabrikası. Orası şehrin tam ortasında kalan bir bölge ve çok kıymetli de bir bölge. TSK'nın da ağaçlandırdığı bir bölge. Çok güzel bir yeşil dokusu var. Şimdi orayla ilgili yürütülen bir plan var. Köşk Kışla'yla ilgili yürütülen bir plan da var. O da yine üniversitenin yanında, konut bölgesiyle üniversitenin arasında kalan kıymetli bir bölge. Orayla da ilgili bir düzenleme yapıldığını duyuyoruz. Fakat görmüyoruz.

E. V. : Sadece, Belediye Başkanlığı seçimi öncesinde yapılan sunumda ilk gördük. Hava İkmal ile ilgili olan projeyi gördük. Bizim orada itiraz ettiğimiz park yapılması değil. Orası iyi de yeşillendirilmiş bir yer, tabii ki park olsun. Ama ucunda yanlış hatırlamıyorsa 150 metre yüksekliğinde bir kule var. Altında da alışveriş merkezi gibi sosyal donatılar olacak deniliyor.

H. Ö. : Yani oraları da ranta açmak gibi bir çalışma var şu an. Bu ne yoğunlukta, nasıl ilerlediği belli

olmayan bir süreçte devam ediyor.

E. V. : Bu sürecin kesinlikle paylaşılarak yürütülmesi lazım. Ortak bir görüşle gitmesi lazım. Ama bu planlamaları Bakanlık yapıyor. Buradaki belediyelerin de pek bir söz hakkı kalmıyor.

"Kayseri ve Civarı Elektrik Şirketi'nin binası, önünde bir kamusal alan oluşturma çabası gördüğüm için çok beğendiğim bir binadır."

E. B. : *Kayseri'de en içinize sinen projeler hangileri? Örneğin kamusal alan projesi olarak neler yapıldı?*

E. V. : En son Ticaret Odası yapıldı. Gerçekten yarışmayla yapıldığı için de içimize sinen bir proje oldu. Benim şahsi görüşüm olarak sorarsanız, Kayseri ve Civarı Elektrik Şirketi'nin binasını severim. Çünkü önünde heykel olan tek binamızdır. O yüzden benim için çok özeldir. Yani, önünde bir kamusal alan oluşturma çabası gördüğüm için çok beğendiğim bir binadır. Onun dışında ben Kayseri'de önünde heykel olan tek bir bina bile bilmiyorum. Elektrik Şirketi Binası'nın, sanatsal bir çalışmanın da insana bir şey verdiğini, kültürün aslında sadece okumak olmadığını, bazı şeyleri görmekle de çok şey kazanabildiğimizi ifade ettiğimiz tek bina olduğunu düşünüyorum.

Resim 4 - Kayseri ve Civarı Elektrik T.A.Ş.

E. B. : *Kaleiçi Yarışması nasıl bir süreçte şu anda?*

E. V. : Yapımı bitmek üzere. Ama kale surlarının restorasyonu var bu arada. Onlar da bir yandan yapılıyor ama orada da sıkıntılar var. Bir yandan inşaat devam ederken surların yenilemesi yapılmak zorunda kalındı. Çünkü surda da yıkılmalar oluşuyor zaman içinde. İnşaattan kaynaklanan yıkılmalar değil de zamanın getirdiği yıkılmalar var. O yıkılmalardan kaynaklanan tadilatları da yapmak

zorundasınız. Orada iki arkadaşımız Belediye'de danışman olarak çalışıyor. Ama zaten, tarihi eserde çalışmak çok zordur. Müteahhidinin bu konularda çok ciddi anlamda deneyimli olması gerekiyor. Yarışmayı kazanan ekibin de uygulama konusunda cidden tecrübeli olması gerekiyor. Süreç çok uzadı. Belediyenin yarışmalara karşı bu kadar katı olmasının nedeni de biraz kale yarışması oldu.

Biz de bu süreçleri yaşadık. Mesela Ticaret Odası'nda ilk soru şuydu: "Peki ya jüri bizim hiç sevmeyeceğimiz bir binayı seçerse?" Şimdi, oradaki kişiler mimar değil. Bu kullandığı "sevmek" kavramı mimaride ne ifade ediyor, onu da bilmiyor. Ama yine de onu ikna etmeniz gerekiyor. O yüzden eşdeğer ödül vermeye karar verdik. "Tamam, eşdeğer olsun, siz de fikrinizi söyleyin. Zaten danışman jüri üyesisiniz. Hiç olmayacak bir bina talep edilmez. Jüri hiçbir zaman böyle değildir." dedik ama yaşadıkları önceki tecrübeler onlara aktarıldığı için, ilk başta ikna konusunda sıkıntı yaşadık. Ama sonrasındaki süreçte çok daha rahat ettik. Eşdeğer ödül seçerken, Ticaret Odası üç yarışmacıdan da sunum istedi. Ve işi en uygun fiyatlıya vermedi. Orada fiyattan ziyade, "Bu insanlar bunu yapabilir. Ben ikna oldum." düşüncesi etkili oldu.

Resim 5-Kayseri İç Kalesi İki Kademeli Ulusal Mimarlık Yarışması'nda 1. Ödül Alan Projenin Uygulaması

"Kamusal alanlarımızın az olması yaşam kültürümüzden de kaynaklanıyor. İçe dönük bir hayat tarzımız var."

E. B. : *Sivas Caddesi Kayseri'de kamusal alan azlığından dolayı çok tercih edilen bir bölge sanırım. Özellikle üzerinde bulunan alışveriş merkezleri çok fazla rağbet görüyor. Alternatif mekân yoksunluğundan mı o bölge çok yoğun kullanılıyor?*

E. V. : Öncelikle, "kamusal alan" anlayışımız ne? Kayseri'deki kamusal alan anlayışımız, insanların hep beraber hareket edeceği, ortak toplanacağı alanlarsa; bu alanlar bizde çok az. Ama bu biraz bizim yaşam kültürümüzden de kaynaklanıyor. Bizim bağ kültürümüzün olması, daha bireysel yaşamayı da seviyor olmamızdan kaynaklanan bir durum. İçer dönük bir hayat tarzımız var. Bunun iklimle de ilgisi var. Alışveriş merkezleri, kamusal alan niteliğini bir nebze de olsa ele aldı. Biz de Oda olarak Ulusal Mimarlık Sergisi'ni bir alışveriş merkezinde açtık. Çünkü halkın da sergiyi görmesi gerektiğini savunuyoruz. Alışveriş merkezleri, halkla buluştuğumuz tek yer haline geldi. Onun yanında, mesela Forum Alışveriş Merkezi'nin karşı tarafında lojman olarak kullanılan bir alan vardı. O alanı belediye park yaptı. Ve çok fazla kullanılıyor. Gerçekten insanlar aslında böyle alanlar oluşturduğunuzda gidiyorlar, kullanıyorlar. Aynı şeyi Talas Bölgesi'nde de yaşadık. "Kimse gitmiyor." diyorduk öncesinde. Ama tasarım olarak belirli bir kaliteyi tutturmuşsa, kamusal alana dönüşüyor.

Mesela, Abdullah Gül Üniversitesi tam olarak kamusal bir alan olmasa bile, kütüphanesi 24 saat açık olduğu için, orayı diğer üniversitelerin öğrencileri de çalışmak için tercih edebiliyor. Ya da biz belli durumlarda gidebiliyoruz. Konferans salonlarını vs. kullanabiliyoruz. Tam kamuya açık olmasa bile kamuya açık hale gelmesi yönünde ciddi bir gayret var en azından. İnsanlar artık kamusal alan kullanmayı tercih ediyor, eskisi gibi değil. Asıl sıkıntı belki de Kayseri'de kent belleğini kaybetmek. Kent belleğinde oluşmuş ana binalar, akslar vardı. Çok ciddi önemli binalar vardı. Örneğin Ahmetpaşa İlkokulu, kent belleğinde, hepimizin hafızasında mutlaka vardır. Oranın yıkılması.

Tamam, bina yetersiz olabilir. Yapım şartları kötü olabilir, belli fonksiyonları yerine getirmiyor olabilir ama bunun yöntemi yıkmak mıdır? Yoksa o hafızada onun yerini koruyarak, ona farklı farklı fonksiyonlar vermek, güçlendirmek midir? Bu konuda daha hassas olmamız gerekiyor. İnsanlar kent kimliği ya da kent belleği dediğimiz şeyi, hep çok eski tarihi yapılarla kıyaslıyor. Belki orada bir hata yapıyoruz, anlatmakla ilgili. Sahabiye Mahallesi özelinde yaşanan da kültürel bir yıkımın yaşanması. "Modern mimari de bir kültür mirasıdır." dediğimiz zaman bunu birçok insan anlayamıyor. "Taş bina değil ki. Neyi sizin için kıymetli?" diyebiliyor. Ben bunu birçok bina için yaşıyorum. Hala biz bir adres anlatırken, "Ahmetpaşa'nın oradan dön." diyebiliyoruz ki, bizim neslimiz zaten böyle tarif ediyor. Bizden sonraki iki-üç nesil de böyle anlatacak. Ama asıl önemli olan kent kimliğini ve belleğini koruyarak kentin ilerlemesini sağlayabilmektir.

"Modern mimari de bir kültür mirasıdır."

Hakan Özkan;

"Bu Şehrin Geçmişinde Hep Planlı Bir Yapılaşma Geleneği Var"

Hakan Özkan ile, sahibi olduğu, yaklaşık sekiz senedir çalışmalarına devam ettiği Hayal Mimarlık'taki mesleki pratiklerinden; Kayseri'nin son on senedir geçirdiği hızlı dönüşümden, güncel projelerden konuştuk.

Ekin Bozkurt: *Sizi ve Hayal Mimarlık'ı biraz tanıyabilir miyiz? Ne zamandır Kayseri'de yaşıyor ve çalışıyorsunuz?*

Hakan Özkan: 1993 Ankara Gazi Üniversitesi mezunuyum. Mezun olduktan sonra kısa bir süre, Ankara'da mimarlık ofislerinde çalıştım. Askerlikten sonra Kayseri'ye döndüm. Burada yine kısa süreli olarak bir ofiste çalıştım. Sonrasında benden daha deneyimli bir mimarla 5 yıllık bir ortaklığımız oldu. Ardından, Hayal Mimarlık'ı kurduğumuz ortaklarımızla beraber çalışmaya başladık. Hayal Mimarlık, 2001'den 2009'a kadar başka bir isimde bir şirket bünyesinde devam etti. Sonrasında, iki ortak, Yalçın Meral ve ben, Hayal Mimarlık'ı kurduk. O tarihten 2017'ye kadar birlikte devam eden mimarlık faaliyetlerimize artık yalnız devam ediyorum.

E. B.: *Ofisinizde ne tip projeler yapıyorsunuz genellikle? Daha çok Kayseri içerisinde mi üretim yapıyorsunuz yoksa şehir dışında mı?*

H. Ö.: Ağırlıklı olarak Kayseri içinde projelerimiz oluyor. Gelen talebe göre, yüksek katlı konutlardan iş merkezlerine, sanayi tesislerine, müstakil bahçeli konut/villalara kadar, geniş bir yelpazede işler yapıyoruz. Bunun dışında mekân yenilemeleri, dekorasyon çalışmaları gibi faaliyetlerimiz de var.

E. B.: *Kayseri'de tasarım aşamasından uygulama aşamasına kadarki üretim süreci nasıl işliyor?*

H. Ö.: Onunla ilgili şöyle birtakım sıkıntılar var: Tasarımdan uygulamaya kadar geçen süreçte bu işle ilgilenen yeterince aktör yok. Tasarımla ilgili kısım, yani inşaat ruhsatı alınincaya kadar geçen süreç, zaten tanımlı olduğu; başlangıcı ve bitişi çok net belli olduğu için sorunsuz yürüyor. Fakat uygulama aşamasına geçildiğinde, işin ehil ellerle yapılması konusunda genellikle sıkıntılar oluyor. Burada bizim şansızım şöyle oldu: kendi tasarladığımız yapıların büyük bir kısmının uygulamalarını da yaptık. Genellikle tasarımda uygulamayı da gözeterek yaptığımız işler, çok değişmeden, %95 oranında projedeki aslına uygun olarak gerçekleşiyor. Ama bizim genel olarak mimarlık piyasasında görebildiğimiz kadarıyla, tasarım ile uygulama arasında çok ciddi farklılıklar oluyor.

E. B.: *Kayseri’de mimar-mühendis-yerel yönetimler-meslek odaları arasındaki iletişim nasıl?*

H. Ö.: Taraflar birbirlerine karşı biraz önyargılılar. Mimarlar, mimarların meslek örgütü, diğer mühendislik branşları ve yerel yönetimler birbirlerine tavırlı duruyorlar. Genellikle iş birliğinden ziyade, kendini savunma refleksiyle ilişkiler kuruluyor. Mimarlar Odası’nın bugüne kadar haklı olarak devam eden muhalif tavrına özellikle yerel yönetimler tarafından çekinilerek yaklaşıyor. Oda, olabildiğince uzak durulması gereken bir örgüt olarak görülüyor. Bu bakış ile, Mimarlar Odası sürekli eleştiren, tenkit eden meslek örgütü konumunda.

Mühendislik branşlarıyla ilgili de şöyle bir sorun var: Farklı mühendislik branşları, birbirleriyle aslında rakip olmadıkları halde, piyasa şartlarında birbirlerinin rakibi konumuna düşüyor. Aslında ortak çalışılan, ekip ruhuyla bir arada bulunulması gereken branşlar olmasına rağmen, bu iş birliği maalesef çok fazla kurulamıyor. Ama kendi adımıza, bizim sürekli bir arada çalıştığımız mühendis arkadaşlarla koordineli, uyumlu bir çalışma ortamımız var.

Resim 1 - Mimar Sinan Organize Camii - 2010, Hayal Mimarlık

“Eskiden sadece ihtiyacı karşılarsın diye yapılan şeyler git gide prestij için yapılmaya başlanıyor.”

E. B.: *Kayseri’de mimarlık işi yapmanın İstanbul, Ankara gibi metropol kentlerle karşılaştırıldığında zorlukları ve avantajları neler?*

H. Ö.: Büyük şehirlerde bizimle aynı iş alanında faaliyet gösteren meslektaşlarla farklı çalıştığımızı düşünmüyorum. Bizim yaptığımız tarzda işleri yapanlarla benzer şartlarda çalıştığımız kanaatindeyim. Ama büyükşehirlerde herkesin gördüğü, bildiği "marka" mimarlık ofisleriyle aramızda tabii ki fark var. Ben bu farkı biraz şuna benzetiyorum: Onlar sanki modacı, biz terzi işi yapıyoruz gibi düşünüyorum. Aslına bakarsanız biz, müşterinin isteklerine uygun, onun bedenine uygun bir elbise dikeyoruz.

Müşteri kendi beklentilerini karşılamak üzere gelip bizimle iş anlaşması yaptığında, genelde onun hayal ettiğini biraz çekip çeviren, teknik bir dile sokan eleman pozisyonunda çalışıyoruz. Yani büyük şehirlerdeki o marka mimarlık ofisleri gibi, önerdiği, yaptığı şeylerin çok sorgulanmadan kabul edildiği, hayranlıkla bakıldığı gibi bir durum oluşmuyor bizim yaptığımız işlerde. 25 seneye yaklaşan meslek deneyimimden ben şunu çıkarıyorum açıkçası: Her işte yeniden kendinizi ispat etmek, o işi yapabileceğinize karşı tarafı ikna etmekle geçiyor bu süreç. Bir önceki yaptığınız iş ya da önceki deneyimleriniz genellikle bir sonraki iş için yeterince kuvvetli bir referans oluşturmıyor. Bu da yıpratıcı bir süreç olarak geliyor. Müşteri ilk anda sizi, işini bırakıp gidebileceği değil; öncelikle fiyat konusunda anlaşması gereken biri olarak görüyor. Sizin onu o işte iyi olduğunuza inandırmanın gerektiği bir süreç başlıyor.

E. B.: *Kayseri’de yaşadığınız dönem boyunca, geçmişten bugüne, kentin yaşadığı dönüşümü nasıl değerlendiriyorsunuz?*

H. Ö.: Ben bütün bu üretim süreçlerini belirleyen şeyin sermayeyle direkt bağlantılı olduğunu düşünüyorum ve öyle de zaten. Şehrin oluşturduğu zenginlik, kapital, doğrudan doğruya bütün üretim alanlarına yansıyor. Mimarlık da bunun içerisinde. Sermaye birikimi oluşmuşsa, şehrin zenginleri oluşmuşsa ve bunların sayıları da fazlaysa; mimarlık ortamı da o oranda zenginleşiyor. Beklentiler yükseliyor. Eskiden sadece ihtiyacı karşılarsın diye yapılan şeyler git gide prestij için yapılmaya başlanıyor. Yapılan işin itibarı, görselliği de öne çıkmaya başlıyor. Kent, zenginleşmeyle ilgili bir

dönüşüm geçiriyor diye düşünüyorum. İhtiyaçlar, kapasiteler zaman içerisinde artarak geliyor ve ona uygun olarak şehir sürekli kabuk değiştiriyor. Şehirde insanlar aşağı yukarı on yıllık periyotlarla oturdukları evleri değiştiriyorlar; iş yerlerini yeniliyorlar, mobilyalarını değiştiriyorlar. Bu da bugüne kadar sektörü devamlı canlı tutan bir dinamik olageldi. Şehir, git gide o zenginliği daha çok göstermek için mecra arayan, bunu ortaya koymaya çok hevesli bir insan topluluğunun yaşadığı bir yer haline geliyor. Önce evlerin, iş yerlerinin büyüklükleri artıyor; sonra donatıları daha fazla zenginleşiyor. Bunu gördük biz bu süreç içerisinde. Bu dönüşüm hala da devam ediyor.

E. B.: *Peki bu dönüşüm içinde en önemli kırılmalar neler? Mesela tramvay hattının Sivas Caddesi'nden geçirilmesi oradaki yaya yolu işlevini, sosyalleşme durumunu olumsuz etkilemiş sanırım. Onun gibi başka kenti ve kent yaşamını etkileyen değişimlerden bahsedebilir miyiz?*

H. Ö.: Bugüne kadar baskılanıp bir yere hapsedilmiş olan kent merkezinin artık bulunduğu yere sığamayışının getirdiği etkilerden dolayı merkez dışarıya kaymaya başlıyor. Şehirde 2005'te başlayan alışveriş merkezleri furysıyla beraber, alışveriş merkezleri insanların hayatlarında önemli birer bölge haline geliyor. Boş vakitlerini geçirdikleri, hafta sonu çocuklarını götürdükleri yerler. Dolayısıyla bir sosyalleşme alanı haline dönüşüyor. Son dönemin belki en büyük kırılma noktası alışveriş merkezlerinin sosyal hayatın içine bu kadar girmiş olması, diye düşünüyorum. Sosyalleşme alanlarının, sokaktan, küçük esnaftan, eski mağaza kültüründen çıkıp, alışveriş merkezlerinin, o kapalı alanların içine hapsolmesi...

E. B.: *Kayseri'de beğendiğiniz, içinize sinen yapılar, projeler var mı?*

H. Ö.: Burada geçmişte yarışmayla elde edilmiş birtakım yapılar var. Bir kısmı da davetiye usulü yarışmalarla elde edilmiş kamu yapıları. KASKİ Binası, Elektrik Şirketi'nin binası, Defterdarlık Binası gibi. Son dönemde yapılan Ticaret Odası'nın binası var. Bu yapıların genel olarak bir mimari dili ve karakteri var. Uygulama sırasında bazı aksaklıklar, uygulayıcının yaptığı yanlış eklentiler, ilavelerden dolayı bozulmalar olsa bile her şeye rağmen ben o yapıların kent için birer kazanım olduğunu düşünüyorum.

Onun dışında, yerel mimarlara yaptırılan büyük projeler var. O projelerin bazılarında işleyişle ilgili sorunlar yaşandı. Örneğin Kent Stadyumu gibi. Şehirlerarası otobüs terminalinin hem mimariyle ilgili, hem yer seçimiyle ilgili bir takım sorunlar oldu. Kamuya ait yapıların belirlenmesinde, seçimlerinde yerel idarelerin biraz keyfi hareket etmeleri, sonuçları biraz tartışılır hale getiriyor. Genel

olarak yarışmayla elde edilen projeler bütün aksaklıklarına rağmen, daha doğru neticeler üretiyor diye düşünüyorum.

Sivil mimarlık anlamında da, konut yapılarında genellikle vasatın üstüne çok çıkamayan, hep aynı tipolojinin tekrar ettiği uygulamalar var. Son dönemde malzeme seçimleriyle, cephe tasarımlarıyla bir parça önceden yapılanlarla ayrışmak gibi bir çabası oluyor projelerin, ama genel olarak sivil mimari anlamında çizginin çok yukarıya çekilebildiğini düşünmüyorum açıkçası.

Resim 2 - KASKİ Binası

"Kentsel dönüşüme sokulan arazilerin hiç birinde ortak sosyal kullanıma, kamusal alan düzenlemesine dair bir şey görmüyoruz."

E. B.: Özellikle son yıllarda, Sahabiye Mahallesi'nin dönüşümü; Talas, Kocasinan Mahalleleri için alınan dönüşüm kararı; katlı kavşak projesi, askeri alanın dönüşümü, hem mekansal hem sosyal anlamda Kayseri'yi nasıl bir kente dönüştürüyor?

H. Ö.: Ben bu dönüşüm projelerinin hiçbirinin bir sosyal ihtiyaçtan veya talepten, konut talebinden, sosyal alt yapı yetersizliğinden kaynaklandığını düşünmüyorum ki öyle de değil zaten. Bu sadece yer olarak kıymetli olduğu, ama üzerindeki eski yapılaşmadan dolayı yeterince o değeri alamadığı düşünülen bölgelerin rantlarının, değerlerinin artırılmasına yönelik bir çalışma. Bu yapılan çalışmaların hiçbirinde o bölgenin yoğunluğunun artırılması, rantının yükseltilmesi dışında, bulunduğu bölgenin eksikliğini, sosyal altyapısını tamamlamasına, o bölgedeki eksiklikleri ortadan kaldırmasına dair herhangi bir şey önerilmiyor.

Sadece oranın mevcut sahiplerinin isteklerini, beklentilerini karşılayıp, üzerine "onu yapacak olan şahsın kar edeceği, artı belediyenin de bu işten bir miktar faydalanacağı şekilde nasıl çözebiliriz?" şeklinde, rakamlarla uğraşılan, sadece yoğunluk artışlarının hesap edildiği bir takım düzenlemelere gidiliyor. İstanbul'da ve başka şehirlerde de olduğu gibi, mevcut kullanıcılarını o bölgeden uzaklaştıran, dışlayan; o bölgeye daha üst gelir grubundan insanları yerleştirmeye yönelik, veya öyle hesap edilerek yapılan bir takım çalışmalar yapılıyor. Kentsel dönüşüme sokulan arazilerin hiç birinde ortak sosyal kullanıma, kamusal alan düzenlemesine dair bir şey görmüyoruz. Blok aralarında düzenlenmiş küçük yeşil alanlar, sembolik çocuk oyun alanları, gezinti yolları bu ihtiyacı karşılamıyor. Bu şehrin geçmişinde hep planlı bir yapılaşma geleneği var. Ve o planlı yapılaşma geleneğinde, çok büyük rekreasyon alanları, yeşil alanlar varken; son 15-20 yıllık süreçte şehrin gelişmesi için yapılan planlamalarda bu işin çok göz ardı edildiği, küçük küçük yeşil alanlarla sınırlı kaldığı, büyük kent parkları, semt parkları gibi insanların açık alanlarda bir araya gelecekleri, sosyalleşecekleri alanların göz ardı edildiğini görüyoruz. Bu yapılırken de belirleyici unsurun sadece mülkiyet olduğunu düşünüyorum. Yani herkesin bulunduğu, sahip olduğu yerle ilgili sorunlarını çözmek gibi bir derterli var. Bu da işleri çıkmaza sokuyor açıkçası.

Kavşak düzenlemeleriyle ilgili de, kendi arkadaş grubumuzla, meslektaşlarımızla da şunu çok sık konuşuyoruz: yapılan şey sadece bir suyun akışının önündeki küçük tümsekleri, tepeleri ortadan kaldırarak, su bir sonraki tümseğe ne zaman gelirse onu ortadan kaldırarak, akışı gidebildiği yere kadar devam ettirmekle ilgili bir takım palyatif, kısa süreli çözümler üretmekten öteye geçmiyor. Yapılan katlı kavşakların modern, insan ölçeğine uygun bir şehir anlayışına çok da uygun olmadığı kanaatindeyim. KöprülÜ kavşaklar, ağır kütleleriyle bulundukları bölgede çok sıkışık durumlar yaratıyor. Hemen yanlarındaki binaların üçüncü, dördüncü katlarından görüş mesafesinde yüksek yapılar oluşturuyor. Altlarında izbe boşluklar oluşturuyor. Ayrıca, bir sınır teşkil ediyor. Bulundukları yeri iki ayrı bölgeye ayırıyor. Bölgeleri birbirinden koparıyor. Biz yakın zamana kadar şehir için bir eşik gibi görülen demir yolunun bulunduğu bölgeden şikayet ederken, "şehri ikiye bölüyor, güneyiyle kuzeyi ayırıyor." derken; ve bu demiryolunun şehir dışına taşınması, eski demiryolu hattının şehir içi banliyö olarak kullanılması gibi, bana göre olumlu bir takım projeler varken, aynı bölgede, bu sefer demir yolundan daha kuvvetli bir şekilde şehri ikiye bölen büyük bir kavşak çalışması yapılıyor. Bu

çözümün, kentin göbeğinden geçen bir yolun hızını artırmak ve çözdüğünüzü düşündüğünüz kavşaktan bir sonraki kavşağa sorunu taşımaktan öteye bir şey getirmedeği, bunun silsile halinde bütün kavşaklara uygulanmadığı sürece bir sonrakinde daha uzun bekleme sürelerini ortaya çıkardığı kanaatindeyim.

Bu şehirde maalesef şöyle şeyler yaşanıyor: Belediyeyle müteahhitler derneğinin birlikte organize ettiği bir toplantı sırasında müteahhitlerden biri belediye başkanına soru soruyor: "Neden önümüze sınır çekiyorsunuz? Açın önümüzü. Biz yüksek katlı yapılar yapmak istiyoruz. 30- 40 katlı yapalım." Buradaki belediye başkanlarımızdan birinin de ona karşı söylediği şey şu: "Daha durun bakalım 15 katlıyı zor kabul ettiriyoruz." Bunun aslında makul bir şey olduğunu, kendilerinin de engellemek istemediğini ama başka sıkıntılarının olduğunu söylüyor.

Kayseri jeolojik olarak da, zemin yapısı olarak da çok yüksek katlıların yapılmasının çok ekonomik olmadığı bir yerleşim alanı. Kayseri maalesef eski bir su havzasının üstüne oturmuş bir yerleşim. Aslında tarım arazisi vasfını taşıyan bir toprak üzerinde yayılıyor şehir. Hiç olmaması gerektiği kadar düz bir arazi üzerinde. Zeminin sıvılaşmaya çok uygun olduğu, yer altı su seviyesinin yüzeye çok yakın olduğu... Dolayısıyla yüksek yapı yapmanın çok da sağlıklı olmadığı düşünülmesi gereken bir yer burası. Ama maalesef insanların algısında "Lüks konut ancak yüksek olursa lüks olabilir. Alçak katlı bir yapı lüks olamaz." gibi fikirler yerleşmiş. Dolayısıyla bu yönde yapılaşma devam ediyor. Ve parsel bazında gerçekleştirilen çözümlerle noktasal ve çok farklı kat nizamlarında kütlelerden oluşan semtler, yol cephesi oluşmasına, altlarında ticaret oluşmasına müsaade etmeyecek şekilde şehrin lüks yerleşim alanları yüksek bloklar halinde yapılaşmaya devam ediyor.

E. B.: *Kayseri'de barınma hakkı, kent hakkı konularında çalışan gruplar var mı? Örneğin kentsel dönüşüme karşı mahalle dernekleri gibi?*

H. Ö.: Kayseri'de o tip bir direnç hiç oluşmadı bugüne kadar. Mesela bulvar ve kaldırım çalışmaları için çok büyük ağaç kıyımları yapıldı burada. 40 – 50 yıllık ağaçlar yol kenarlarında bir gecede dümdüz edildi. Kimsenin "gık"ı çıkmadı. Ertesi gün gelip geçerken "Burada ne değişiklik var?" diye fark etmeye çalışan ama oradaki ağaçların yok olduğunu bile aylar sonra "Eskiden burada ağaçlar vardı." diye fark eden bir kitle yaşıyor burada. Dolayısıyla öyle bir tepki yok.

E. V. : Orada ben şöyle araya gireyim. Mesela bizim çalıştığımız, halkın farkındalığını artırmayı

hedeflediğimiz "Kent Tartışmaları" serisini tam da bu niyet ile platformlar oluşturmak adına yaptık. Biz Sahabiye Projesi'nde aslında şahıslar olarak bir platform kurmak istemiştik. "Bir kent platformu olsun ve Sahabiye'yle ilgili herkese gidelim." dedik. Biz buradan 4 kişi olarak yola çıktık. Bireysel bir hareketti. Akademik Odalar Birliği'ni ziyaret ettik. Neticede hiçbir şey çıkamadığını gördük. Baroyu ziyaret ettik, yine hiçbir şey yapamadık. En son bu 4 kişi, üçümüzün mimar, birimizin de şehir plancısı olması sebebiyle, bunu yapsa yapsa Mimarlar Odası yapar deyip, aslında o platformda yapmak istediğimiz her şeyi Kent Tartışmaları'na taşıdık. Halkın da böyle bir isteği yok. Kentsel Dönüşüm temalı tartışmaya geldiler, çünkü biz bin tane el ilanı bastırdık ve bunları öğrencilere Sahabiye'de tek tek dağıttırdık.

H. Ö.: Tartışmalara gelenlerin tepkileri "N'oluyor arkadaş? Niye benim elimden evimi alıyorsunuz? Ben mahallemden, evimden memnunum." Şeklinde olmuyor. Sadece bilgilенmek için, "acaba evim ne kadar değer kazanacak? Buraya ne yapılacak? Ben bundan nasıl menfaat sağlayabilirim?" diyerek geliyor.

E. B.: *Kent Tartışmaları'nın sonuçlarını biraz olsun gördük diyebilir misiniz peki?*

E. V.: Kent tartışmaları "göç" konusunda etkili oldu. Bence diğer konularda da oldu ama bunu kimse kendine yedirip söyleyemedi. Aslında yapılan hatalar orada ortaya konduğunda ne durumda olduğumuza dair çok net bir tablo ortaya çıkıyor. O tablo ortaya çıktıktan sonra kimse de demiyor ki "biz hatalıyız ama düzeltmek için devamında ne yapalım?"

E. B.: *Kayseri'de son dönemlerde yeni üniversiteler ve mimarlık fakülteleri açılmasının, buradaki mimarlığın gelişimine etkisi nasıl oldu size?*

H. Ö.: Ben 1994 yılında Kayseri'ye geldiğimde burada odaya kayıtlı mimar sayısı yanlış hatırlıyorsam 200 ün altındaydı. Şimdi bu sayı 835 oldu. Bu, Kayseri için çok büyük bir sayı. Burada faaliyet gösteren mimar sayısı çok hızlı artıyor. Genel olarak Türkiye'deki eğitimin kalitesiyle ilgili yaşanan sorunlar mimarlık eğitiminde de yaşanıyor. Mimarlık öğrencilerinin yetişme şartları, meslekle ilgili donanımları konusunda sıkıntılar var. Mezuniyetten sonra, burada faaliyet gösteren mimarlık ofislerinde çalışmalarıyla ilgili ne kendileri yeterince tatmin oluyorlar ne de çalıştıkları ofise yeterince faydalı oluyorlar. Ama bir taraftan da çalışan sayısı artıyor; rekabet kızışıyor; verilen hizmetin kalitesi artmıyor ama hizmetin bedeli sürekli düşüyor. Bu da bir sürü insanı kendi mesleğinin dışında başka

türlü işler yapmaya yöneltiyor. Mimarlık alanıyla ilgili malzeme satışı veya proje işi dışında uygulamalar, dekorasyon işleri filan gibi alanlara yöneltiyor. Bu, meslek alanını açıkçası biraz sıkıntıya sokuyor ve niteliği biraz düşürüyor. "Bunun çözümü ne olabilir?" onu da açıkçası bilmiyoruz ama; daha nitelikli hizmetin, daha iyi bedellerle talep edildiği bir ortamı oluşturmamız lazım. Talep edenin daha iyisini talep etmesi, o hizmeti verenin de o nispette daha iyi hizmet vermesi ve ona uygun da bedel talep etmesi gerekecek. Ama bunu biz görür müyüz? Açıkçası çok emin değilim.

E. B.: *Belki yeni mezunlar ve burada şimdi yeni yeni iş kuranlar biraz umut veriyordur bu konuda?*

H. Ö.: Onlarla ilgili benim olumlu bulduğum ve sevindiğim durum şu: Ulusal mimarlık yarışmalarına Kayseri'den gün geçtikçe daha çok katılım oluyor. Bizim zamanımızda da öyleydi ama şimdi biraz daha fazla; Bu işe yeni başlayan birisi için meslekte bir sıçrama yapmanın tek yolu bence bu yarışma ortamları. Yarışma ortamlarında bulunup oradan ödüller almak, çıkan yarışmaları takip edip her yarışmaya katılmaya çalışmak sonuçta, yarışanları bir yere ulaştırıyor. Ve o ödüllerle daha sonra bambaşka bir yola giriyor. Önünde inanılmaz bir perspektif açılıyor.

E. B.: *Siz yarışmalara katıldınız mı?*

H. Ö.: Elektrik Şirketi Binası'nın yarışmasına davetli olarak katılmıştık.

E. B.: *"Bir gün mutlaka yapmak istiyoruz." dediğiniz işler neler?*

H. Ö.: Kendi çizdiğim projeyi kendim yapıp satmak. Kendi uygulama kararlarımı kendi verebileceğim bir iş yapmak. Onun da şartı, o sermaye birikimini yeterince elde etmek.

İkon Proje

"Belediyeler de Artık Kayseri'deki Kamusal Alan İhtiyacının Farkında"

İkon Proje'nin kurucuları Gamze Özbal, Gökhan Kazancı ve Mehmet Kütahneci'yle, ofislerinin Kayseri'deki çalışmaları ve kentteki genel mimarlık projeleri üzerine konuştuk.

Ekin Bozkurt: *İkon Proje'nin ne zaman ve nasıl kurulduğundan biraz bahseder misiniz?*

Mehmet Kütahneci: İkon Proje 2010 yılında kuruldu. Ben 1994 yılında İstanbul Teknik Üniversitesinden mezun oldum. O günden beri mimar olarak çalışıyorum. 2004'te Gamze Özbal ile ortak olduk. 2005 yılında Gökhan Kazancı ekibimize katıldı. 2010 yılında İkon Proje'yi kurduk.

E. B.: *Ne tip projeler yapıyorsunuz genelde? Daha çok Kayseri'ye mi yoksa diğer şehirlere mi projeler hazırlıyorsunuz?*

M. K.: Birçok yapı grubunda projeler üretmekle birlikte, konut projeleri de yapıyoruz. Ağırlıklı olarak Kayseri'deyiz. İstanbul, Ankara ve diğer illerde de projeler üretiyoruz. Ayrıca yurtdışında Sırbistan ve Güney Afrika'da projeler hayata geçirdik. Farklı ülkelerdeki proje çalışmalarımız sürüyor.

Gökhan Kazancı: Yoğun bir şekilde konut projeleri yapmakla birlikte farklı yapı gruplarında projeler yapıyoruz.

Gamze Özbal: Stratejik olarak tek bir alanda kalmayı tercih etmiyoruz, şehri oluşturan her türlü yapı ilgimizi çekiyor. Eğitim yapıları, otel projeleri, alışveriş merkezleri, ticari yapılar, kentsel tasarım projeleri tasarlıyoruz. Ülkemize ve yaşadığımız bölgeye değer katan projeler üretmek için bu mesleği yapıyoruz.

E. B.: *Kayseri'deki ofisler genel olarak konut ağırlıklı üretim mi yapıyor?*

G. K.: Evet. Çünkü ülkemizde konut ihtiyacı ve konut yenileme süreci devam ediyor. Konut projeleri üretirken seçici olmaya çalışıyoruz. Tasarımımızı ve projelerimizi %100 uygulayacağımız ekipler ile çalışmayı tercih ediyoruz.

G. Ö.: Son birkaç yıldır, özellikle belediyelerin ve bakanlıkların bölgede yapılması gereken konut projeleri ile ilgili talepleri oluyor.

M. K.: Konut dışında yaklaşık 6 yıldır devam eden, mobilya ihracatı ile alakalı büyük bir alışveriş merkezi kompleksi projemiz var. Projeye 6 yıl önce başladık, tasarım süreci ve ihale süreci oldukça uzun zaman aldı. Yaklaşık 2.000.000 m² bir arazide, toplamda 550.000 m² bir inşaat alanına sahip ve farklı yapı gruplarından oluşuyor. Sadece bizim için değil, kent için de lokomotif bir proje oldu. Şehrin ekonomisiyle alakalı önemli bir yapı olacağını düşünüyoruz.

E. B.: *Bu bahsettiğiniz hangi yapı?*

G. K.: İşveren Erciyes Küçük Sanayi Sitesi Kooperatifi. Proje adı Mobilya Kent olarak başladı. Şu anda Kayseri Uluslararası Mobilya Sarayı (KUMS) olarak adlandırılıyor. Burası; mobilyacılar sitesi, üretim atölyeleri ve alışveriş merkezinden oluşan bir yapı grubu. Şu anda proje kapsamında yer alan otel ve iş merkezi projesini hazırlıyoruz. 3 Etaptan oluşan projenin 1.kısımı tamamlandı 2. kısım inşaatı devam ediyor; aynı zamanda 2. kısım projenin danışmanlığını da yürütüyoruz. Bunun gibi; alışveriş merkezleri, iş merkezleri ve belediyelere yapmış olduğumuz gençlik merkezleri projeleri de var. Aynı zamanda kentsel dönüşüm konusunda projeler üretiyoruz.

Resim 1 - Kayseri Uluslararası Mobilya Sarayı (KUMS),

Resim 2 - İldem Park AVM

E. B.: Hangi kentsel dönüşüm projeleri?

G. K.: Şu anda birçok bölgede kentsel dönüşüm projeleri tasarlıyoruz. Bunlardan bir tanesi Sahabiye Projesi. Ulusal bir yarışma daveti ile yapıldı. Projemiz ilk 3'e kaldı.

G. Ö.: Bu anlamda, sadece Kayseri'de değil, çevre illerde de kentsel dönüşüm projeleri üretmeye devam ediyoruz. Yakın zamanda, Mersin'de, içerisinde alışveriş merkezi, ticaret ve konut birimlerinin de yer aldığı karma bir kentsel dönüşüm projesi hazırladık. Ankara'da bir kentsel dönüşüm projesi çalıştık. Şimdi Kayseri ve civarında birkaç noktada kentsel dönüşüm projelerinin tasarım sürecine devam ediyoruz.

Resim 3 - Kayseri Sahabiye Kentsel Dönüşüm Yarışma Projesi,

"Belki 10 sene önce, Anadolu'daki herhangi bir şehir için "taşra ofisi olmak" kavramından bahsedebildik; ama şimdi öyle değil."

E. B.:*Kayseri'de mimarlık işi yapmanın İstanbul, Ankara gibi metropol kentlere göre zorlukları ve avantajları neler?*

M. K.: Avantajını söyleyeyim: Kendi memleketimizde çalışıyoruz ve burada yaşıyoruz. Şehrimizin ihtiyaçlarını, sorunlarını ve fırsatlarını biliyoruz. Dünyadaki ve ülkemizin mimarlık alanındaki gelişimlerini takip ederek şehrimize değer katmaya çalışıyoruz.

G. K.: Ama tabii şöyle bir gerçek var ki, Anadolu'da birçok kamu kurumu ve iyi bir noktaya gelmiş müteahhitlik firmaları, İstanbul ofisleri ile çalışma isteği duyuyorlar. Bu tabii İstanbul'da Londra'dan, Londra'da New York'tan mimarlık ofisi istemek şeklinde devam ediyor. Şu anda İstanbul'daki çok büyük yapı grupları genellikle Londra ofisleriyle ya da New York ofisleriyle çalışmaya başladılar. Birçok projede şunları yaşıyoruz: Eğer ki proje, bir müteahhit ya da bir kamu kurumu tarafından davetli yarışma usulüyle yapılıyorsa, genellikle İstanbul'dan bir proje ofisi de davet ediliyor. Bu işlerin birçoğunu da aldığımızı söyleyebiliriz. Yani bu durumu Mehmet Bey'in de söylediği gibi kendimizi güncel tutarak ve gelişimimizi sürdürerek aşıyoruz.

G. Ö.: Bir de şöyle bir dezavantajı oluyor: Büyükşehirlerde, metropollerde yaşayan yatırımcılar, etraflarında çok örnek gördükleri için günceli takip etme şansları buradaki yatırımcılara göre daha çok oluyor. İstanbul'daki mimarların bir proje için orada çalışan sistemleri, uygulanmış örnekleri gören yatırımcıları ikna etmesi daha kolay. Ama Kayseri'de siz yeni malzemeleri, uygulama sistemlerini araştırıyorsunuz; kendinizi geliştirmek adına sürekli arayış içerisine giriyorsunuz; tasarımlarınızla bu yatırımcının önüne çıktığınız zaman, vizyonu olan bir yatırımcı değilse önce bir şaşırıyor. Dolayısıyla hakim olmadığı ya da bilmediği bir konuya yaklaşımı daha mesafeli oluyor. Sizin, onu ikna etmek anlamında ekstra çaba sarf etmeniz gerekiyor. Yenilikler öncelikle "İstanbul'da seçiliyor, görülüyor ve kullanılıyor. Yatırımcılar güncel olanı buradan çok daha hızlı bir şekilde görebiliyorlar, uygulayabiliyorlar. Zaman zaman, tasarımlarımızda kullandığımız malzeme ve sistem konusunda bir dirençle karşılaştık da yaptığımız tasarımlar ile bu durumu aşıyoruz. Güncel olan yeni sistemleri uygulamak yatırımcıyı da bizi de memnun ediyor.

M. K.: İstanbul'daki mimari ofislerin çokluğu orada bir dezavantaj gibi görünse de İstanbul ya da

Kayseri çok fark etmiyor, bütün bu ofislerin içinden sıyrılıp iyi bir tasarım ofisi olmanız gerekiyor. Bu durum aslında burada da aynen böyle çalışıyor.

G. Ö.: Bir de belki 10 sene önce, Anadolu'daki herhangi bir şehir için "taşra ofisi olmak" kavramından bahsedebirdik; ama şimdi öyle değil. Yeni mezun olan genç arkadaşlardan da yarışmalara katılan, yarışma projelerinde bir şeyler yapma hevesi olan kişiler görüyoruz. Belki mesleğinin çok başında, iki-üç yıllık bir mimar olup, bir anda bu yarışma projeleriyle gündeme gelebiliyorlar ve ulusal mecrada adlarından söz ettirebiliyorlar.

M K.: Bilgiye ulaşabilmek artık çok kolay. Şehirdeki iş adamları da kendini geliştirdi. Ben 94'te mezun oldum, o günden bugüne şehir çok büyüdü. Piyasadaki aktörler değişti. Bir kısım emekli oldu, genç nesil iş başına geçti. Yeni gelen nesil yurtdışına çıktı, oradaki şehirleri, yenilikleri gördü ve kendi şehri için de bunları talep etmeye başladı.

E. B.: *Ofis olarak yarışmalara katılıyor musunuz?*

G K.: 2017'de birkaç yarışmaya katılmak için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Genelde davetli yarışmalara katıldık.

G Ö.: Davetli yarışmanın da gerçek anlamda "yarışma" olup olmadığı tartışılır elbette; ama bölgedeki iyi proje yapmak isteyen proje sahipleri yöntem olarak davetli yarışmaları tercih ediyorlar. Birkaç firma çağırıp bu firmalar üzerinden yola devam etmeyi tercih ediyorlar. Biz de örneğin 2005 yılında Kayseri Kent Meydanı'nın (Cumhuriyet Meydanı) davetli yarışmasını kazanmıştık. Uygulamasını da yaptık. Şu anda devam ettiğimiz projelerin birçoğunu davetli yarışma usulüyle aldık.

"Kayseri 90'lardan sonra hem şehirleşme hem de nüfus anlamında birdenbire büyüyen bir kent. Fakat kamusal alanlar aynı oranda büyümedi, yapılmadı."

E. B.: *Cumhuriyet Meydanı'ndan bahsetmişken, Kayseri'de genel olarak, insanların bir araya geldiği kamusalılığı nasıl buluyorsunuz? Burada kamusal alan yoksunluğu var mı?*

G K.: Alışveriş merkezleri var. Genel olarak son yıllarda artan bir AVM yapılaşması ile karşı karşıyayız. İnsanlar alışveriş merkezlerinde çok zaman geçiriyorlar. Alışveriş merkezleri kamusal alan olarak kullanılan sosyal mekânlar haline geldiler. Kayseri'de kamusal alan anlamında kent içinde çok fazla alternatifleri de yok.

M K.: Kayseri Anadolu'nun ortasında bir şehir. Ayrıca tarih ve kültür bakımından oldukça zengin bir

şehir. 1990'lardan sonra hem şehirleşme hem de nüfus anlamında hızlı büyüyen bir kent. Fakat o büyüme içerisinde, kamusal alanlar aynı oranda büyümediler, oluşmadılar. Yeterince var mı, yok mu, bu tartışılabilir. Türkiye'nin her yerinde yöneticilerin bilinciyle, vizyonuyla alakalı bu konu. Bu talep her zaman halktan gelmeyebiliyor. Çünkü halkın başka tarz sorunları olabiliyor; ekonomik sorunlar gibi... Fakat onu yöneticilerin ya da daha bilinçli insanların düşünüp hazırlaması gerekiyor.

G. K.: Cumhuriyet Meydanı'nın arka tarafında Mimar Sinan Parkı var mesela. Ama umulduğu gibi işleyen bir kent parkı değil. Çünkü meydanın biraz arkasında kalmış ve etrafı tıkanmış bir bölge.

M. K.: Cumhuriyet Meydanı'ndaki Kale içerisinde yarışmayla elde edilmiş iyi bir proje var. Proje tamamlanınca iyi bir kamusal mekân olacak. Tarihi bir yapının tekrar kullanımı açısından iyi bir proje oldu.

G. Ö.: Orada bir ıslah çalışması oldu. İçinde çok da nitelikli olmayan bir çarşı vardı, o kaldırıldı.

M K.: Eski Kayseri Mahallesi'ndeki tarihi dokunun restorasyon ile kente kazandırılması, açık ve kapalı alanlarıyla, Kayseri kültürünü göstermesi, anlatması ile iyi bir çalışma oldu. Ülkemizde olduğu gibi Kayseri'de de koruma bilinci geç oluştu. Ama iş işten geçti, 1800'lü yıllardan kalma birçok nitelikli eski taş yapı yıkıldı.

Kent için en önemli kamusal alanlardan biri de şüphesiz Erciyes dağı. Eskisi kadar yoğun kar yağmıyor ama yine de kışın Erciyes'te, en az 3 ay kayak yapma imkânı var. Yavaş yavaş da tesisleşme artıyor. Kayakla, pistlerle, pistlere ulaşım ile ilgili yatırım yapıldı. Kent için önemli bir kamusal alan.

E. B.: *Herkesin erişebileceği bir ücrette mi peki?*

G K.: Evet ücretler makul.

M K.: Kent içerisinde toplu taşıma ile ulaşım mümkün. Erciyes'te zaman zaman şehir dışından gelen kayakçılarla sohbet ediyorum; İstanbul'da yaşayan Bursalı birine rastladım. "İstanbul'dan Bursa'ya gitmem, Bursa'dan Uludağ'a çıkmam 5 saat sürüyor. Ama İstanbul'dan uçağa biniyorum, 1 saatte Kayseri'deyim, 20 dakika sonra da pistte oluyorum. O anlamda burayı tercih ediyorum." dedi. Bunu duymak hoşuma gitti.

E. B.: *Kayseri'deki toplumsal yaşamının çok kapalı olduğuna dair genel bir kanı var.*

G Ö.: Kamusal alanların kullanımı anlamında kapalı bir toplum. Kamusal alanlar bundan 10 sene öncesine kadar çok daha azdı. Kentte üniversitelerin sayısının artması, şehrin bölge için çok önemli bir göç kenti olması, tayinle gelen kamu çalışanı sayısının artması, şehirdeki sosyal alanların da

gelişmesine sebep oldu. 10 yıl öncesinde Kayseri'de yeteri kadar restoran, kafe yoktu. Parmakla sayılabilecek kadar azdı diyebilirim. Tabi bu bir ihtiyaç sonuçta, kentte üniversiteli genç nüfus çok fazla. Öğrenciler ve genç nesil AVM'lerdeki sosyal alanlar diyebileceğimiz kafe ve restoranlarda özellikle akşamları vakit geçiriyorlar. Belediyeler de kamusal alan ihtiyacının farkında. Yaptırdıkları kadın ve gençlik merkezleri, spor alanlarını, çeşitli eğitim faaliyetlerini içinde barındıran yarı açık kamusal yapı görevini görüyor.

Resim 4 - Kayseri Vakıflar Bölge Müdürlüğü Yönetim Binası

E. B.: *Kayseri'deki güncel mimari projeler, yapılar arasından hangilerini beğeniyorsunuz?*

M K.: Son dönemde yarışma ile elde edilen, benim de jüri üyesi olduğum Ticaret Odası Hizmet Binası'nın kent için bir kazanım olduğunu düşünüyorum. Daha önceden yapılmış olan Elektrik Şirketi Binası da bu yapılardan bir tanesi. Yarışma ile elde edilen projelerin kentlere farklı bakış açıları ile bir zenginlik sağladığını düşünüyorum.

G. Ö.: Kentte "nitelikli" diye vasıflandırabileceğimiz projelerin sayısı gün geçtikçe artıyor. Tabii bu bizi mutlu ediyor. Aynı şekilde Abdullah Gül Üniversitesi Sümer Kampüsü projesi kent için önemli bir kazanımdır. Biz de bu anlamda şehre ve bulunduğumuz bölgeye değer katma çabamızdayız.

Projeler

Kentte Uygulanan Projeler

Emine Merdim Yılmaz / Batı Terminali

Aslı Uzunkaya / Kayserispor Tesisleri

Ekin Bozkurt / Kayseri Ticaret Odası Yeni Binası

Öğrenci Projeleri

Eda Demiryürek/ Eski Kayseri Mahallesi Kentsel Performans Merkezi

Erciyes Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü 4. Sınıf Öğrencisi

Feray Aluçlu/ Eski Kayseri Mahallesi Kentsel Performans Merkezi

Erciyes Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü 4. Sınıf Öğrencisi

Merve Hancı/ Eski Kayseri Mahallesi Kentsel Performans Merkezi

Erciyes Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü 4. Sınıf Öğrencisi

Ayben Atıcı/ Kayseri Germir Mahallesi'nde Şehir Kütüphanesi

Nuh Naci Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Mimarlık Bölümü 4. Sınıf Öğrencisi

Belkıs Bahar Alparslan / Kayseri Germir Mahallesi'nde Şehir Kütüphanesi

Nuh Naci Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Mimarlık Bölümü 3. Sınıf Öğrencisi

Elif Buse Alkan / META - Demir Yolu Müzesi

Nuh Naci Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Mimarlık Bölümü 3. Sınıf Öğrencisi

Esin Sarıkoç/ Kayseri Germir Mahallesi'nde Şehir Kütüphanesi

Nuh Naci Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Mimarlık Bölümü 4. Sınıf Öğrencisi

Mustafa Şarkışla/ Kayseri Germir Mahallesi'nde Şehir Kütüphanesi

Nuh Naci Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Mimarlık Bölümü 4. Sınıf Öğrencisi

Yağmur Ökçe/ Kayseri Germir Mahallesi'nde Şehir Kütüphanesi

Nuh Naci Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Mimarlık Bölümü 4. Sınıf Öğrencisi

Kentte Uygulanan Projeler

1- *Emine Merdim Yılmaz* / **Batı Terminali**

2- *Aslı Uzunkaya* / **Kayserispor Tesisleri**

3- *Ekin Bozkurt* / **Kayseri Ticaret Odası Yeni Binası**

Proje 1/Kayseri Batı İlçe Terminali-Emine Merdim Yılmaz

Künye:

Proje Yeri: Kayseri

Proje Ofisi: Bahadır Kul Architects

Proje Tipi: Otogar

Tasarım Ekibi: Bahadır Kul, Alper Aksoy, Ayşehan Cingöz, Meliha Tuba Dağhan

İşveren: Kayseri Büyükşehir Belediyesi

Statik Projesi: Mehmet Uzun

Mekanik Projesi: Yusuf Koç

Elektrik Projesi: Rahmi Temiz

Proje Başlangıç Yılı: 2007

Proje Bitiş Yılı: 2007

İnşaat Başlangıç Yılı: 2007

İnşaat Bitiş Yılı: 2009

Arsa Alanı: 10.000 m²

Toplam İnşaat Alanı: 1.500 m²

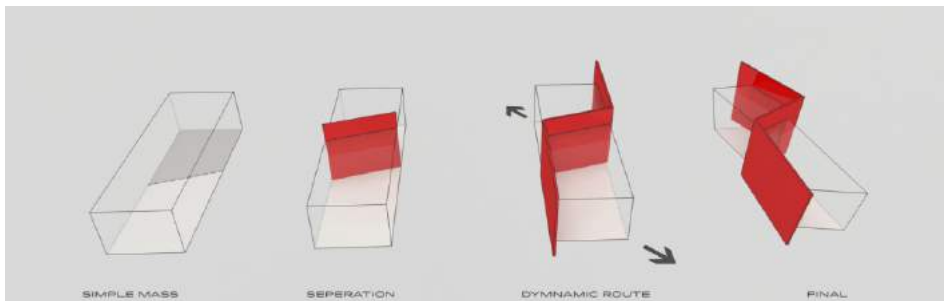
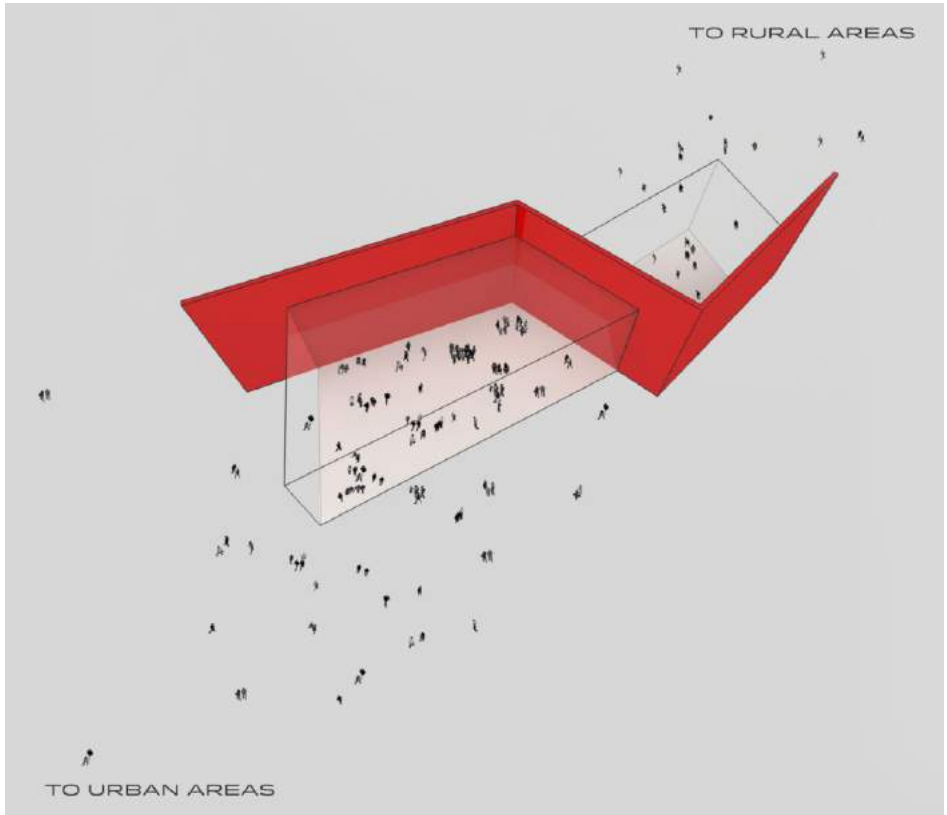
Kayseri Batı İlçe Terminali Bahadır Kul Architects tarafından 2007 yılında tasarlandı.

Bahadır Kul Architects projeden şöyle bahsediyor:

"Kayseri kentinin ilçeleri ile ulaşımını sağlayan firmaların kent merkezinde farklı bölgelerde varoluşlarının getirdiği ulaşım sıkıntısı ve bu araçların kent merkezinde yarattıkları trafik yoğunluğunu azaltmak için bir ilçe terminali oluşturma fikri doğmuş, bu amaçla kentin batısında bulunan ilçe ve köylerden gelen araçların kullanacakları batı ilçe ve köy terminali tasarlanmıştır. Bu yapı kent merkezine 8 km uzaklıkta eski çevre yolu üzerinde yeni şehirlerarası otobüs terminalinin de bulunduğu arazide tasarlandı. Kentin kuzeyinden geçen yeni çevre yoluna olan bağlantı kolaylığı, mevcut şehirlerarası otobüs terminali ile bağlantısı ve yakınından geçen raylı sistem aksının varlığı bu alanın tercih edilme sebeplerinden oldu.

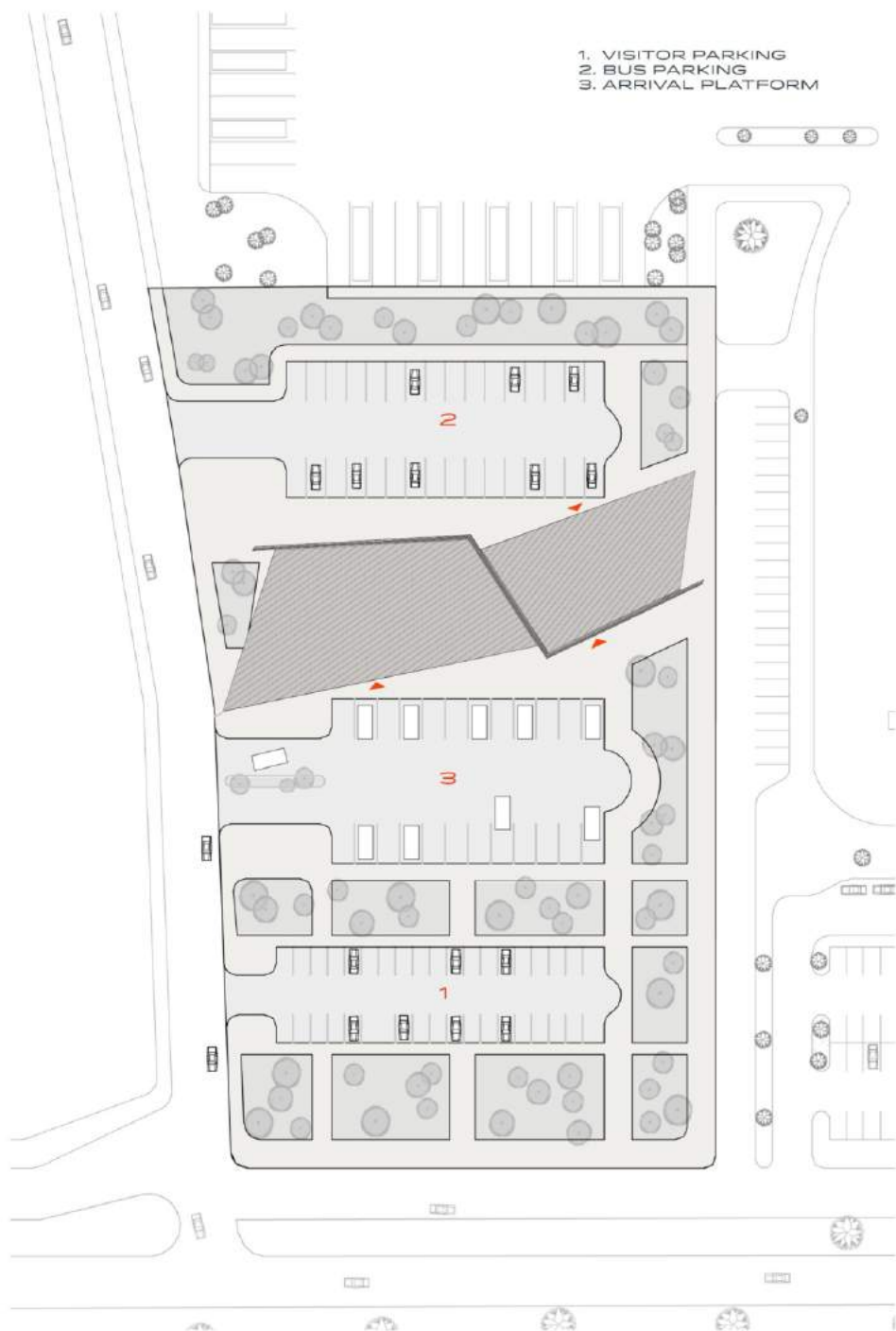
Yapının tasarım kriterlerinin başında ilçe ve köy terminali yolcularına aynı yapı kabuğu altında fakat ayrı ayrı fuayeler çözümleme çabası bulunuyor. Bu amaçla 'Z' formunda brüt bir duvar yüzeyine iki ayrı yönden sapanan şeffaf fuayeler tasarlandı. Bu fuayelerin şeffaf tutulmalarının nedeni yapının hemen dışında oluşturulmuş peronların algılanırlığını arttırmaktır. 10.000 m² arazi üzerine tasarlanan bu yapı 1.200 m² inşaat alanına sahip.

Yapının eski çevre yoluna bakan kısmında ilçe terminali fuayesi ve peronları, kuzey kısmında ise köy terminali fuayesi ve peronları planlandı. İlçe ve köy terminali fuayelerinden birbirine geçişler sağlandı ve her iki terminalin bilet satış ofisleri ayrı ayrı tasarlandı. Her iki terminal için tek bir noktada ıslak mekanlar ve teknik hacimler yapılandırıldı. İlçe terminali yolcu fuayesinde, terminal idaresi, acenta ofisleri, özel güvenlik ofisi, büfeler, mescitler, wc ler ve teknik hacimler yer alıyor."

Tasarım Yaklaşımları

1. VISITOR PARKING
2. BUS PARKING
3. ARRIVAL PLATFORM

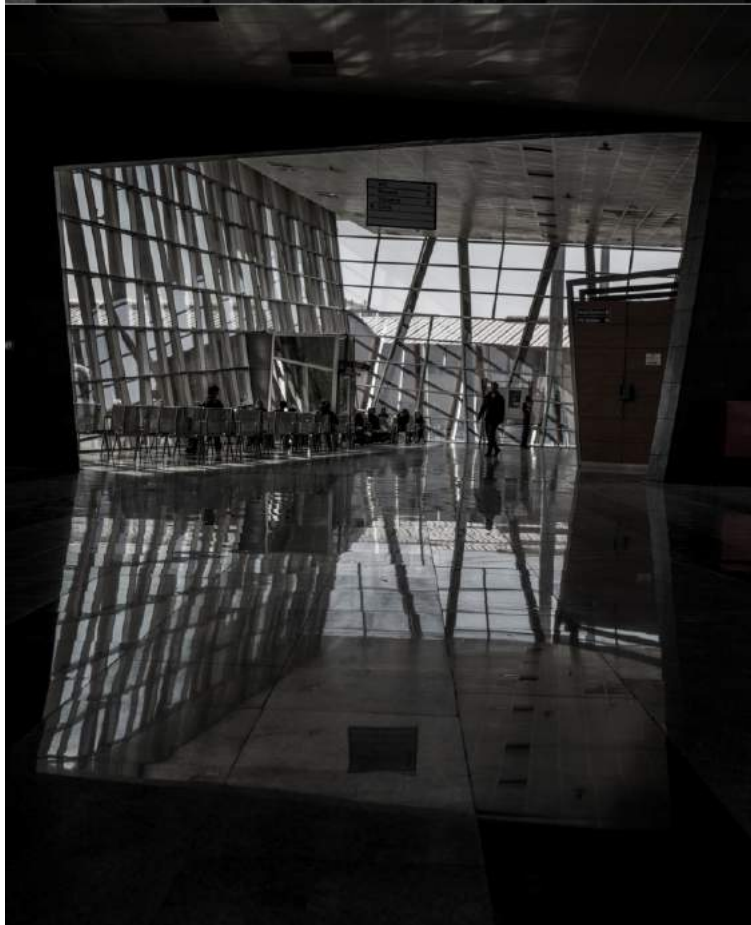

SITE PLAN

Proje 2/Kayserispor Tesisleri-Aslı Uzunkaya

Künye:

Proje Yeri: Kayseri

Proje Ofisi: Sabri Paşayığıt Design Office (SPDO)

Proje Tipi: Spor Salonu

Tasarım Ekibi: Sabri Paşayığıt, Ertuğ Yenidemir, Fatma Sert

İşveren: Kayseri Spor Kulübü

Yardımcı: Betonarme, Çelik

Statik Projesi: Kongu Yapı

Mekanik Projesi: Metsis

Elektrik Projesi: Sıla Mühendislik

Fotoğraf: Sabri Paşayığıt

Proje Başlangıç Yılı: 2007

Proje Bitiş Yılı: 2007

İnşaat Başlangıç Yılı: 2008

Arsa Alanı: 30.000 m²

Toplam İnşaat Alanı: 15.000 m²

Kayseri'nin gelişmekte olan ilçesi Kocasinan'da yer alan Kayserispor Tesisleri, 15.000 m² inşaat alanı ile Türkiye'nin spor kulüpleri arasındaki en kapsamlı ve en büyük tesisi olma özelliğini taşıyor.

Ekip projeyi anlatıyor:

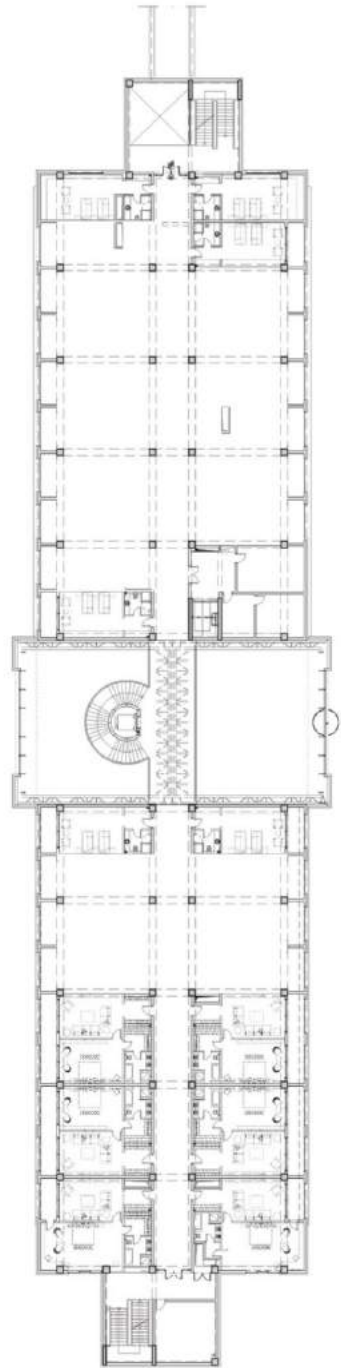
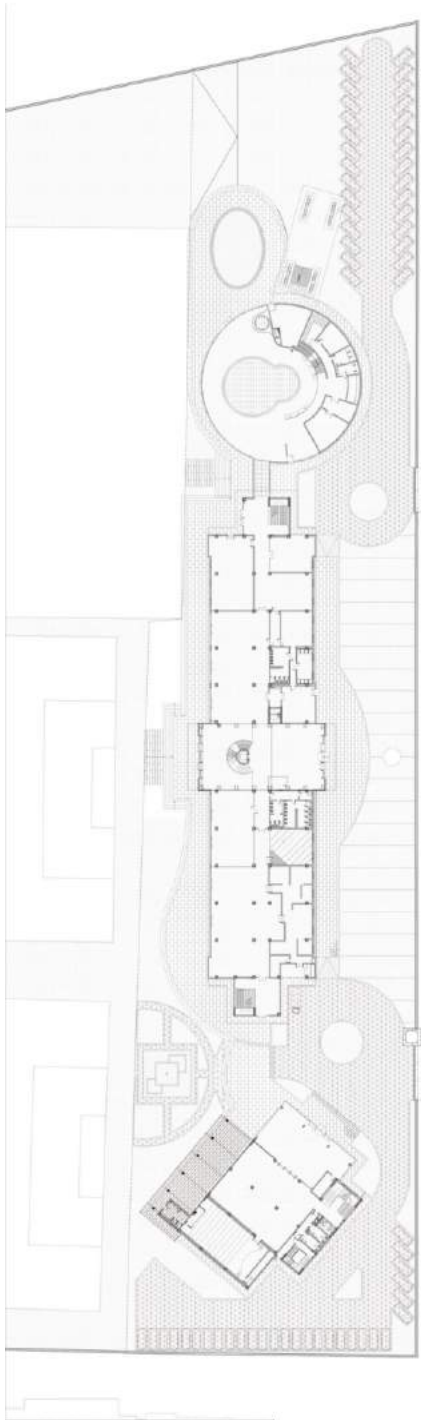
“Kayserispor Kulübü’nün hedefi, bu tesisin yurtdışı takımları ve milli takım için kamp alanı olarak kullanılması ve şehrin tanıtımına katkı sağlamasıdır.

Tesiste idari bölüm, sporcuların kamp esnasında kalabilecekleri otel, yeme içme konaklama bölümü, yüzme, SPA ve diğer ihtiyaçları karşılayabilecek sosyal alanlar bulunmaktadır. İdari bölümde yöneticilerin, antrenörlerin ve teknik idarecilerin ofisleri ile 250 kişilik bir konferans salonu bulunmaktadır. Ofis binalarındaki kat yüksekliği dört metredir. Binanın ön cephesi insanlarda merak uyandıracak şekilde tasarlanmıştır. Girişte büyük bir avlu oluşturulup tamamı çelik konstrüksiyon ile çözülmüştür. İdari binanın girişinde büyük bir galeri vardır. Ofisler ve holler galeriye bakacak şekilde ferah ve aydınlık bir çalışma ortamı sağlanmıştır.

Tesisin genel planlamasında çeşitli mahallerden bakıldığında Erciyes Dağı'nın görülmesine dikkat edilmiştir. Futbolcuların antrenman yaptıkları alan, Erciyes aksına oturtulmuş ve tesis bu aksı ortalayacak şekilde düzenlenmiştir. Tam ortada ana girişte büyük bir lobi planlanmış, tesise girenlerin antrenman yapan

sporcular ve ardındaki dağ manzarası ile karşılanması düşünülmüştür. Bu girişin yer aldığı ana bina büyük bir otel mantığında planlanmıştır. Zemin katta gazetecilerle basın toplantısı yapılacak geniş bir alan, 250 kişi kapasiteli büyük bir restoran, sporcuların zaman geçirebilecekleri oyun alanları, futbolcular için ayrı bir restoran ve bir mutfak, üst katta da suit odalar bulunmaktadır.

Sosyal tesis kısmında açık ve kapalı havuz alanları, hamam, sauna, buhar banyosu, duş ve tuvaletler zemin katta yer alırken; birinci katta ise masaj, fizik tedavi ve muayene odaları ile çelik ayaklar üzerinde oturtulmuş 250 m²'lik fitness alanı yer almaktadır. Burada spor yapanların hem Erciyes'i hem de antrenmandaki futbolcuları izleyebilmesi sağlanmıştır. Şehrin en büyük SPA'sı da bu merkezdedir."

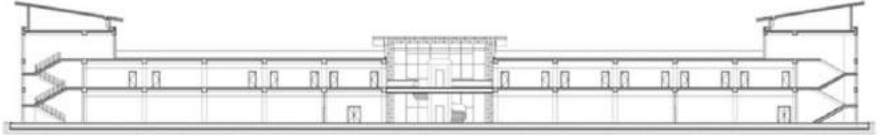
Kat Planları

Görünüş 1

Görünüş 2

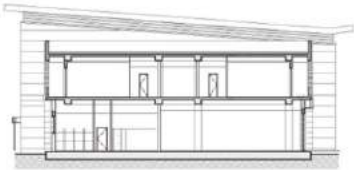
Kesit 1

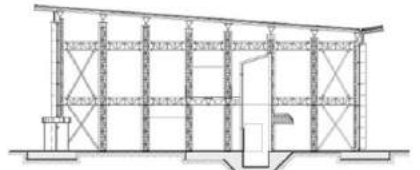
Görünüş 3

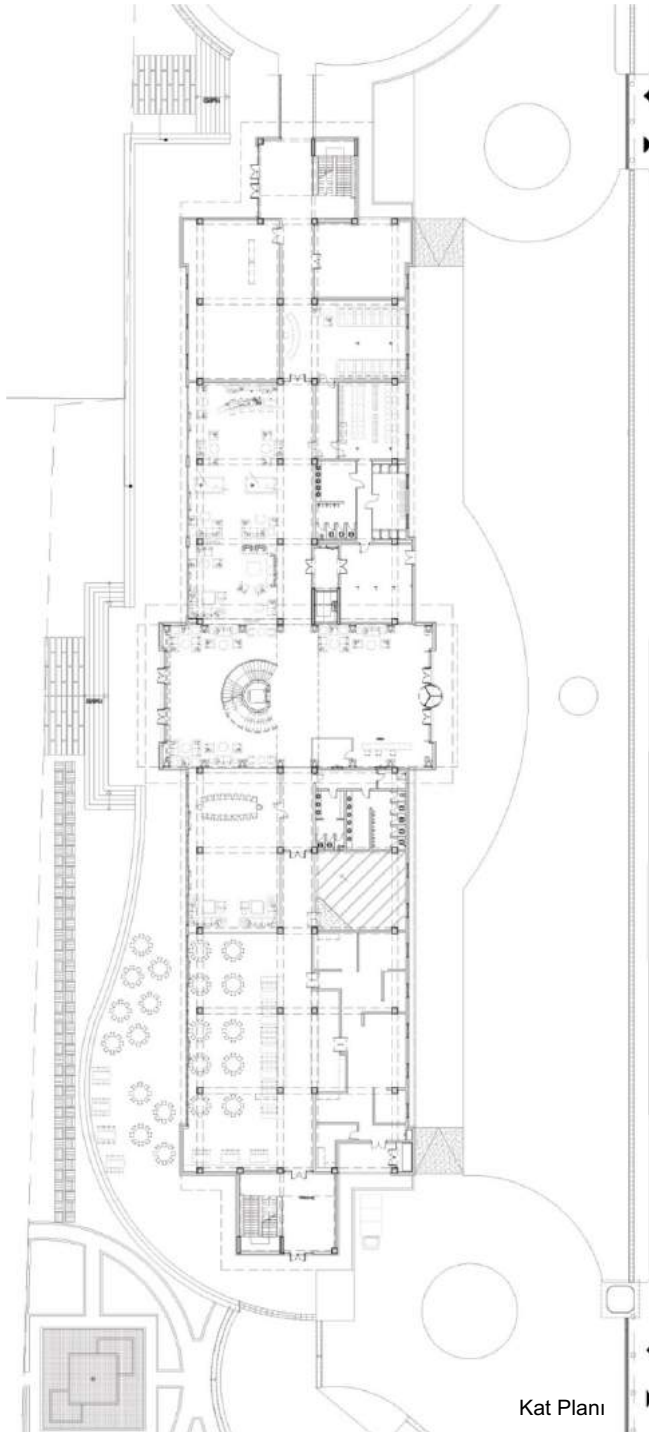
Görünüş 4

Kesit 2

Kesit 3

Kat Planı

Proje 3/Kayseri Ticaret Odası Yeni Binasına Kavuşuyor-Ekin Bozkurt

Künye:

Proje Yeri: Kayseri

Proje Ofisi: A2 Tasarım

Proje Tipi: Ticaret Odası

Tasarım Ekibi: Bahadır Kul, Alper Aksoy, Ayşehan Cingöz, Meliha Tuba Dağhan

İşveren: Kayseri Ticaret Odası

Proje Başlangıç Yılı: 2014

Proje Bitiş Yılı: 2015

İnşaat Başlangıç Yılı: 2015

İnşaat Bitiş Yılı: 2017

Arsa Alanı: 14.565 m²

Toplam İnşaat Alanı: 18.000 m²

A2 Tasarım tarafından tasarlanan ve temeli Temmuz 2015'te atılan yeni Kayseri Ticaret Odası (KTO) binasının ofis bölümü 13 Şubat'ta açıldı. Binanın tamamının Nisan-Mayıs içinde açılması bekleniyor.

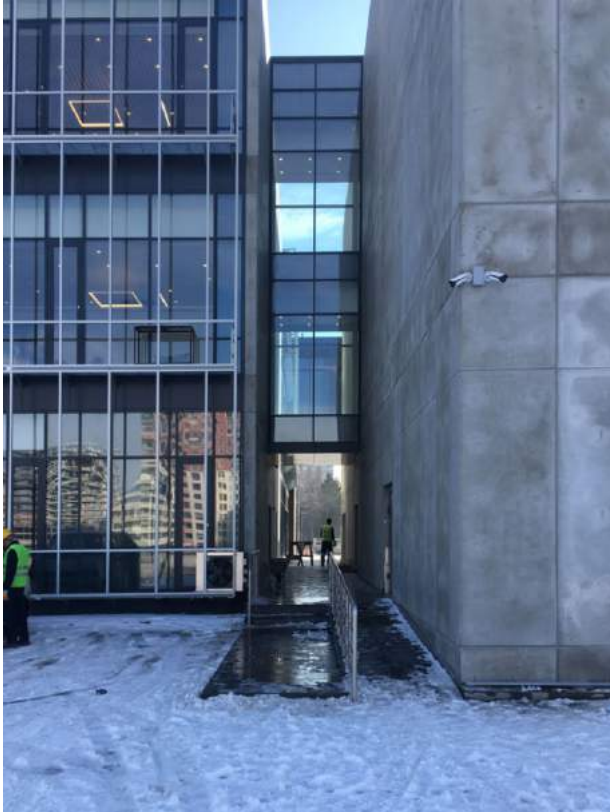
Kayseri Ticaret Odası (KTO) Yönetim Kurulu Başkanı Mahmut Hiçyılmaz, Oda'nın yeni binasıyla ilgili bilgi verdi:

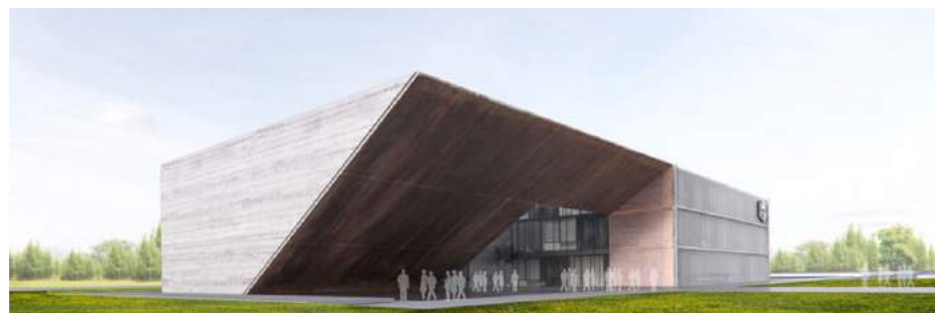
"14 bin 565 metrekairelik arazimizin bir kısmı üzerinde yer alan yeni hizmet binamızda; 2 bodrum, 1 zemin, 2 kat olmak üzere 5 kat ve toplam 18 bin metrekaire kapalı alan bulunmaktadır. Binamızda; hizmet ve yönetim birimlerinin yanı sıra, 500 kişilik konferans salonu yer almaktadır. 450 kişilik restoran, 175 araçlık kapalı olmak üzere 250 araçlık otopark alanı, 110 kişilik eğitim salonu, meslek komitesi toplantı odaları, sergi ve geniş peyzaj alanları da üyelerimizin hizmetinde olacaktır"

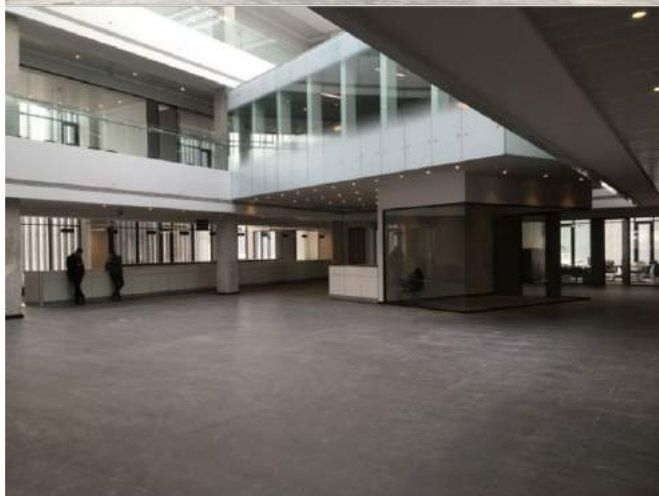
İş dünyasının buluşma merkezi olacak yeni binanın Kayseri'ye çok büyük katkılar sağlayacağını ifade eden Hiçyılmaz,

"Yeni binamız, TOBB bünyesinde gerçekleştirilen geniş katılımlı toplantılar için de Ankara dışında önemli bir merkez olacaktır. Ankara'nın doğusunda çevre odaların katılımı ile gerçekleştirilecek bölgesel toplantılar yeni binamızda

yapılabilecektir. Bu bakış açısıyla odamız, Kayseri'yi iş dünyasının İç Anadolu'daki yeni buluşma merkezi haline getirecektir. Kayseri Ticaret Odası üyelerinin ihtiyaçları göz önünde bulundurularak bir program hazırlanmıştır. Proje elde etme yöntemi olarak ulusal mimari fikir yarışması açılması uygun görülmüş, Mimarlar Odası Kayseri Şubesi ile işbirliğine gidilmiştir. Yarışmamızın proje değerlendirmelerini yapmak üzere değişik üniversitelerden, konusunda uzman mimarlardan jüri heyeti oluşturulmuştur. Yapılan değerlendirmeler sonrasında jüri kararı 4 Haziran 2014 tarihinde açıklanmıştır. 3 adet eşdeğer, 5 adet mansiyon, 5 adet satın alma ödülü, düzenlenen kolokyumda eser sahiplerine takdim edilmiştir. Eş değer ödül sahibi 3 grupla yapılan görüşmeler sonucunda, A-2 Tasarım mimari proje grubunun hazırlamış olduğu projenin uygulanmasına karar verilmiştir"

Öğrenci Projeleri

Eda Demiryürek / Eski Kayseri Mahallesi Kentsel Performans Merkezi

Erciyes Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

4. Sınıf Öğrencisi

Feray Aluçlu / Eski Kayseri Mahallesi Kentsel Performans Merkezi

Erciyes Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

4. Sınıf Öğrencisi

Merve Hancı / Eski Kayseri Mahallesi Kentsel Performans Merkezi

Erciyes Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

4. Sınıf Öğrencisi

Ayben Atıcı/ Kayseri Germir Mahallesi'nde Şehir Kütüphanesi

Nuh Naci Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Mimarlık Bölümü

4. Sınıf Öğrencisi

Belkıs Bahar Alparslan / Kayseri Germir Mahallesi'nde Şehir Kütüphanesi

Nuh Naci Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Mimarlık Bölümü

3. Sınıf Öğrencisi

Elif Buse Alkan / META - Demir Yolu Müzesi

Nuh Naci Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Mimarlık Bölümü

3. Sınıf Öğrencisi

Esin Sarıkoç / Kayseri Germir Mahallesi'nde Şehir Kütüphanesi

Nuh Naci Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Mimarlık Bölümü

4. Sınıf Öğrencisi

Mustafa Şarkışla / Kayseri Germir Mahallesi'nde Şehir Kütüphanesi

Nuh Naci Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Mimarlık Bölümü

4. Sınıf Öğrencisi

Yağmur Ökçe / Kayseri Germir Mahallesi'nde Şehir Kütüphanesi

Nuh Naci Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Mimarlık Bölümü

4. Sınıf Öğrencisi

Erciyes Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Eda Demiryürek/ Eski Kayseri Mahallesi Kentsel Performans Merkezi/4. Sınıf Öğrencisi

PROJE RAPORU

Alan, eski adıyla Tavukçu Mahallesi olarak bilinen birçok topluluğa ev sahipliği yapmış olması sebebiyle kültürel olarak oldukça beslenmiştir. Tarih boyunca farklı etnik grupların beraber yaşaması sebebiyle farklı ve zengin bir yapı çeşitliliği görmektedir. İçinde birçok katmanı barındıran doku örneğidir.

Günümüz koşullarına baktığımızda ise alanın MİA ya yakınlığı önemli kavşakların arasında olması Kent Meydanı gibi önemli alanların da çeperinde bulunması üniversite ve toplu ulaşım ağlarına yakınlığı cazibe merkezi olması açısından avantaj göstermektedir. Zamanla yerli halkın göç ederek, diğer bölgelere kaymasıyla bakımsızlaşan konutlara, farklı kentlerden gelen farklı kesimden insanların yerleşmesiyle alan, hızla çöküntü bölgesine dönüşmesine ve güvenlik probleminin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu durum yerleşim alanının en büyük dezavantajı olarak değerlendirilebilir. Bu koşulları göz önüne aldığımızda alanın dezavantajlarını kaldıracak, insanları daha çok çekin bir performans ve cazibe merkezi olması hedeflenmiştir. Tasarım, ofis birimleri, çok amaçlı salon, satış birimleri, konaklama yapısı, kent belleği müzesi, kent odaları, restoran-cafe birimlerini içeren kompleks bir oluşumdur. Geniş meydanlar ile dar sokakların açıldığı avlular, kütleler arasındaki akışkanlık, özellikle de yeşil alanlarla desteklenerek yarı açık ve açık alan ilişkisinin kurgulanması ve kentsel bir bütünlük kurulması çalışmanın ana hedeflerindendir.

Tarihi dokudan kopmayarak, sit alanında tarihi yolların izlerinin peşinde, sürekliliğin sağlandığı bir dolaşım aksı kurgulanmıştır. İnsanların alanda çalışıp, eğlenip, dinlenip vakit geçirebilecekleri sosyal alanlar oluşturulmaya çalışılmıştır. Tarihi yolların çeperine yerleşip alandaki avlu mantığı yapı biçimleri, dolu boş etkisi, ulaşımı, malzemeleri dikkate alınarak yaklaşmıştır. Alanda da izleneceği gibi, odaklar oluşturularak genel bir bütünlük kurgulamak hedeflenmiştir. Kütle formları organik yapıya uygun olarak parça bütün ilişkisinden yola çıkılarak kurgulanmıştır. Alandaki yapı yükseklikleri göz önünde tutularak yapılar iki ve tek katlı olarak tasarlanmıştır. Salon - müze gibi daha yoğun kullanıcılara sahip yapılar özellikle meydanlaşan bölgelere açılmaktadır. Ofisler ise daha çeperlerde kurgulanmıştır. Atölye - satış birimleriyle bölge kadınlarının da aktif rol alması öngörüldü,

restoran - konaklama mekânlarıyla desteklenerek insanların tüm ihtiyaçlarına cevap vermesi hedeflenmiştir. Alandaki tarihi yapıların bir kısmı da yeniden işlevlendirilerek tasarıma dahil edilmiştir. Malzeme olarak da alanda taşın kullanımı izlenebilmektedir. Malzeme seçimi olarak yapılarda doğal taş kullanılmıştır. Taş duvarlar arasında şeffaf yüzeyler öngörülmüştür. Şeffaf cepheler sayesinde tarihi dokunun geçirgenliği tasarıma yansıtılmaya çalışılmıştır. Mevsim koşullarını göz önüne alındığında, kışın soğuk günlerde doğal taşın yalıtım etkisinden faydalanılmıştır. Yazın ise cam cephelerin güneş etkisinden korunması için ahşap güneş kırıcılar kullanılmıştır.

1950 AHMET ARU PLANI

1975 YAVUZ TAŞCI PLANI

1989 BÜLENT BERKSAN PLANI

2016 İMAR PLANI

DOLU - BOŞ ANALİZİ

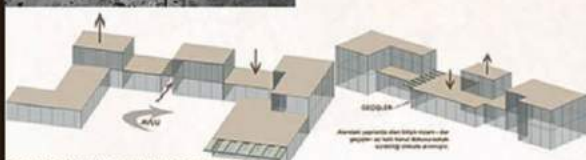
ALANA GENEL YAKLASIM

ULASIM ANALİZ

Harika bir kışkıkla karşılaşmak için buraya gelin!

- SATIŞ BİRİMLERİ
- ÇOK AMAÇLI SALON
- ETKİNLİK ALANI
- ATÖLYELER
- KONAKLAMA BİRİMLERİ
- OFİS BİRİMLERİ
- KENT MÜZESİ
- RESTORAN-CAFE

EDA DEMİRYÖREK 4871

+0.00 KOTU PLANI ÖLÇEK : 1/200

+3.00 KOTU PLANI ÖLÇEK : 1/200

ATÖLYELER 850M2
ZEMİN KAT : 500M2
1. KAT : 350M2

İHTİYAÇ PROGRAMI	
MÜDÜR ODASI	
AÇIK OFİSLER	
TOPLANTI ODASI	
MUTFAK	
WC	

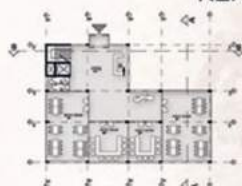

A-A KESİTİ ÖLÇEK : 1/200

B-B KESİTİ ÖLÇEK : 1/200

KENT ODALARI

+0.00 KOTU PLANI ÖLÇEK : 1/200

+3.00 KOTU PLANI ÖLÇEK : 1/200

KENT ODALARI 1200M2
ZEMİN KAT : 760M2
1. KAT : 440M2

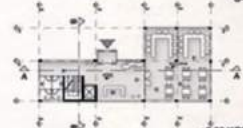
İHTİYAÇ PROGRAMI	
MÜDÜR ODASI	
AÇIK OFİSLER	
TOPLANTI ODASI	
MUTFAK	
WC	

B-B KESİTİ ÖLÇEK : 1/200

A-A KESİTİ ÖLÇEK : 1/200

+0.00 KOTU PLANI ÖLÇEK : 1/200

+3.00 KOTU PLANI ÖLÇEK : 1/200

A-A KESİTİ ÖLÇEK : 1/200

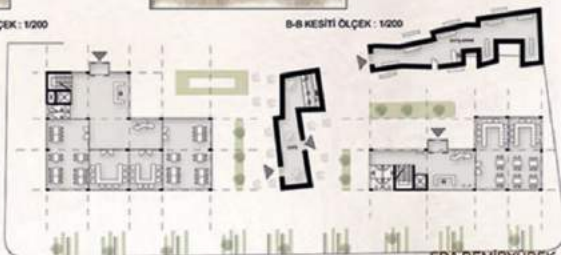

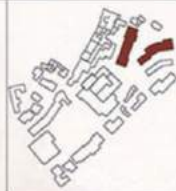
B-B KESİTİ ÖLÇEK : 1/200

CAFE
ZEMİN KAT : 150M2

SATIŞ BİRİMİ
ZEMİN KAT : 200M2

BUTİK OTEL 3500M2
ZEMİN KAT : 1750M2
1. KAT : 1750M2

İHTİYAÇ PROGRAMI	
MÜDÜR ODASI	
ODALAR	
LOBI	
RESTORAN	
CAFE	
MUTFAK	
WC	

0.00 KOTU PLANI ÖLÇEK : 1/200

A-A KESİTİ ÖLÇEK : 1/200

B-B KESİTİ ÖLÇEK : 1/200

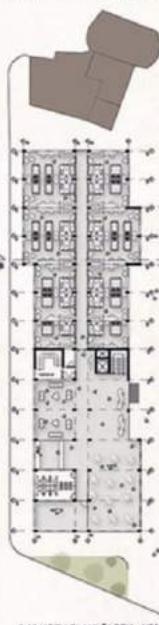

C-C KESİTİ ÖLÇEK : 1/200

D-D KESİTİ ÖLÇEK : 1/200

+3.00 KOTU PLANI ÖLÇEK : 1/200

+3.00 KOTU PLANI ÖLÇEK : 1/200

+3.00 KOTU PLANI ÖLÇEK : 1/200

+3.00 KOTU PLANI ÖLÇEK : 1/200

ÖN GÖRÜNÜŞ ÖLÇEK : 1/200

A-A KESİTİ ÖLÇEK : 1/200

MÜZE	3500M ²
ZEMİN KAT :	2500M ²
1. KAT :	1000M ²

İHTİYAÇ PROGRAMI

YÖNETİM	
SERGI SALONLARI	
FLAYE	
CAFÉ	
DEPO	
AVLU	
SATIŞ BİRLERİ	

KÜTÜPHANE

+0.00 KOTU PLANI ÖLÇEK : 1/200

+3.00 KOTU PLANI ÖLÇEK : 1/200

+3.00 KOTU PLANI ÖLÇEK : 1/200

KÜTÜPHANE	
ZEMİN KAT :	600 M ²
1. KAT :	600 M ²

İHTİYAÇ PROGRAMI

YÖNETİM	
OKUMA SALONLARI	
CAFÉ	
MUTFAK	
WC	

A-A KESİTİ ÖLÇEK : 1/200

B-B KESİTİ ÖLÇEK : 1/200

0.00 KOTU PLANI ÖLÇEK : 1/200

+3.00 KOTU PLANI ÖLÇEK : 1/200

OFİS BİRİMLERİ 1500M2
ZEMİN KAT : 800M2
1. KAT : 700M2

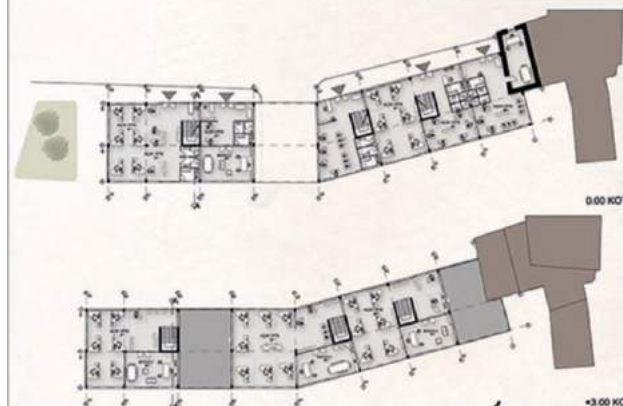
İHTİYAÇ PROGRAMI
MÜDÜR ODASI
AÇIK OFİSLER
TOPLANTI ODASI
MUTFAK
WC

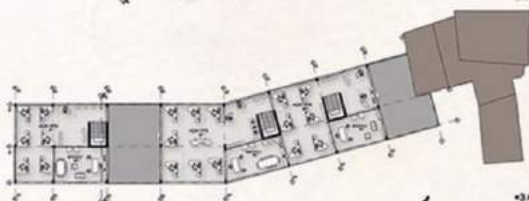
A-A KESİTİ ÖLÇEK : 1/200

ÖN GÖRÜNÜŞ ÖLÇEK : 1/200

0.00 KOTU PLANI ÖLÇEK : 1/200

+3.00 KOTU PLANI ÖLÇEK : 1/200

OFİS BİRİMLERİ 1300M2
ZEMİN KAT : 700M2
1. KAT : 600M2

İHTİYAÇ PROGRAMI
MÜDÜR ODASI
AÇIK OFİSLER
TOPLANTI ODASI
MUTFAK
WC

ÖN GÖRÜNÜŞ ÖLÇEK : 1/200

A-A KESİTİ ÖLÇEK : 1/200

+0.00 KOTU PLANI ÖLÇEK : 1/200

Ç. AMAÇLI SALON
ZEMİN KAT : 1400M²

BİTİYİÇ PROGRAMI	
SALON	
VONETİM	
BAYAN HAZ. ODASI	
BAY HAZ. ODASI	
PROJEK. ODASI	
CAFE	
WC	

A-A KESİTİ ÖLÇEK : 1/200

ON GÖRÜŞÜ ÖLÇEK : 1/200

SATIŞ BİRİMLERİ

+0.00 KOTU PLANI ÖLÇEK : 1/200

SATIŞ BİRİMLERİ 1800M²
ZEMİN KAT : 900M²
1. KAT : 700M²

BİTİYİÇ PROGRAMI	
SATIŞ ALANI	
DEPO	
MUTFAK	
WC	

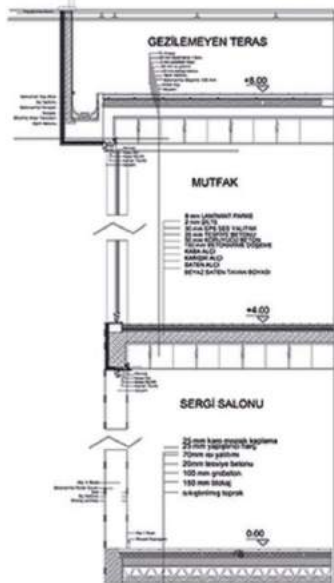

+0.00 KOTU PLANI ÖLÇEK : 1/200

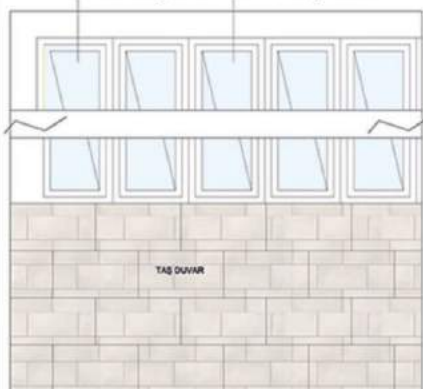

ON GÖRÜŞÜ ÖLÇEK : 1/200

SİSTEM DETAYI

PVC Doğrama PVC Doğrama

GÖRÜNÜŞ Ö: 1/20

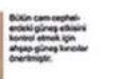
MALZEME SEÇİMİ

Atandaki küllerin masifliği basınımlar ve bilye uymu nedeniyle doğal taş kullanılmıştır.

Atandaki küllerin masifliği basınımlar ve bilye uymu nedeniyle doğal taş kullanılmıştır.

Atandaki küllerin masifliği basınımlar ve bilye uymu nedeniyle doğal taş kullanılmıştır.

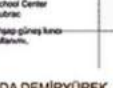
Atandaki küllerin masifliği basınımlar ve bilye uymu nedeniyle doğal taş kullanılmıştır.

Atandaki küllerin masifliği basınımlar ve bilye uymu nedeniyle doğal taş kullanılmıştır.

Atandaki küllerin masifliği basınımlar ve bilye uymu nedeniyle doğal taş kullanılmıştır.

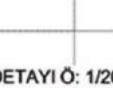
Atandaki küllerin masifliği basınımlar ve bilye uymu nedeniyle doğal taş kullanılmıştır.

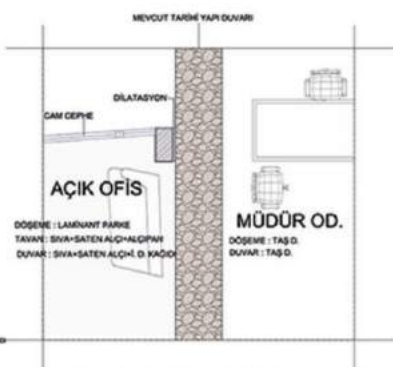
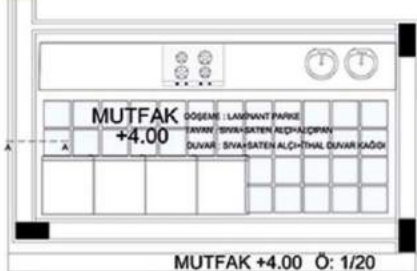
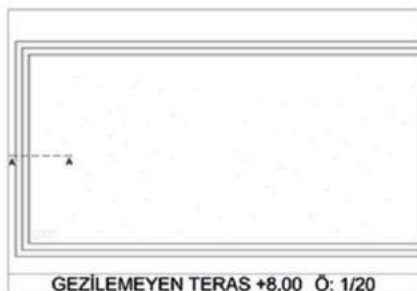
Atandaki küllerin masifliği basınımlar ve bilye uymu nedeniyle doğal taş kullanılmıştır.

Atandaki küllerin masifliği basınımlar ve bilye uymu nedeniyle doğal taş kullanılmıştır.

Atandaki küllerin masifliği basınımlar ve bilye uymu nedeniyle doğal taş kullanılmıştır.

TARİHİ YAPI BİRLEŞİM DETAYI Ö: 1/20

Erciyes Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Feray Aluçlu/ Eski Kayseri Mahallesi Kentsel Performans Merkezi/4. Sınıf Öğrencisi

PROJE RAPORU

Kayseri'nin ilk yerleşim alanı olarak bilinen, mevcudiyetinde birçok kültürü barındıran, geçmişten-günümüze geçirmiş olduğu tarihsel sürecin izlerini taşıyan ve aynı zamanda eski adı "Tavukçu Mahallesi" olarak tanımlanan bu alan, proje yerleşke alanı olarak belirlenmiştir.

Mahalle günümüze kadar birçok kayıp yaşasa da kimliğini korumaya devam etmiştir. Bu kimlik bize melez bir yaşantının var olduğunun izlerini sürdürmüştür. Yıllanmış bedeninde Ermeni, Rum ve Türk topluluklarını bir arada barındırmış, her toplum var olduğu süre boyunca kendi karakterinde tarihi değeri yüksek yapılar üretmiştir. Bu yapıların ancak bir kısmı günümüze kadar ulaşırken, bazıları çevresel ve diğer faktörlerle yok olmaya mahkûm olmuştur. Hala varlığını koruyan yapıların bazıları; tarihi konaklar, hamamlar, camiler ve kiliselerdir.

Konum olarak, Kayseri'nin ana nirengi noktası olan Cumhuriyet Meydanı ve yakın çevresindeki Kapalı Çarşı ile yakın temas halinde olan alan, merkezi bir noktada yer almaktadır. Aynı zamanda kendisini çevreleyen ana arterler (İnönü, Necip Fazıl ve Şehit Miralay Nazım Bey Bulvarları) ile eski sokak dokusunun izlerini taşıyan tali yollarla kendi içinde bir örüntü oluşturmaktadır. Bu alanda ticari yapılar, ofisler, oteller ve konaklama birimleri yoğun olarak bulunmaktadır.

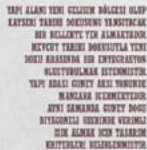
Proje alanının başlangıç noktası, mevcutta bulunan Hatiroğlu Camisi ve çevresindeki meydancığ oluşturan yeşil bandın devamı olarak belirlenmiştir. Yeşil bandın sürekliliğini sağlamak, bünyesindeki tarihsel değeri olan Kayseri Lisesi ve Merkez Bankası gibi yapıların önemini artırmak için yakın çevresinde yer alan yeni yapılaşma birimleri kaldırılmıştır. Yeşil bandın başlangıç noktası olarak belirlenen alandan, eski konak dokusunun yoğun olarak bulunduğu alana doğru bir rekreasyon alanı oluşturulmuş. Bu alan üst örtüyle desteklenmiştir. Üst örtü yarı açık alan oluştururken, aynı zamanda yeni oluşturulan kütlelere giriş sağlamaktadır. Öneri kütleler-eski kütlelerle iç avlu oluşturmakta ve her avlu aynı zamanda bir sokağa bağlanmaktadır. Her bir sokak da bir diğer sokak ve avluyla bağlanmaktadır. Sokaklar eski sokak dokusuyla birleşerek yeni sokak dokusu oluşturmaktadır. Eski sokak dokusundaki kullanıma uygun kütlelere yeni işlevler önerilerek alana tekrar kazandırılmıştır. Kütleler form olarak alandaki mevcut dokuların bahçe, kütle, kat yüksekliği, meydan ve avlu ilişkisi baz alınarak kurgulanmıştır. Kütlelerde kullanılan malzemeler yine alandaki

mevcut yapılara uygun doku oluşturacak şekilde cam, ahşap ve Kayseri'de üretimi gerçekleşen bazalt taş dokusu olarak cephelerde kullanılmıştır.

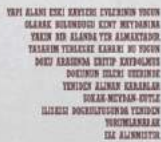
Proje ihtiyaç programına uygun olarak ticaret, ofis, konaklama, konferans salonu ve performans salonu, kentsel etkinlik alanı ve müze gibi işlevlendire sahip olan yapılar, alanda uygun görülen yerlerde konumlandırılmıştır. Önerilen yeni yapı stoğu iç-dış, açık-yarı açık alan, teras-örtü bağlamlarıyla kuvvetlendirilip, yeni sokak kurgusuyla btnleştirilmifitir.

KENTSEL PERFORMANS MERKEZİ

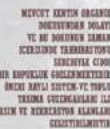
YAPI ALANI VE KENT

YAPI ALANI VE KENT YERLEŞKESİ

YAPI ALANI VE KENTİN
ODAK NOKTALARI

YAPI ALANI VE KENT ULAŞIMI

TİCARET AKSİ

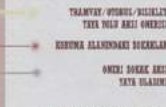
YAKLASIM PAFTASI

HALI HAZIR SOKAK AKSLARI

IMAR PLANI SOKAK AKSLARI

ONERI SOKAK AKSLARI

MEVCUT YAPI STÖĞÜ

ERCIYES UNIVERSİTESİ MİMARLIK FAKÜLTESİ
BİTİRME PROJESİ
KENTSEL PERFORMANS MERKEZİ

BİTİRİLMİŞ
PROGRAMI
M2 HESABI

TİCARİET
KAJETERYA
2335

ATÜVE
SATS
KAJETERYA
3484

KONFERANS
PERFORMANS
SALONU
1376
KAJETERYA
286

ATÜVE
OFİS
KAJETERYA
4490

BUTİK OTEL
KAJETERYA
3387

MİLE
2082

OFİS
1616

SİKULASTON
6.024

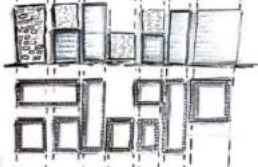
TOPLAM
18.056

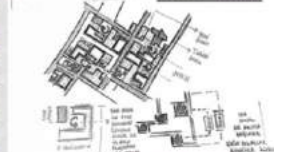
VAZİYET PLANI 0:1/1000

Eski Doku - Yeni Doku Çarpışma Noktası

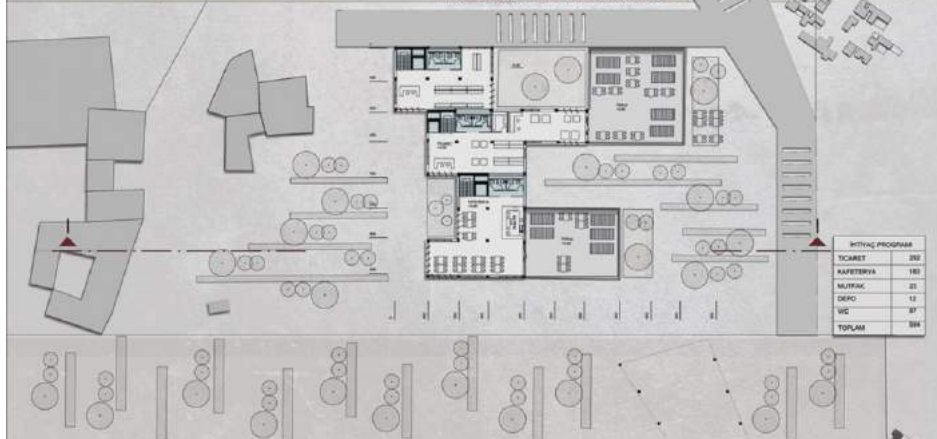
TARİHİ
DOKU
ANALİZİ

FERAY ALUÇLU
160114869

ERCIYES UNIVERSİTESİ MİMARLIK FAKÜLTESİ
BİTİRME PROJESİ
KENTSEL PERFORMANS MERKEZİ

TİCARET/KAFE/RESTORANT

TİCARET/ KAFE-RESTORANT "0.00 KOTU PLANI 0 :1/200

TİCARET/ KAFE-RESTORANT +3.00 KOTU PLANI 0 :1/200

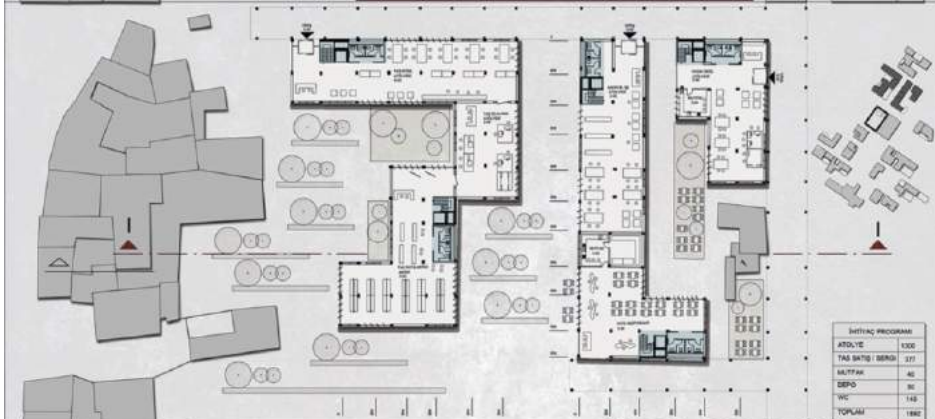

ON GÖRÜŞÜ 0:1/200

ERCIYES UNIVERSİTESİ MİMARLIK FAKÜLTESİ
BİTİRME PROJESİ
KENTSEL PERFORMANS MERKEZİ

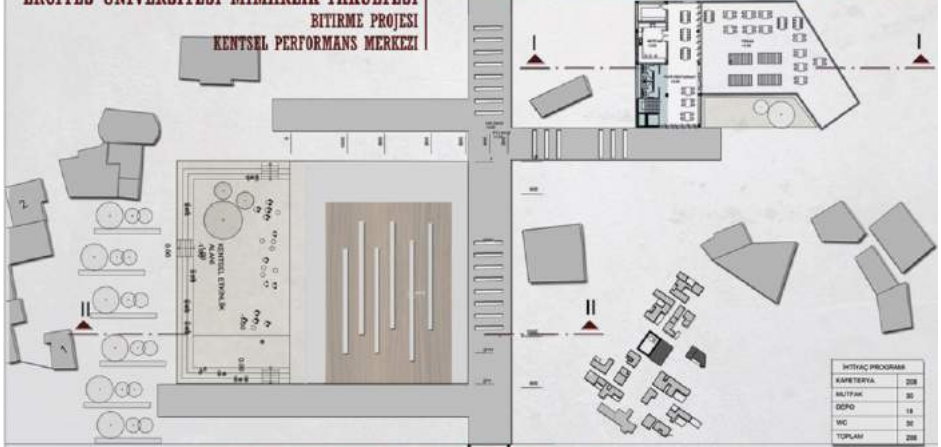
ATÖLYELER /KAFE-RESTORANT

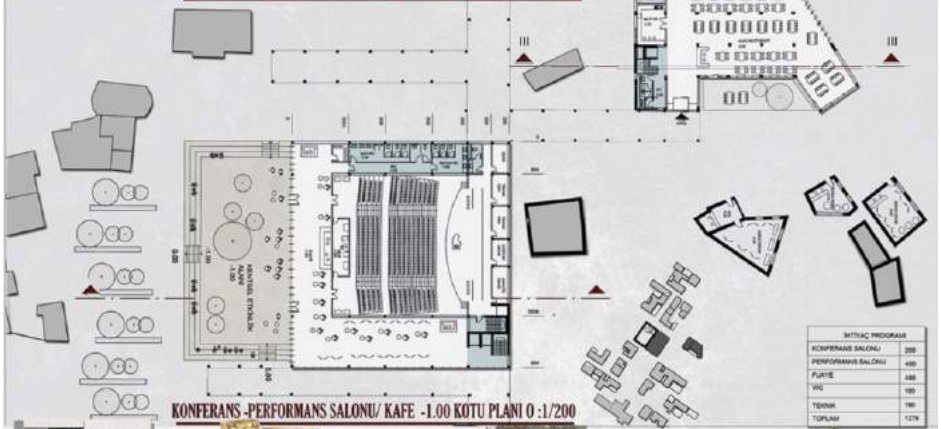
FERİT ALIÇU
160114869

ERCIYES UNIVERSİTESİ MİMARLIK FAKÜLTESİ
BİTİRME PROJESİ
KENTSEL PERFORMANS MERKEZİ

KONFERANS-PERFORMANS SALONU/KAFE

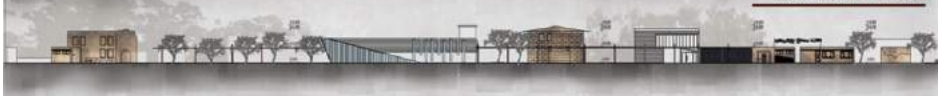
KONFERANS-PERFORMANS SALONU/ KAFE +3.00 KOTU PLANI 0 :1/200

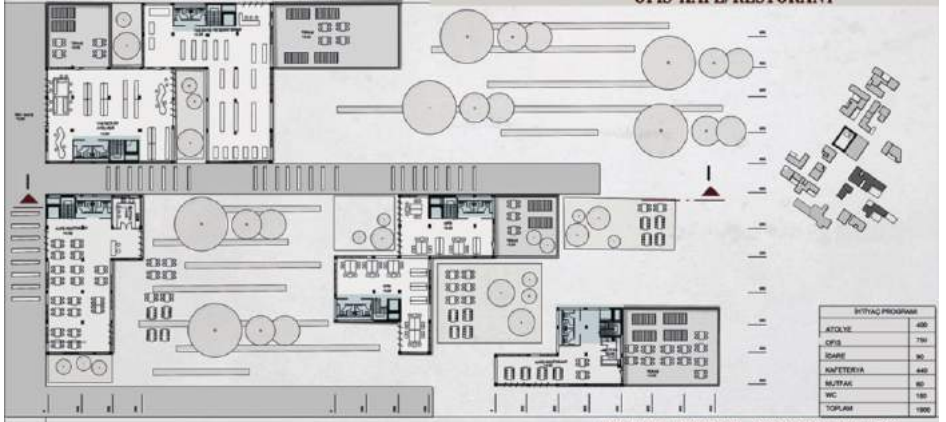
KONFERANS-PERFORMANS SALONU/ KAFE -1.00 KOTU PLANI 0 :1/200

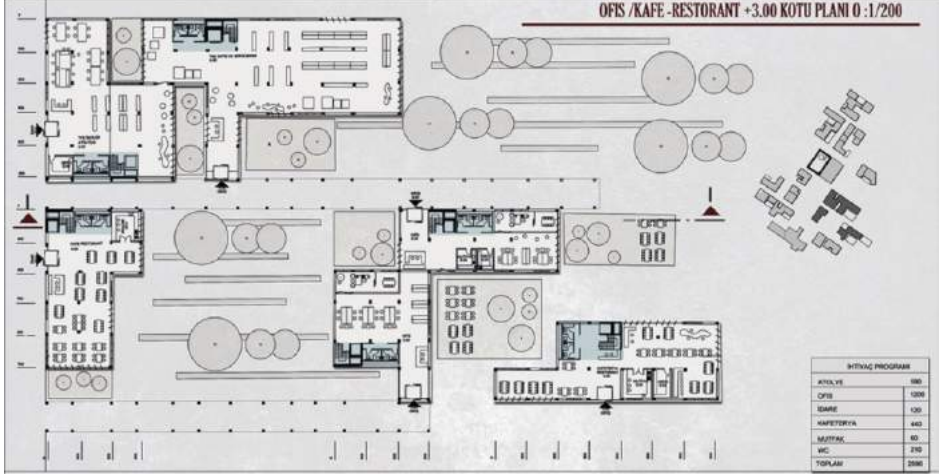
GÜNEY GÖRÜŞÜ 0 :1/200

OFIS-KAFE/RESTORANT

OFİS /KAFE-RESTORANT +3.00 KOTU PLANI 0 :1/200

OFİS /KAFE-RESTORANT 0.00 KOTU PLANI 0 :1/200

1:1 KESİTİ 0 :1/200

ON GÖRÜŞÜ 0 :1/200

FERAY ALUÇLU
160114869

ERCIYES UNIVERSİTESİ MİMARLIK FAKÜLTESİ
BİTİRME PROJESİ
KENTSEL PERFORMANS MERKEZİ

BUTİK OTEL/KAFE-RESTORANT

BUTİK TEL /KAFE-RESTORANT 0.00 KOTU PLANI 0 :1/200

İHTİVAÇ PROGRAMI	
BUTİK OTEL ODA	1400
BAHÇE	400
BAHÇE	100
WC	100
KATİTERYA	210
MUTFAK	40
TOPLAM	2440

BUTİK OTEL /KAFE-RESTORANT +3.00 KOTU PLANI 0 :1/200

İHTİVAÇ PROGRAMI	
BUTİK OTEL ODA	270
BAHÇE	30
BAHÇE	30
WC	100
KATİTERYA	210
MUTFAK	40
TOPLAM	680

1-1 KESİTİ 0 :1/200

ON GÖRÜŞÜ 0 :1/200

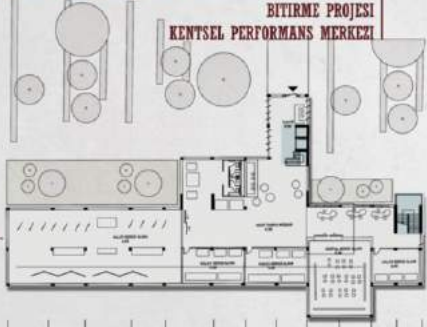
ERCIYES UNIVERSİTESİ MİMARLIK FAKÜLTESİ

BITİRME PROJESİ

KENTSEL PERFORMANS MERKEZİ

MUZE

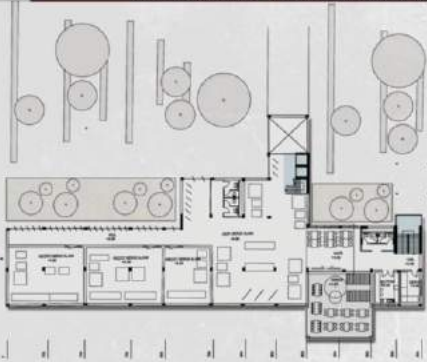
OFİS

KENT BELLEĞİ MUZESİ +4.00 KOTU PLANI 0:1/200

OFİS +3.00 KOTU PLANI 0:1/200

KENT BELLEĞİ MUZESİ 0.00 KOTU PLANI 0:1/200

BİTİRİLMİŞ PROGRAM	
FURKLE	137
GECEKİ BİREK	433
AKM. BİREK	300
HCL	130
WC	30
TOPLAM	1030

BİTİRİLMİŞ PROGRAM	
OFİS	640
GAİRE	214
DEKİ	30
WC	90
TOPLAM	974

OFİS 0.00 KOTU PLANI 0:1/200

BATİ GÖRÜŞÜ 0:1/200

DOĞU GÖRÜŞÜ 0:1/200

I-I KESİTİ 0:1/200

II-II KESİTİ 0:1/200

ON GÖRÜŞÜ 0:1/200

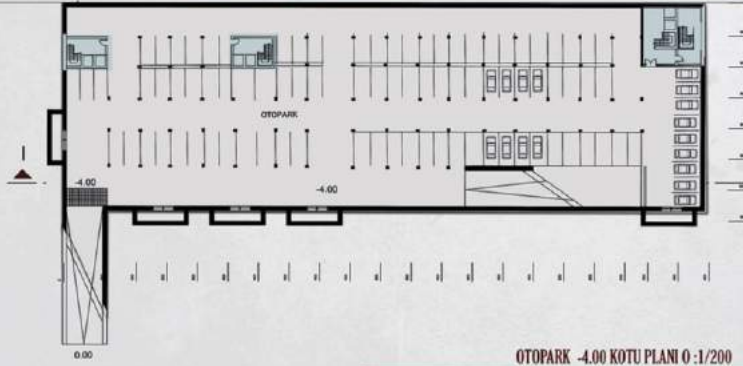

ON GÖRÜŞÜ 0:1/200

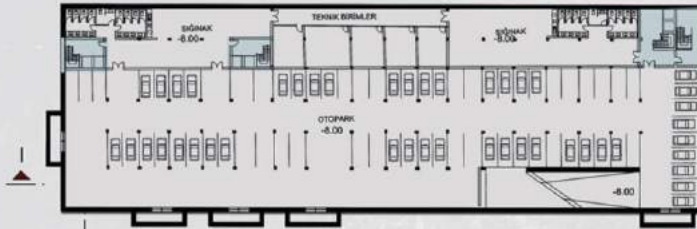
ERCIYES UNIVERSİTESİ MİMARLIK FAKÜLTESİ
BİTİRME PROJESİ
KENTSEL PERFORMANS MERKEZİ

OTOPARK

İHTİYAÇ PROGRAMI	
OTOPARK	2800
MEKEMEN ALANI	300
TOPLAM	4000

OTOPARK -4.00 KOTU PLANI 0:1/200

İHTİYAÇ PROGRAMI	
OTOPARK	2800
SİĞİRCİ	4000
TENKİS	300
TOPLAM	4000

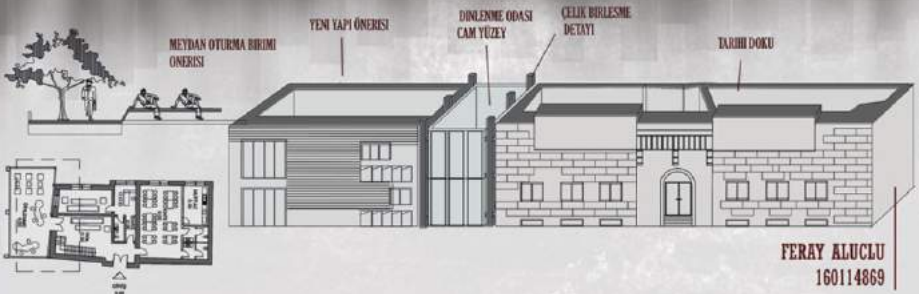
OTOPARK -8.00 KOTU PLANI 0:1/200

II-II KESİTİ 0:1/200

I-I KESİTİ 0:1/200

FERAY ALUÇLU
160114869

Erciyes Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Merve Hancı / Eski Kayseri Mahallesi Kentsel Performans Merkezi

/4. Sınıf Öğrencisi

PROJE RAPORU

Eski Kayseri Mahallesi, Cumhuriyet Meydanı'na 500 m, Erciyes Üniversitesi'ne 2 km, Kayseri Erkilet Havaalanı'na 6 km uzaklıktadır. İnönü, Necip Fazıl ve Şehit Miralay Nazım Bey Bulvarları arasında olup yoğun ulaşım akslarının kesişim noktasıdır. Alanın çevresi kentsel dönüşümle beraber değişmektedir. Eski Kayseri Mahallesi de yavaş yavaş bu gelişime katılmıştır. Bu gelişim alandaki tüm yapılardan ziyade önemli konutların dönüşümüyle noktasal olmuştur. Eski Kayseri Mahallesi, geçmişte Ermenilerin, Rumların, Türklerin beraber yaşadığı bir alan olup, zamanla göçlerin etkisiyle mahallede kullanıcı profili değişmiştir. Günümüzde daha çok göçebelerin kullandığı bir mahalle olmuştur. Bu sebeple proje alanında güvenlik problemleri yaşanmaktadır. Rehabilitasyon edilen alanda güvenlik problemleri eskiye oranla daha az olmakla beraber ne yazık ki tüm alandaki soruna etki edememiştir. Bölgedeki yoğunluk daha çok ticaret için olmakla beraber kullanım yoğunluğu sadece gündüz görülmektedir. Proje alanında harabe konutlar ve göçmenlerin bulunması sebebiyle de gece kullanımı çok azdır. Eski Kayseri Mahallesi bunlardan hareketle çevresindeki Düvenönü, İnönü Bulvarlarının aksine, canlı-uğrak bir alan olamamıştır. Öngörülen performans merkeziyle çevredeki yoğun kullanıcı aksının bu alana çekilmesi ve yeni bir kentsel merkez oluşturmak hedeflenmiştir. Performans merkeziyle yaşayan, gece-gündüz kullanımı eşit, yeni dinamik bir çekim noktası oluşturmak istenmiştir. Restore edilen konutlar şu anda müze, kafe gibi sosyal mekanlardır. Tasarlanan performans merkezinde bu fonksiyonlarla eş değer olan yeme – içme mekânları, satış birimleri, ofisler, müze, çok amaçlı salonlar, kent odaları, sergi birimleri ve etkinlik alanları da yer almaktadır. Bu birimlerle sosyal, kültürel, yaşayan bir merkez oluşturulmak istenmiştir.

Tasarlanan birimler Eski Kayseri Mahallesi'nin doğusunda Şehit Miralay Nazım Bey Bulvarı üzerinde konumlandırılmıştır. Birimler karşılıklı konumlandırılarak sokak dokusu oluşturulmak istenmiştir. Yarı açık birimler; kullanıcıları yönlendirerek proje alanının tümünü deneyimlemelerini öngörülürken, kütlelerin, meydanların ve etkinlik alanlarının ilişkilerinin de sürekliliğinin sağlanması istenmiştir. Tasarımda, var olan kütlelerin tipolojisinden yola çıkılmıştır. Kütle formları, çevredeki yapıların açılırları baz alınarak yeni bir L birimi oluşturulmuştur. Bu "L"ler dönüştürülerek dikdörtgen ve U

formlarını oluşturmuştur. Birimlerin konumlanmasında mevcut yapılar, var olan kütleler ve sokak aksları etkili olmuştur. L birimlerinin orta aksında avlular oluşturulmuştur. Bu şekilde eski dokudaki avlulu-yeşil sistem yeniden kurgulanarak süreklilik sağlanmıştır. Tasarımda var olan kütlelerin yükseklikleri dikkate alınarak maksimum 2 katlı birimler tasarlanarak siluetin bütünlüğünün korunması hedeflenmiştir. Birimlerin cepheleri aynı dilde olup, çelik profil ve ahşap güneş kırılcılı sistemlerle dinamik görünüşler elde edilmiştir. Tasarlanan kütleler eski yapılarla eklemlenerek eski-yeni bütünlüğü sağlanmaya çalışılmıştır. Eklemlenmede genellikle eski dokunun duvarları kullanılarak duvarlar sergi birimlerine dönüştürülmüştür. Bu eklemlenen yapılar; müze, yeme-içme, sergi, satış ve kent odaları olup kamusal mekânlardır. Eski dokuların varlığının hissedilmesi için cephelerde sıklıkla şeffaf malzeme olan cam kullanılmıştır. Bazı kütlelerde teras, kış bahçeleri oluşturularak yeşil bütünlüğü sağlanmak istenmiştir. İşlevsiz eski yapıların da restore edilip yeniden fonksiyon kazandırılarak aktif kullanımı öngörülmüştür

KÜTLE OLUŞUM DİAGRAMLARI

VAR OLAN KÜTLE FORMLARI

Alandaki yapılar 1-2 katlı olup inönü'den var olan yapılar yüksek inönü'den Yüksek inönü'den yapı dokusu bir birine eşitlik nizamı içinde dir. Proje alanındaki yapı ise kısmi bir değişimdir. Bitişik ve ayrılmış nizam yapı dokusu

Proje alanındaki yapılar avlulara dönüştürülüp avlular yeşille ilişkilendirilmiştir. Yeni yerleşim örgüsündeki yapılar da bu avlular sistemi sağlamak için L formunun dönüşümünden oluşmuştur.

VAR OLAN KÜTLELERDE MEKAN YESİL İLİSKİSİ

Yeni yerleşim planı
öngörüsünde proje
alanındaki var olan
konut dokusu formu ref-
erans alınmıştır. Kütieler
var olan tipolojilerin
açılışını tutarak alanda
bütünlük sağlanmaya

Var olan yapılardaki açık-kapalı mekan dengesi yeni tasarım öngörüsünde de sağlanmak istenmiştir.

VAR OLAN KİTİPOLOJİ

OLUSTURULAN TİPOLOJİLER

KALDIRILAN YAPILAR

Avlu geçiş unsurudur. Satış ve yeme-içme mekanını bağlamıştır.

Bulut otel gibi
barınma mekanları
da avıyla
ilgilendirilerek
açık-kapalı mekan
dengesi kurulmuştur.

OLUSTURULAN KÜTLELERDE MEKAN-YESİL İLİŞKİSİ

Yoğun çalışma ortamı olan ticaret ve ofis birimleri de aklıya ilişkilendirilerek daha verimli ve bütün ortamlar sağlanmaya çalışılmıştır.

- Kamusal mekanlar ağıyla ilişkilendirilmiştir.

KORUNACAK YOLLAR

RESTORE EDİLMİŞ YAPILAR

KORUNACAK YAPILAR

RESTORE EDİLMESİ ÖNGÖRÜLEN YAPILAR

TURİZM INFO

KENT

1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 26

BUTIK HOTEL

100

5

1

100

47

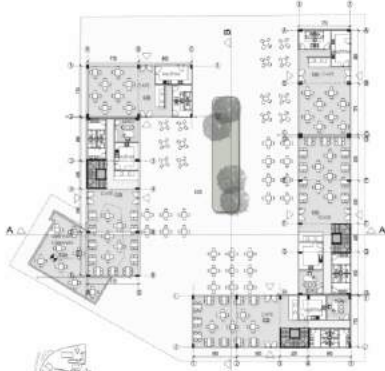
7

107

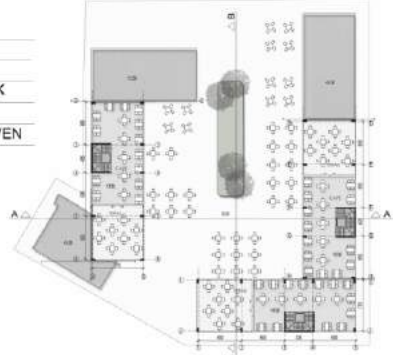
1

KENT ODALARI - YEME - İÇME, SATIŞ BİRİMLERİ

CAFE
KASA
WC
MUTFAK
BÜRO
MERDİVEN

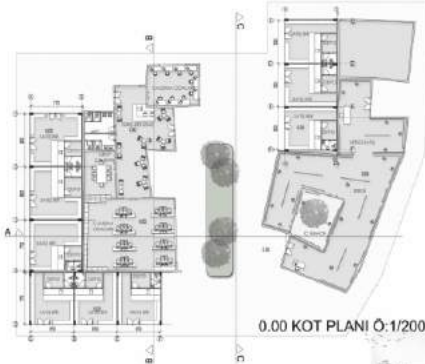

A-A KESİTİ Ö:1/200

B-B KESİTİ Ö:1/200

YEME-İÇME MEKANLARI	6.035 m ²
+3.50	3.450 m ²
0.00	2.585 m ²

KENT ODALARI
ÇALIŞMA ODALARI
GÜVENLİK
GRUP ÇALIŞMA ODALARI
WC

KENT ODALARI	385 m ²
0.00	385 m ²

SATIŞ BİRİMLERİ	830 m ²
0.00	830 m ²

SERGI-SERGI SATIŞ	770 m ²
0.00	450 m ²

SATIŞ BİRİMLERİ

KASA
DEPO
SATIŞ ALANI
WC

SERGI (ESKİ YAPI)

AVLU
GÜVENLİK
SERGI SATIŞ

A-A KESİTİ Ö:1/200

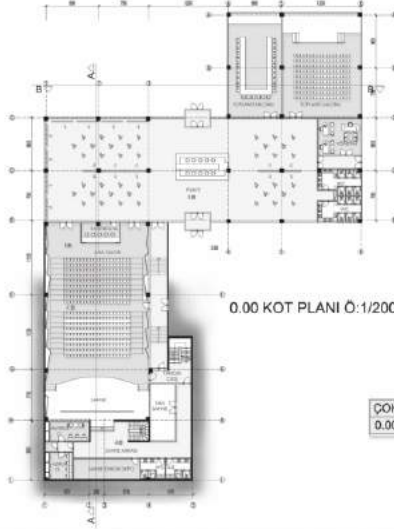
B-B KESİTİ Ö:1/200

C-C GÖRÜŞÜ Ö:1/200

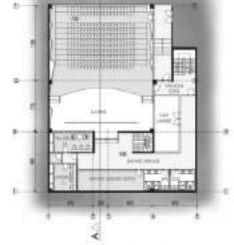
ÇOK AMAÇLI SALON

0.00 KOT PLANI Ö:1/200

ÇOK AMAÇLI SALON

- DANIŞMA
- FUAYE
- WC
- MUTFAK
- MUTFAK DEPO
- TOPLANTI SALONU (30 KİŞİLİK)
- TOPLANTI SALONU (155 KİŞİLİK)
- KONFERANS SALONU (400 KİŞİLİK)
- SAHNE
- HAZIRLANMA ODALARI
- SOYUNMA-WC
- İDARİ
- YANGIN KAÇIŞ
- SANATÇI GİRİŞİ

-3.00 KOT PLANI Ö:1/200

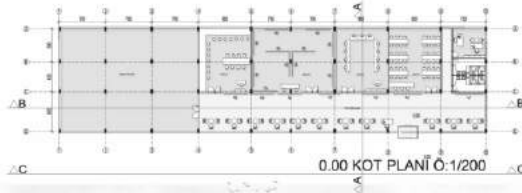

A-A KESİTİ Ö:1/200

B-B KESİTİ Ö:1/200

ATÖLYELER

0.00 KOT PLANI Ö:1/200

ATÖLYELER

- YÖNETİM
- GÜVENLİK
- WC
- FUAYE
- DANS ATÖLYESİ
- RESİM ATÖLYESİ
- ATÖLYE
- ÇALIŞMA ATÖLYESİ
- ATÖLYE

B-B KESİTİ Ö:1/200

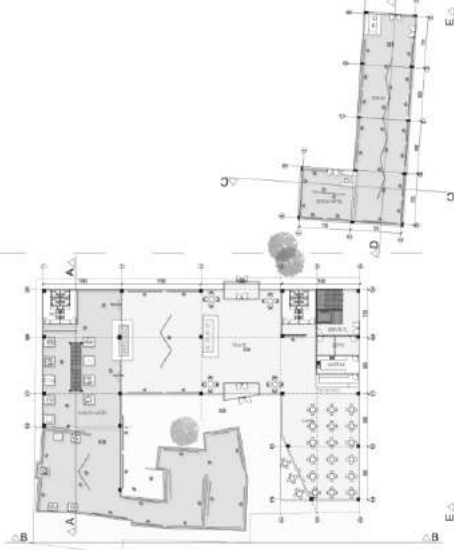
ATÖLYELER	1.025 m ²
0.00	1.025 m ²

A-A KESİTİ Ö:1/200

C-C GÖRÜNÜŞÜ Ö:1/200

MÜZE - SERGİ

0.00 KOT PLANI Ö:1/200

SERGİ
SERGİ ALANI
SERGİ SATIŞ
KASA

C-C KESİTİ Ö:1/200

SERGİ	320 m²
0.00	320 m²

MÜZE

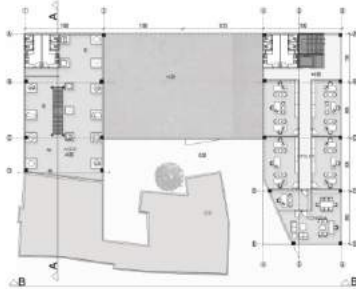
DANIŞMA
FUAYE
WC
MUTFAK
CAFE
DEPO
MERDİVEN
SERVİS GİRİŞİ
YÖNETİM
AÇIK OFİSLER
SERGİ ALANLARI
ESKİ YAPI SERGİ ALANI
MÜZE DEPO

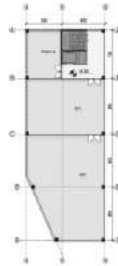
B-B GÖRÜNÜŞÜ Ö:1/200

D-D KESİTİ Ö:1/200

+4.00 KOT PLANI Ö:1/200

-3.50 KOT PLANI Ö:1/200

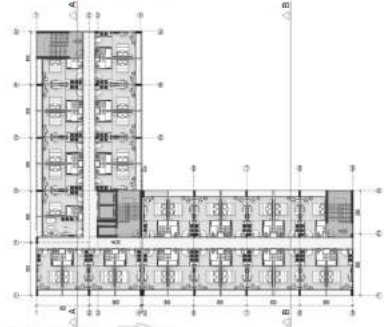
A-A KESİTİ Ö:1/200

MÜZE	2.020 m²
+3.50	620 m²
0.00	1.400m²

E-E GÖRÜNÜŞÜ Ö:1/200

BUTİK OTEL - OKUMA SALONLARI

0.00 KOT PLANI Ö:1/200

+4.00 KOT PLANI Ö:1/200

BUTİK OTEL

- DANIŞMA
- GÜVENLİK
- LOBI
- KAHVALTI SALONU
- RESTAURANT
- SATIŞ BİRİMİ
- BAVUL ODASI
- GÜVENLİK ODASI
- YÖNETİM
- REVİR
- KAT OFİSİ
- MİSAFİR ODALARI
- FITNESS
- MERDİVEN-ASANSÖR
- YANGIN MERDİVENİ

A-A KESİTİ Ö:1/200

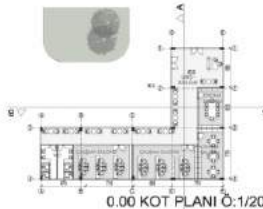
BUTİK OTEL	2.300 m ²
+3.50	1.150 m ²
0.00	1.150 m ²

B-B KESİTİ Ö:1/200

C-C KESİTİ Ö:1/200

0.00 KOT PLANI Ö:1/20

A-A KESİTİ Ö:1/200

B-B KESİTİ Ö:1/200

OKUMA SALONLARI

- GÜVENLİK
- WC
- OKUMA ODALARI
- GRUP ÇALIŞMA ODALARI

OKUMA SALONLARI	320 m ²
0.00	320 m ²

Nuh Naci Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Ayben Atıcı/ Kayseri Germir Mahallesi'nde Şehir Kütüphanesi/4. Sınıf Öğrencisi

Nuh Naci Yazgan Üniversitesi, Mimarlık Bölümü son sınıf öğrencisi tarafından, Yüksek Mimar Ferda Dedeoğlu Bozkurt ve Mimar Sevgi Erkli Dursun yürütücülüğünde tasarlanan şehir kütüphanesi projesi.

PROJE RAPORU

Kayseri ili Melikgazi İlçesine bağlı Germir Mahallesi, 2000'li yıllara kadar köy niteliğinde bir yerleşim alanı iken bu tarihten itibaren mahalle statüsüne dönüştürülmüş tarihi bir semttir. Şehir merkezine 5 km uzaklıkta olan Germir, kent merkezinin dokusuna oranla tarihi bir doku özelliği sürdürmektedir.

Arazi Analizi

Germir Mahallesinde eski ve yeni binalar bir arada devamlılığını sürdürmektedir. Eski yapılarla beraber sokak dokusunu hissettiren duvarlarda Germir Mahallesi'ni tanımlamaktadır. Duvarlar, sokaklar ve yine eskiden kalma bir kemer proje alan seçiminde yardımcı olan unsurlardan biridir.

Şehir kütüphanesi projesi, Kayseri Melikgazi ilçesinin Germir Mahallesi özelinde yakın çevreye hizmet vermek üzere tasarlanmış olmakla birlikte genelde Kayseri ve yakın çevresine, bu bölgenin insanlarına içeri ile dışarıyı bağlayan bir proje amaçlanmıştır. Kamusal yapıların tasarımındaki en önemli nokta kullanıcıyla yaşayan iç içe mekânlar yaratmaktır. Yalnızca amacı doğrultusunda yapılan yapılar geri kalan zamanda ıssız olmaya mahkûmdur.

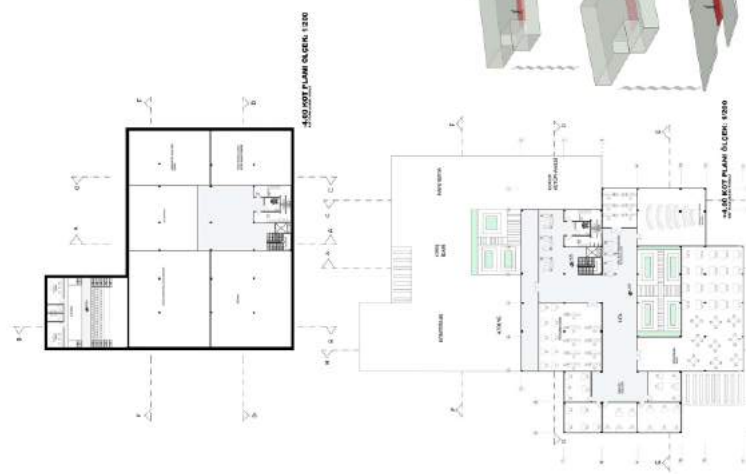
Proje alanı seçiminde, 3 sokağın kesişiminde ve kemer ile geçişi olan bir arazi devamlılığını yitirmek üzereydi, bu arazide sokak kurgusunun devamlılığını sağlamak esas alındı. Mimari nitelikleri yüksek çağdaş ve yalın diliyle bu binanın var olan çevre ile bütünleşmesi aynı dili konuşturarak ve kemeri referans noktası olarak bu uyumu sürdürmek istenmiştir.

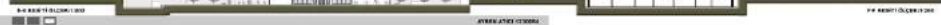
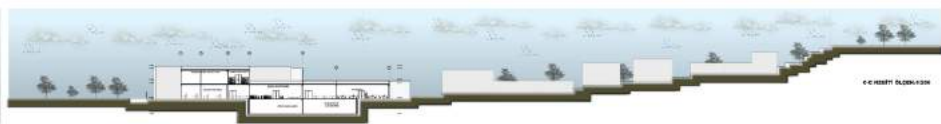
Tasarım sürecinde en önemli kistaslar yön, konum ve tasarımı tarifleyen bahçe duvarından kalan bir kemer, kaybolmuş sokaklar ve tarihi olan bir camii olmuştur.

Kullanım

Kütlenin ana kurgusunun amacı kontrollü ve kontrolsüz alanını ayırmaktır. Oluşan iç bahçelerin kullanım kurgusuna da etkili olmuştur. Eskiden kalma bahçe duvarını referans olarak girişi tanımlaması ve oradaki kot farkını ve konferans salonunun oluşan sağır cephesini kullanarak bir açık sinema alanı oluşturulmuştur.

Esas olarak gün ışığından yararlanmak hedef iken bunun direk doğrultusunu kırmak cephede farklılıklara sebep olmuştur. Batı güneşinden kurtulmak için sağır yüzeyler oluştururken kuzey ışığını kütüphane okuma kısmında ve grup çalışma odalarında sağlıklı bir şekilde kullanılmıştır.

Nuh Naci Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Belkıs Bahar Alparslan / Kayseri Germir Mahallesi'nde Şehir Kütüphanesi/4. Sınıf Öğrencisi

Nuh Naci Yazgan Üniversitesi Mimarlık bölümü son sınıf öğrencisi tarafından, Yüksek Mimar Ferda Dedeoğlu Bozkurt ve Mimar Sevgi Erkli Dursun yürütücülüğünde tasarlanan şehir kütüphanesi projesi.

PROJE RAPORU

Germir; Kayseri Melikgazi ilçesine 6 km. uzaklıkta vadiler arasında kurulmuş eski bir yerleşim yeridir. Rumlar, Ermeniler, Türkler burada bir arada yaşamışlardır. Germir'de pek çok tarihi yapı olması, sokakları, meydanları kütüphane projesi için iyi birer referanstı.

Projeye başlarken yer seçimine referans; amatör, yürürken çektiğim bir video da fark edilen meydan-sokak-meydan-sokak kurgusu oldu. Bölgede sokaklar iki taraftan yapı veya bahçe duvarlarıyla sürekli devam ediyor, daha sonra da bir meydana açılıyordu. Ancak proje arazisi olarak seçilen alan; iki sokağın kesişiminde meydan olması gerekirken harabe bir konağa ve tarihi yapılara ev sahipliği yapıyordu. O halde bu alanı meydanlaştırmak, harabe konağı ve tarihi yapıları eski-yeni ilişkisi kurarak rehabilite etmek ve yaşatmak kütüphane ile mümkün olabilirdi. Proje kurgulanırken eskiyi yok etmemek, yeni ile ezmek, eski-yeni ilişkisini kurabilmek önemsendi.

Projede eski konağın mevcut bölümlerine kütüphaneye uygun işlevler yüklendi. Açık olan konağın üzeri çelik ve cam endüstriyel görünümlü bir strüktür ile kapatıldı. Merdivenin yan tarafında iki eski yapı arasındaki mevcut yeni yapı yerine yine çelik ve cam yeni bir yapı eklendi. Hemen yanına konferans salonu konuldu ve ön kısımda bir meydan oluşturuldu.

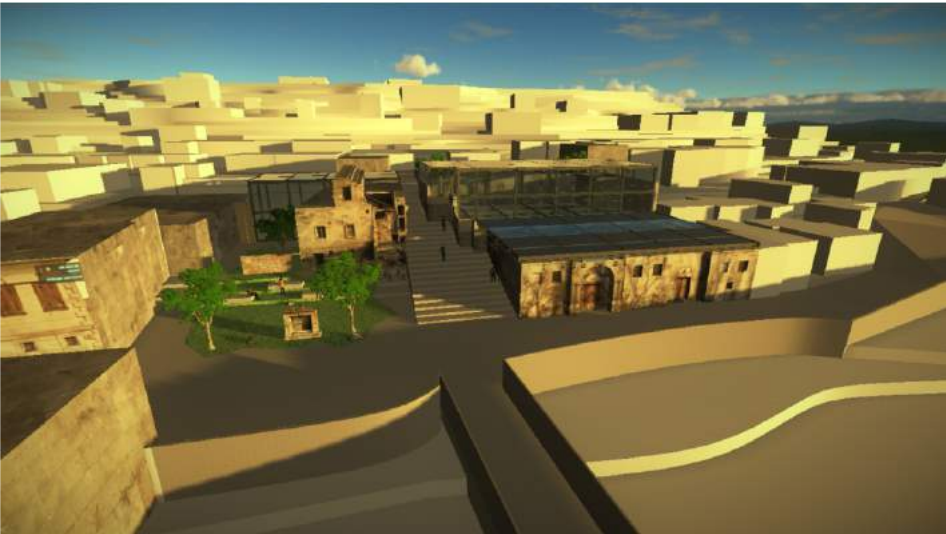
GERMİR

- Melikgazi ilçesine 6 km uzaklıktadır.
- Vadiler arasında kurulmuş eski bir yerleşim yeridir.
- Rumlar, Ermeniler, Türkler bir arada yaşamışlardır.
- Germir şehrin en güneş alan yerlerindendir.

- 3 adet kilise
- 6 adet cami
- 4 okul
- 30 bezirhane
- 4 eczane
- 35 dükkan
- 2000 kitaplı bir kütüphane

GERMİR

- 3 adet kilise
- 6 adet cami
- 4 okul
- 30 bezirhane
- 4 eczane
- 35 dükkan
- 2000 kitaplı bir kütüphane

- Melikgazi ilçesine 6 km uzaktır.
- Vadiler arasında kurulmuş eski bir yerleşim yeridir.
- Rumlar, Ermeniler, Türkler bir arada yaşamışlardır.
- Germir şehrin en güneş alan yerlerindendir.

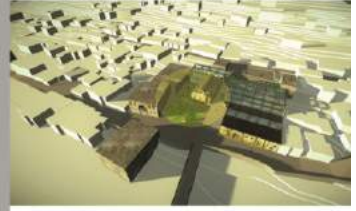
KÜTÜPHANE

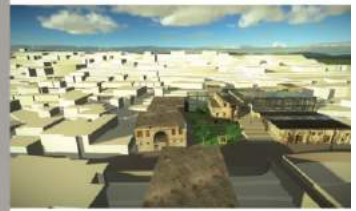
- 1- OKUMA-ÇALIŞMA
- 2-KİTAP- BİLGİSAYAR
- 3-SÜRELİ- YAYIN
- 3-ALIP VERME
- 3-CAFE
- 4-YÖNETİM-WORKSHOP
- 4-FUAYE
- 5-KONFERANS
- 6-MEYDAN
- 7-YAŞAYAN MERDİVEN

MEYDAN OLUŞTURMAK SOKAĞI DEVAM ETTİRMEK

DOKUYU EZMEDEN EGİME YERLEŞMEK

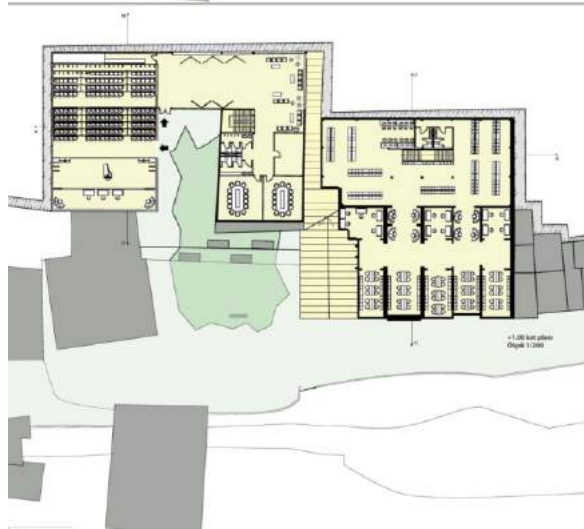
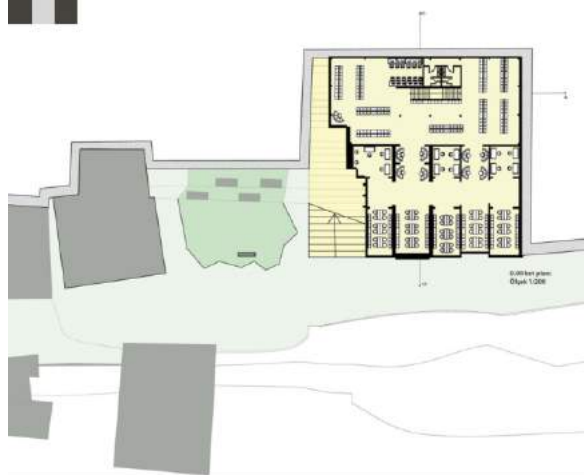

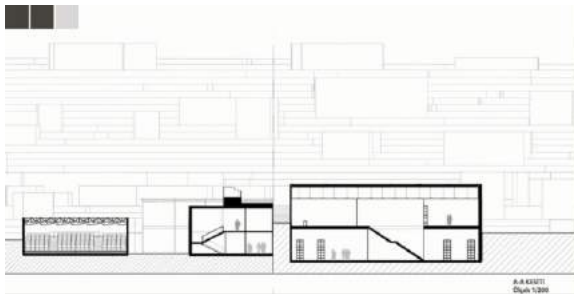
ESKİ YENİ İLİŞKİSİ ZİT LİK UYUM FARKLILIK AYNİLİK

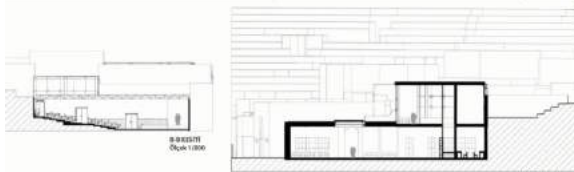
MEVCUT TARİHİ YAPILARI REHABİLİTE EDİP YENİ İLE BİRLEŞTİRMEK

A-B 435/11
Depth 1.285

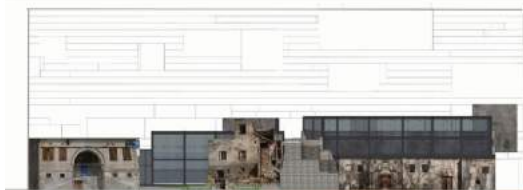

B-B 435/11
Depth 1.285

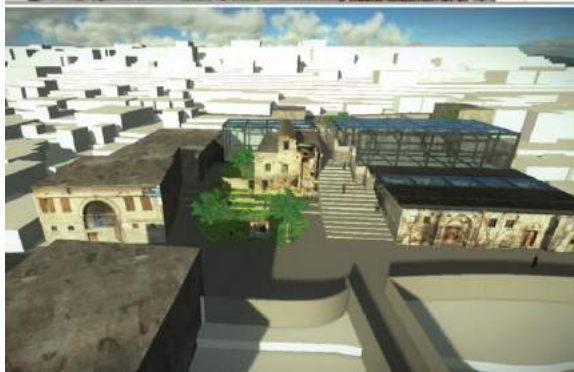
C-C 435/11
Depth 1.285

On 435/11
Depth 1.285

On 435/11
Depth 1.285

Nuh Naci Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Mimarlık Bölümü

E.Buse Alkan / *META - Demir Yolu Müzesi / 3. Sınıf Öğrencisi*

PROJE RAPORU

Ülke genelinde modernleşme ile birlikte değişime yönelik adımlar gerçekleştirilirken, Kayseri kentinde de mimari değişim açısından olumlu gelişmeler yaşanmıştır. İstasyon alanı içinde yer alan 'Demir Yolu Gar Binası' ve ilgili ek yapıları ile lojmanlar Cumhuriyet'in ilanından sonra inşa edilen ve döneminin mimari karakterini halen yansıtmakta olan yapılardandır.

Günümüzde İstasyon bölgesini oluşturan yaklaşık 300.000 m² alanlı dikdörtgen formu parsel, güney ve doğu yönlerinde bulunan ve kentin en yoğun yaya trafiğine sahip alanlardan yoğun araç trafiği ve kenti keskin şekilde bölen viyadük ile izole olmuş haldedir. Batı tarafındaki alt yol bu yönden alana ulaşımı bir istinat duvarı ile engellemektedir. Demiryolu hattının parseli doğu-batı yönünde ikiye bölmesi ve demiryolu yapılarının çok büyük bölümünün güney yarıda yerleşmiş olması, hem parselin kuzey bölümünü ıssılaştırmış hem de bu yöndeki konut ağırlıklı yerleşim alanlarından koparmıştır. Diğer yandan, döneminin en önemli yolcu istasyonlarından olan alanın kullanım şekli değişmiş, kentin çeperlerinde planlanan yeni hızlı tren projesi ile birlikte, sadece yük trenlerine hizmet eder hale gelmiştir. Böylelikle Gar Binası ve çevresi insansız bırakılarak yaşlanmaya terk edilmiştir.

Kentin ticaret ve konut kullanımları ve yoğun yapı dokusu içinde yer alan bu boşluğun sosyal alanlar ile canlandırılması, bununla birlikte alanın kuzey bölümünün yaya için erişilebilir hale getirilerek aktif yeşil alanların kentiye kazandırılması proje hedefi olarak seçilmiştir. Tam da bu noktada Gar Binası ve çevresinin tarih, sanat, kültür aracı kılınacak, yeni ilave dilecek müze binası ve kompleksi alanı yaşatacak ve tarihsel katmanları sosyal hayata taşıyacaktır.

Projeye adını veren META kavramı, Marx'ın Das Kapital'inin başlangıç konusu ve 'toplumun en temel hücresi' olarak açıklanabilir. META Gar Binası ve yanında yer alan Lojistik Binası ile birlikte, alanı kamunun hizmetine açık sosyal bir bölge haline dönüştürmeyi amaçlamıştır. Bu amaca hizmet edecek başta Demiryolu Müzesi olmak üzere; çeşitli sanat atölyeleri, konferans-sinema salonu ve eski lojistik binasının yeniden işlevlendirilmesi ile elde edilecek gösteri salonu gibi yapı birimleridir.

META kurgulanırken bir planlama yöntemi olarak Feng Shui felsefesi incelenmiş ve süreç boyu projeyi şekillendirmiştir. Yapıların güneş alma yönleri, yeşil dokunun yerleşimi, TCDD Müzesi'ni saran su ögesi felsefenin gözle görülen ilk tasarım elemanları olurken, yapıların iç mekân kurguları ve

dolu boş oranlarıyla oynanarak yaratılan sürprizli mekânlar bu felsefenin arka yüzündeki elemanlar olmuştur. Feng Shui felsefesi takip edilirken Tadao Ando ve I. M. Pei gibi mimarların izinden gidilirken sade, anlaşılır, ferah mekânlar ve ışık zenginliği gibi tasarım unsurlarına özen gösterilmiştir. META bu süreç boyunca tarihsel katmanlara saygılı olurken çağdaşı yakalayan ve özgün bir tasarım olmak yolunda ilerlemiştir.

Kaynak:

Karıptaş, F. S., (2012), "Kayseri'nin Yirminci Yüzyıl Endüstri Mirası", Kayseri'nin Yirminci Yüzyılı, Ed. Burak Asiliskender, Burcu Ceylan, Ahmet Erdem Tozoğlu, AGÜ Dijital Yayınlar Uygulama ve Araştırma Merkezi 1, 1. Baskı, Kayseri, sf 78-100.

VAZİYET PLANI

ÖLÇEK 1/500

TCD0 Garı ve çevresindeki hizmet binaları kentin Cumhuriyet dönemi mimari eserlerindendir. Gar binası kentteki mevcut demir yolu kullanımında işlevsel olarak yeterli görülmektedir. Bu sahleyle yeni bir gar binası tasarlanmıyıp yerine müzeyle ve diğer tasarlanan kamusal yapı gruplarıyla alan ve eskiyi yavaşlamak asıl gaye olmalıdır.

Tasarlanan müze kompleks Feng Shui felsefesini takip etmiş, Tadao Ando ve I M Pei yapılarından etkilenmiştir. Bu felsefenin getirdiği ile son derece sade, anlaşılmaz, zengin ve ferah mekanlar elde edilmiştir.

ATÖLYE: 2730 M²
YEME İÇME: 225 M² TERAS: 520 M²
INFOBOX: 80 M²
GÖSTERİ SALONU: 630 M²
KONFERANS/SİNEMA SALONU
ZEMİN KAT: 3600 M² BİRİNCİ KAT: 1640 M²
MÜZE: 3800 M²

ATÖLYELER

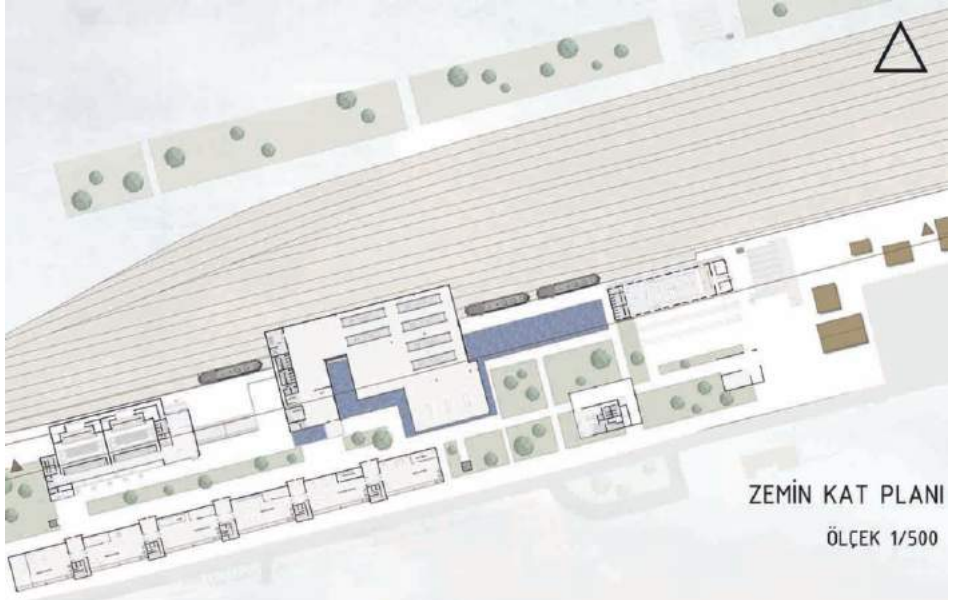
YEME İÇME

INFOBOX

KONFERANS/SİNEMA SALONU

MÜZE

GÖSTERİ SALONU

ZEMİN KAT PLANI

ÖLÇEK 1/500

KESİT

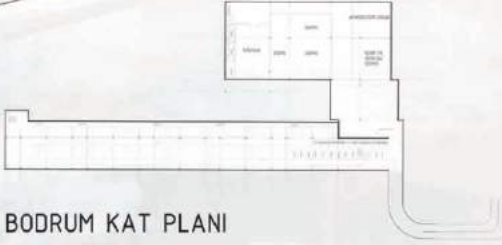
ÖLÇEK 1/500

E. BUSE ALKAN

BİRİNCİ KAT PLANI

ÖLÇEK 1/500

BODRUM KAT PLANI

ÖLÇEK 1/500

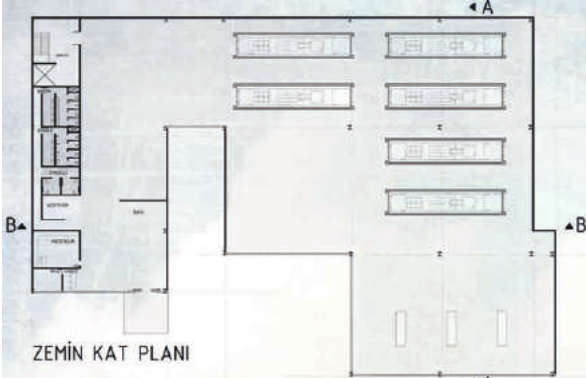
E. BUSE ALKAN

TCDD MÜZE

AÇIK SERGİ ALANI: 930 M²

KAPALI ALAN: 3800 M²

HAVUZ: 1500 M²

ZEMİN KAT PLANI

BİRİNCİ KAT PLANI

A KESİTİ

B KESİTİ

DETAY

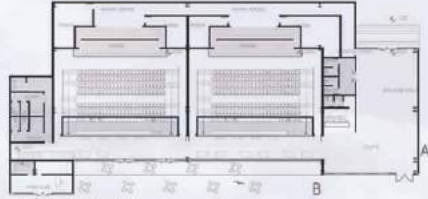
E. BUSE ALKAN

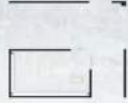

SİLÜET
ÖLÇEK 1/500

KONFERANS SALONU
BİRİNCİ KAT PLANI

İNFOBOX

ÖLÇEK 1/200

LOJİSTİK BİNASI-GÖSTERİ SALONU

ÖLÇEK 1/200

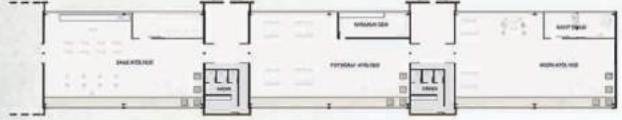
YEME İÇME BİRİMİ

ÖLÇEK 1/200

ATÖLYELER

ÖLÇEK 1/200

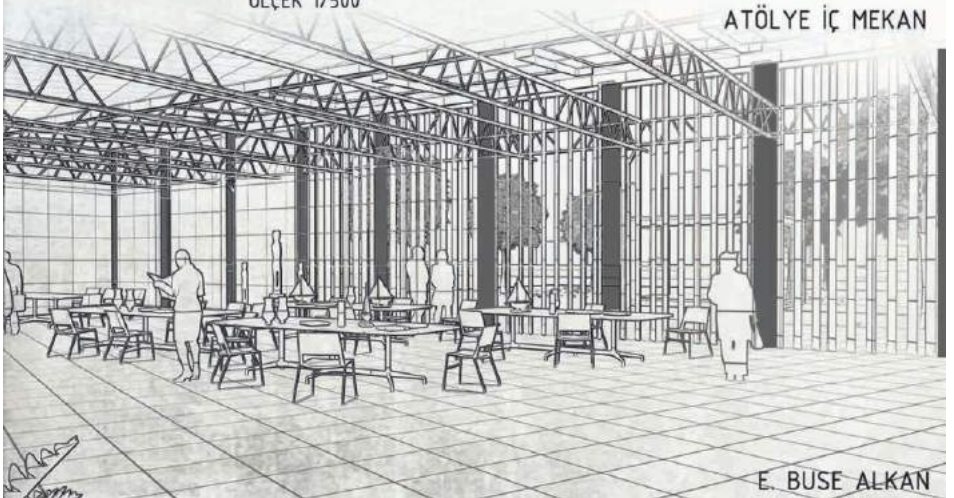

KESİT

ÖLÇEK 1/500

ATÖLYE İÇ MEKAN

E. BUSE ALKAN

Nuh Naci Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Esin Sarıkoç/ Kayseri Germir Mahallesi'nde Şehir Kütüphanesi/4. Sınıf Öğrencisi

Nuh Naci Yazgan Üniversitesi Mimarlık bölümü son sınıf öğrencisi Esin Sarıkoç tarafından, Yüksek Mimar Ferda Dedeoğlu Bozkurt ve Mimar Sevgi Erkli Dursun yürütücülüğünde tasarlanan şehir kütüphanesi projesi.

PROJE RAPORU

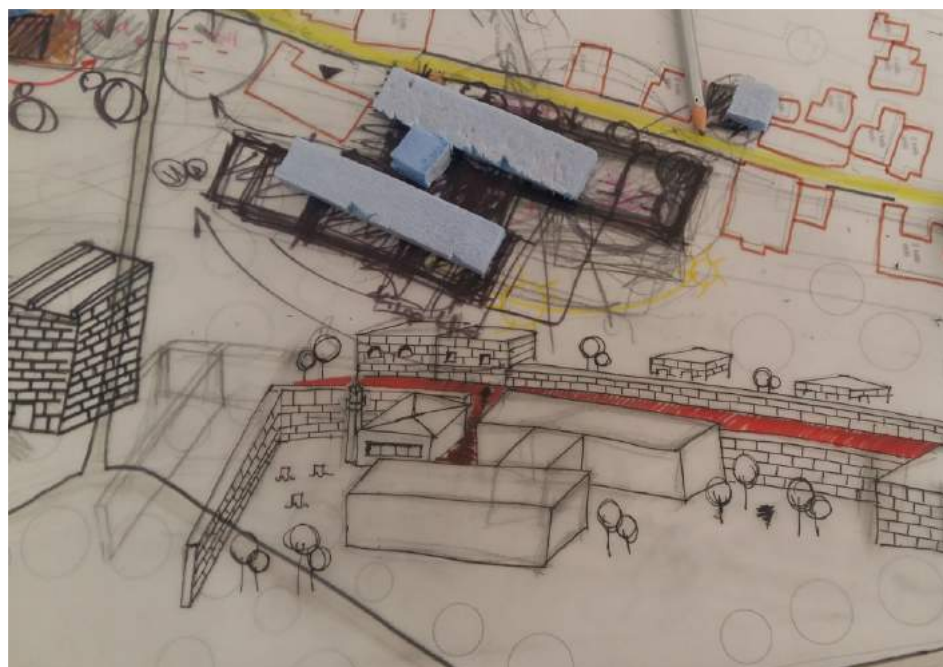
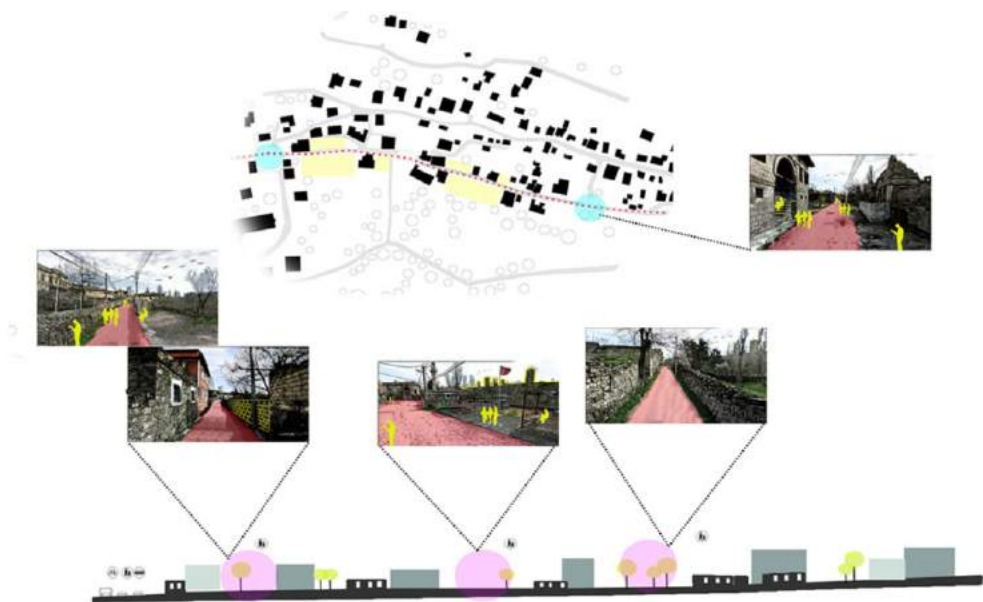
Germir Mahallesi; tarihsel, toplumsal ve kültürel olarak katmanlı bir yapıya sahip olan mimari bir çevre oluşturmaktadır. Birçok kültürün bir arada dostça yaşayışlarına tanıklık etmiş ve sit alanı ilan edilmiş bir mahalle niteliği taşımaktadır. Fakat ilk anda anlaşılabilir, okunabilir olmaktan uzaktır. Kayseri kimliğini yansıtan taş evlerin oluşturduğu mahalle, zamanla tarihi ve kültürel zenginliğini arayan yarı harabe bir yer halini almıştır. Eskinin izlerini taşıması ve hatta bazı yapıların korunabilmesiyle günümüze ulaşmasının yanı sıra, zaman içerisinde dönüşen kenti de mahallede somut olarak görmektediriz. Mahalle 1550'li yıllarda yapılaşmaya başlayan, insanı ezmeyen, yerel malzemeler kullanılarak inşa edilen yapılar ve bu yapıların birbirleriyle olan ilişkileri bütününe dayanan bir doku oluşturmaktadır. Doku boyunca bizleri takip eden sokak duvarları adeta mahalle girişinden başlayarak tüm dokuyu gezebilmemiz adına bize kılavuz olmaktadırlar.

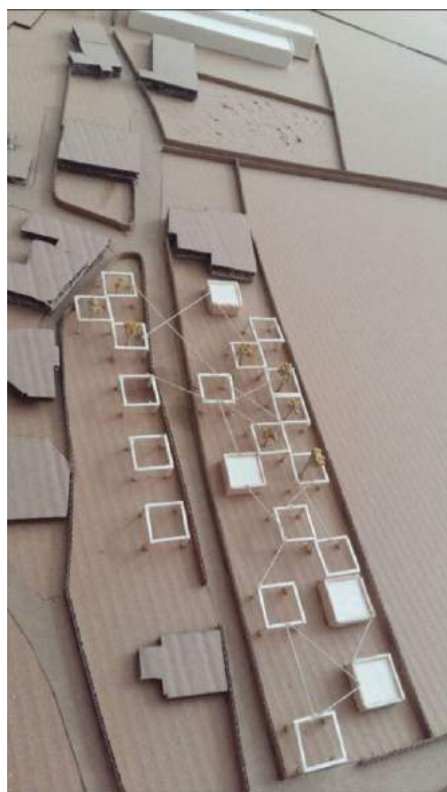
Alan analizleri yapılırken mahalleyi ortadan ikiye bölen bir dağılma meydanı ve meydandan hiçbir şekilde beslenemeyen sokaklar, yapılar dikkatimi çekmişti. Tarihi dokunun sık olduğu batı tarafından ziyade net bir düzen oluşturmeyen ve tanımsız boşluklar oluşturan doğu tarafında çalışmaya karar verdim. Bu sorun beni arayüz oluşturma amacına yönlendirdi. Tasarım rotası sokak aksı kabul edildi ve sokaktan beslenen sokağı zenginleştiren aynı zamanda mevcut duvarlara zarar verilmeden bir şekilde sokağı da tasarıma dahil etme amacı güdüldü. Parçalı olarak tasarlanan projenin başlangıç rotasını bir "Germir Pavilyonu" oluşturmaktadır. Pavilyonu meydan kısmında ve başlangıçta konumlandırarak hem meydanı zenginleştirmek meydandan beslenmek hem de sokağa gelen biri için Germir'i tanıtan, mahalleyi anlayıp dolaşmasına yarayacak bir iletişim platformu oluşturulmaya çalışıldı. Pavilyon birimi halkın yorumuna bırakılarak esnek bir tasarım oluşturuldu. Yeri geldiğinde çocuk oyun alanı, yeri geldiğinde bir kutlama alanı olurken kiralanabilir birimleriyle de gece ve gündüz yaşayan bir mekan oluşturulmak istenmiştir. Kütüphane yapısı ise zamanında alanda bulunan ve hala günümüze ulaşabilmiş "Tarihi Germir Hazinesi ve Camisi"nin bulunduğu bölge

seçilmiştir, bu alan rotanın ortasında bulunmaktadır. Alan deneyimlendiğinde mezarlık imgesinin içinde bulunduğu koşullara bağlı olarak yeni ilişkilere olanak verebilmesini istediğim için tasarım bu alanda mezarlıkla içe içe düşünüldü. Rotanın bitişi ise kamusal mekânların bulunduğu yapıyla sonlandırıldı. Sokağı canlandırma meydanla bağlantısını kuvvetlendirme kaygısıyla yola çıkılarak yirmi dört saat canlı bir tasarım düşünüldü. Sokak gezici bir kütüphane halini alarak halkın birbirinden haberdar olduğu, iletişimde bulunduğu bir dinlenme, çalışma ve eğlence alanına dönüşmüştür. Tasarım parçacıl olduğu için onları birbiriyle ve dokuyla bütünleştirme kaygısından dolayı dokuyu ezmeyecek halatlarla, eski yapıları kendi aralarında, yeni yapıları kendi aralarında birbirlerine bağlayarak ve gece ışıklandırılarak yaşayan bir kurgu oluşturmaya çalışılmıştır. Hayatın biraz daha yavaşladığı doğu bölümüne birtakım işlevler yüklenerek batı bölümüyle olan bağlantısı kuvvetlendirilmeye çalışılmıştır.

Germir mahallesinin doğu bölümü, batısına göre daha dönüşüme açık tarihi dokunun zayıf olduğu bir bölümdür. Yapılan tasarım bilinçli olarak tarihi sokağa ve yapıların arasına konumlandırılmıştır bu sayede birisini görünür kılan, çelişki taşıyan ve algıyı tetikleyen bir duygu uyandırmaktadır. Zıtlığı ifade eden, değişen ve dönüşen bir çevre yaratmaktadır. Yeni yapılaşmanın mahalledeki farklı dönemlere ait eski yapılarla olan ilişkisi bir tezat ve gerilim oluşturmaktadır. Eski yerleşimde görülen alçak doku, mahalleyi deneyimlerken zaman içinde bir gezinti durumu yaratmaktadır. Bu mekânsal ve zamansal ilişkileri oluşturan tezatlar yeni ve eskinin birlikteliği, aslında birini diğeri kılmayarak mahalleyi anlamımızı sağlamaktadır.

Nuh Naci Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Mustafa Şarkışla/ Kayseri Germir Mahallesi'nde Şehir Kütüphanesi/4. Sınıf Öğrencisi

PROJE RAPORU/Arazi Analizi

Germir Mahallesi, Kayseri şehir merkezine yaklaşık 5 kilometre uzaklıkta bulunan, tarihi 12. yüzyıla kadar uzanan ve günümüzde de sit alanı olarak kabul edilen bir yerleşim merkezidir. Tarihi boyunca Türk, Ermeni ve Rum kökenli insanların birlikte yaşadığı; farklı inanış ve kültürlerin uyum ve barış içerisinde bulunduğu bir yerleşim yeri olan Germir aynı zamanda hem doğa ve yeşil ile olan ilişkisini hem de eskiden ev sahipliği yaptığı kültürlerin izlerini korumuş durumdadır.

Germir'de "tarihi yapı" niteliğinde pek çok eski konut bulunmaktadır. Bu eski konutların yanında mahallenin sahip olduğu dar sokaklar Germir Mahallesi'nin ana kimliğini oluşturmaktadır. Sokakların dar, binaların da sıkışık olmasının bir getirisi olarak da halen orada yaşamakta olan insanlar gündelik hayatlarını hep iç içe sürdürmektedir. Uzun ve yüksek duvarlar da konutların olmadığı boşlukları doldurmuş ve mahalledeki yürüyüş yollarını kesintisiz hale getirmiştir.

Projenin Ana Fikri ve Amacı

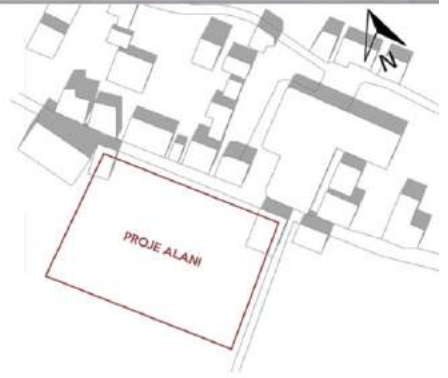
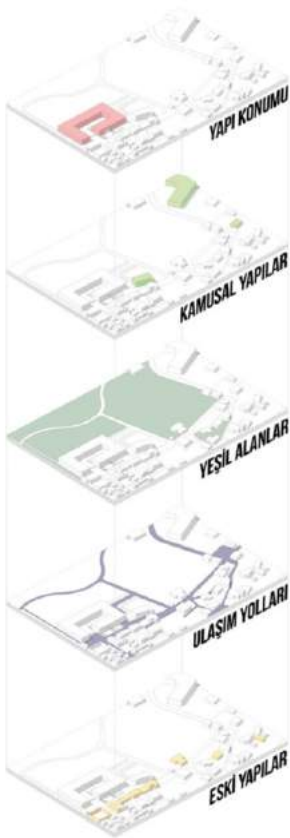
Halk kütüphanesini yaparken ana fikir, Germir'in sahip olduğu iki temel unsuru birleştirmek ve kütüphane aracılığıyla da halka sunmaktır. Bu iki temel unsur: Germir'in sahip olduğu "kültür" ve "doğa" dokusu olarak belirlenmiştir. Bu dokuları ön plana çıkarırken bireyin öğrenmesini ve gelişmesini engelleyen en büyük stres faktörü olan "şehir" ögesini geri plana atmak; hatta yok etmektir. Projenin yerleştiği sokaktaki konutlar tamamen tarihi konutlar olmakla beraber aynı zamanda Germir'deki en önemli tarihi birimlerden olan Bezirhane'nin önündeki boşluk, yapının girişi ile birleştirilmiş; böylelikle yapının ön cephesinde daha düzenli ve kararlı bir kamusal toplanma alanı oluşturulmaya çalışılmıştır. Yine aynı sokakta araç geçişi engellenmiş ve mevcutta bulunan alternatif rotalara yayılmıştır. Bu yerleşim ve yayalaşma sonucunda kütüphane tamamen tarihi ve doğal bir dokunun içine girmiş; şehir kavramı bir anlığına da olsa dışarıda bırakılmıştır.

Projenin bir diğer önemli unsuru ise insanları yürütmektir. Bu konuda beyin dalgaları üzerine araştırma yapılmış olup "öğrenme" sürecine en uygun olan beyin dalgası türü olan "teta" dalgasının bireyde daha yoğun şekilde ortaya çıkabilmesi amaçlanmıştır. Kütüphaneye ulaşmak için en azından 5 dakikalık zorunlu bir yürüyüş yolu oluşturulmuştur. Bu aynı zamanda günümüzdeki en büyük stres sebeplerinden olan "şehir" kavramının ve onun beraberinde getirdiği "hazır olana çabucak erişim"

alışkanlığının önüne geçmiş ve ulaşılan kütüphanenin birey nezdinde daha değerli bir mekan olarak algılanması amaçlanmıştır.

Plan Kurgusu

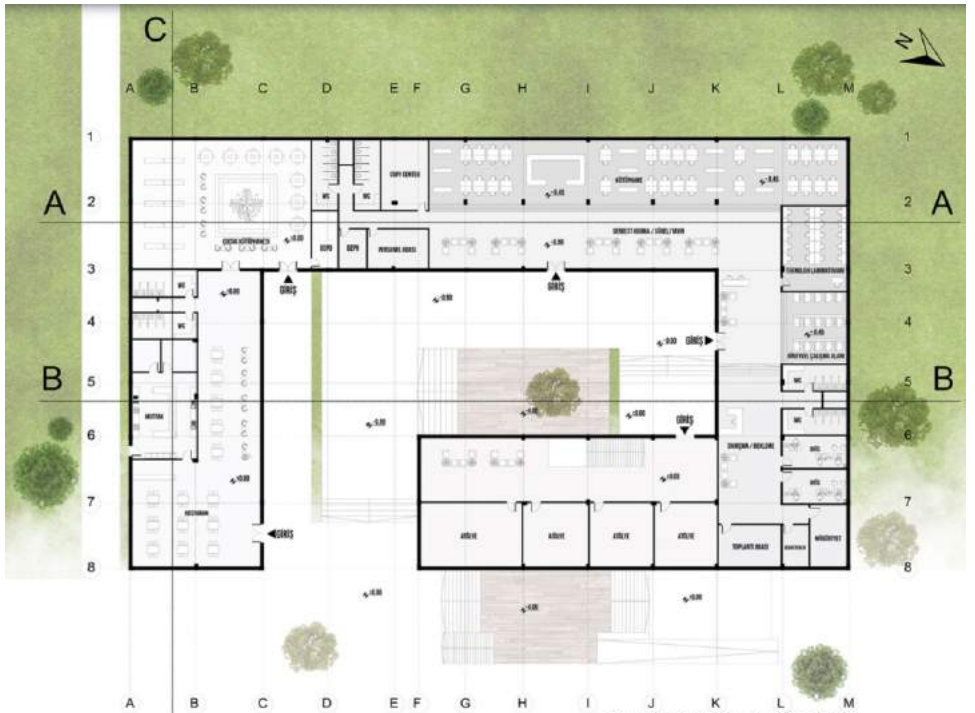
Planlar oluşturulurken sadece kütüphane değil; aynı zamanda çalıştay alanları, restoran ve çocuk etkinlik alanları da düşünülmüştür. Özellikle Germir üzerine yapılan okumalar ve çalıştaylar için uygun mekânlar oluşturulmuş ve bütün bunlar iç avludaki peyzaj ile birbirine bağlanmıştır. Peyzaj farklı kotlara inip çıkmakta ve yapıdaki her birime farklı kotta hizmet etmektedir. Birimler yerleştirilirken en önemli kriter ses olmuştur. Sesli-yarı sesli-sessiz olmak üzere üç kategoride düşünülen birimlerden restoran ve çalıştay atölyeleri sesi olarak nitelendirilmiş, aynı zamanda doğal dokudan ziyade tarihi doku ile ilişkilendirilmek istenmiştir. Kütüphane ve çocuk alanı da daha sessiz mekânlar olarak kurgulanıp doğal doku ile ilişkilendirilmiştir. Okuma alanlarının güney yönünde olmasındaki dezavantaj, yeşil alandaki yüksek ağaçları doğal güneş kırıcılar olarak kullanarak nötralize edilmiştir. Birimler arasında kesintisiz bir sirkülasyon kullanılmamıştır. Bunun sonucunda bireylerin farklı birimlere gitmek için iç avluya girmeleri gerekli hale gelmiştir. Bu sayede iç avlunun ve açık kamusal alanların daha aktif ve dinamik olması amaçlanmıştır. Ön cepheden -4.00 kotuna inen alan ise iç avlu ile birleşmekte ve aynı zamanda -4.00 kotunda bulunan konferans salonu için fuaye görevi görmektedir.

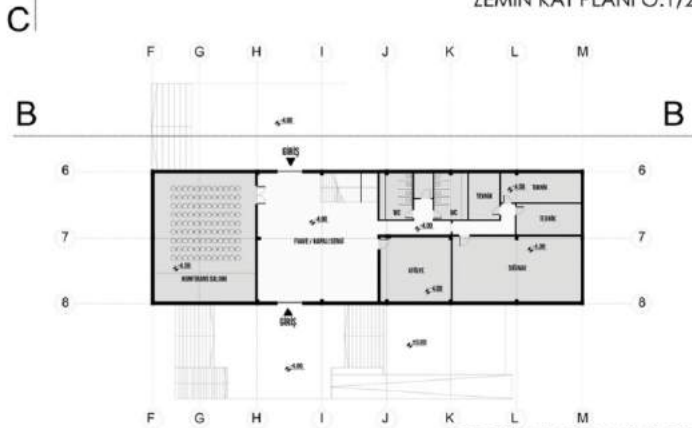
Kent insanların uzun zamandır yoksaydığı bir kültürün yeniden doğmasına bir şans verebilmek için tasarlanan proje Gemir ilçesinde yapılmaktadır. Oldukça eski bir tarihe sahip olan ilçe pek çok farklı kültürün birlikte yaşadığı bir oluşum özelliği göstermektedir. Aynı zamanda Gemir'in sahip olduğu doğal dokudan da faydalanan proje kent insanlarına sürekli ve kesintisiz olarak ulaşabilecekleri bir kütüphane sunmaktadır.

ZEMİN KAT PLANI Ö:1/200

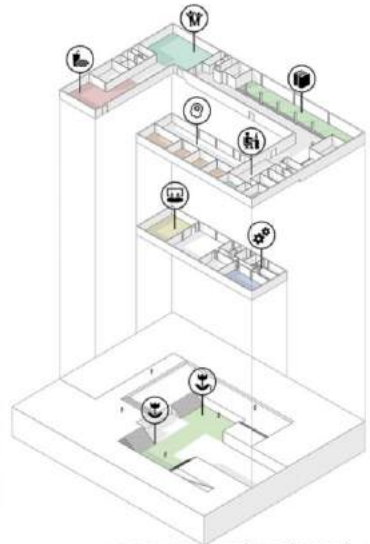
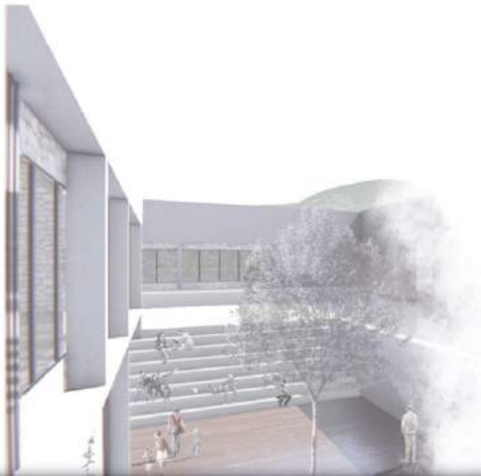
BODRUM KAT PLANI Ö:1/200

KUZAY GÖRÜNÜŞ Ö:1/200

GÜNEY GÖRÜNÜŞ Ö:1/200

AKSONOMETRİK GÖSTERİM

A-A KESİTİ Ö:1/200

B-B KESİTİ Ö:1/200

C-C KESİTİ Ö:1/200

Nuh Naci Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Ayben Atıcı/ Kayseri Germir Mahallesi'nde Şehir Kütüphanesi/4. Sınıf Öğrencisi

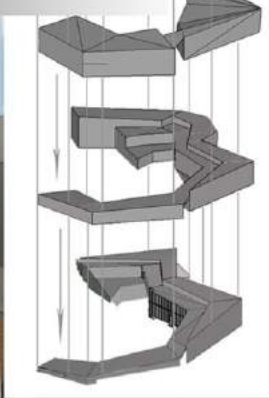
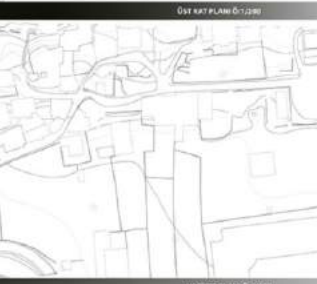
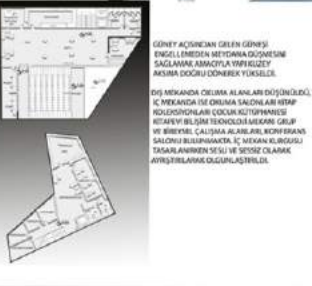
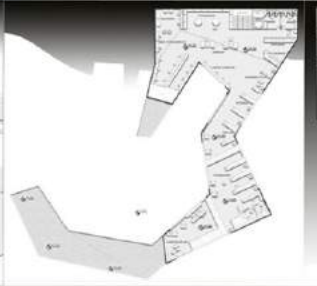
Nuh Naci Yazgan Üniversitesi Mimarlık bölümü öğrencisi Yağmur Ökce tarafından, Yüksek Mimar Ferda Dedeoğlu Bozkurt ve Mimar Sevgi Erklî Dursun yürütücülüğünde tasarlanan şehir kütüphanesi projesi.

PROJE RAPORU

Germir mahallesi Kayseri'nin Melikgazi ilçesinde, şehir merkezine 5 km uzaklıkta, 12-13. YY'da kurulmuş günümüze kadar dokusunu kısmen koruyabilmiş tarihi bir semttir. 20. yy'a kadar Ermeni, Rum, Türk kültürlerinin bir arada dostça yaşayışlarına tanıklık etmiş bir yerleşim yeridir. Bölgede bulunan tarihi eser niteliğinde yapılar harabe haline geldiği için eski kültürel zenginliğini yitirmiştir, ancak hala renkli kapıları, renkli freskleri, sokakları ve hala ayakta olan yapılarıyla bize tarihini anlatıyor. Aynı zamanda bölge tüm gün iyi güneş alması ve yeşil dokuyla sarılması ile eşsiz bir mekân özelliğini de taşıyor. Yaklaşık 450 kişilik nüfusu ile sıcakkanlı insanları, sokaklarda koşturan çocukları ve kapılarının önünde zaman geçiren insanları buraya daha çok adapte olmamızı sağlayan unsurlardandır.

Germir'e ulaşan yol ile birlikte meydan olarak bilinen toplanma alanı bölgeyi ikiye bölüyor sol taraftan ilerlediğimiz zaman sokak aksı bizi bir ağaca götürüyor. Ağaç arkasındaki tarihi ev ile birlikte bulunduğu alanda meydan oluşumunu sağlıyor. Çevresini saran boşluk, gölgesinde zaman geçiren insanlar, etrafında koşturan çocuklar ve bizi ağaca götüren farklı akslar, Germir'e ulaşımın ilk noktası olan toplanma alanından daha anlamlı bir meydan oluşturuyor. Projenin ana konusu buradan yola çıkarak oluştu. Ağaç ve meydan kurgusu ağacın etrafını saran şehir kütüphanesi ile bu anlamlı meydanın sadece Germir halkı değil dışarıdan gelen insanlara da sunulması için tasarlandı.

Ana yol aksına tarihi yapılara bağlı kalınarak hem yeşili hem tarihi içine alan sessiz mekânlar sağlandı. Sokak devamlılığı düşünülerek yol aksında geçiş alanları oluşturuldu. Güney açısından gelen güneşi engellemeden meydana düşmesini sağlamak amacıyla yapı kot yükseklikleriyle kuzey aksına doğru yükseldi. Planlarda ise, dış mekânda okuma alanları tasarlandı, iç mekânda ise zemin katta çocuk kütüphanesi, grup çalışma alanları, sergi alanı, kafeterya gibi hareketin yoğun olduğu ve meydanın aktif kullanılabileceği şekilde, üst katta ise okuma alanları, kitap koleksiyonları, bireysel çalışma alanları, medya bilişim alanları gibi sessiz alanlar oluşturuldu.

[illegible]

ŞEHİR KÜTÜPHANESİ

VAZİYET PLANI 0:1/200

BATI GÖRÜNÜŞÜ 0:1/200

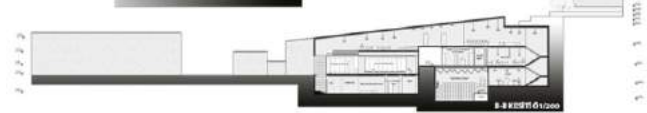
KÜTÜPHANE GÖRÜNÜŞÜ 0:1/200

DOKU GÖRÜNÜŞÜ 0:1/200

0. KAT 0:1/200

1. KAT 0:1/200

2. KAT 0:1/200

3. KAT 0:1/200

Çalıştay

“Plug-In’ : Articulations In Urban Pattern Of Kayseri”

Çalıştay/ S. Nehir Akgün, Özlem Kevseroğlu Durmuş
“Plug-In’ : Articulations In Urban Pattern Of Kayseri”/

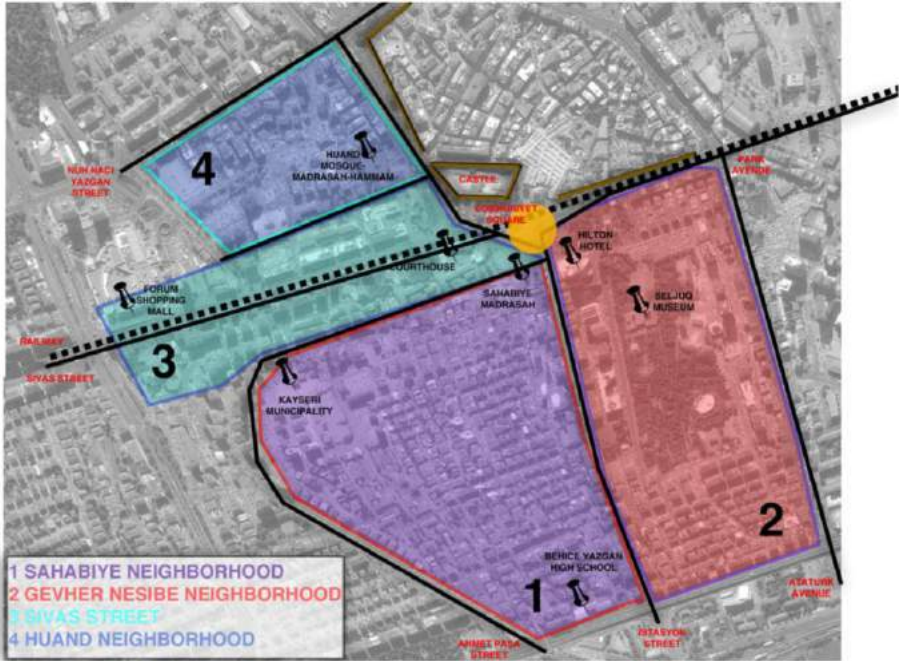
Resim1: Grup fotoğrafı

06-10 Şubat 2017 tarihlerinde Abdullah Gül Üniversitesi'nin ev sahipliği yaptığı ve Kayseri'de bir hafta boyunca devam eden **“plug-in’ : ARTICULATIONS IN URBAN PATTERN OF Kayseri”** çalıştayı AGU Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü Araş. Gör. S. Nehir Akgün ve Araş. Gör. Özlem Kevseroğlu Durmuş'un yürütücülüğünde Abdullah Gül Üniversitesi, Erciyes Üniversitesi, Nuh Naci Yazgan Üniversitesi Mimarlık bölümlerinden 50 mimarlık öğrencisinin katılımı ile gerçekleştirildi. Çalıştayda Kayseri Cumhuriyet Meydanı merkez alınarak, ışınal yollarla ayrılan 4 farklı çalışma alanı belirlenmiş, kentsel hafıza ve kent kimliği üzerinden kentle bütünleşebilecek eklemleme meselesi tartışılmıştır.

Kayseri Kent Merkezi ve Çalışma Alanları Üzerine Bir Değerlendirme

Tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapan, doğal, tarihi, kültürel ve sosyal değerleriyle öne çıkan Kayseri, endüstriyel alanlardaki gelişimi ve ticaret potansiyeli ile de İç Anadolu Bölgesi'nin önemli kentlerinden biri olarak görülmektedir. Kentsel gelişme sürecine bakıldığında tarihi

kent merkezi çevresinde kentin ana arterlerini ve bu arterler çevresinden gelişmiş kent dokusunu okumak mümkündür. Kent kimliği ve kentsel hafıza gibi gündemdeki önemli konseptler üzerinden Kayseri kentini okumaya çalışmak, kent dokusunun farklı parametrelerle farklılaşmasını irdelemek, dokuyu oluşturan yapıların mimari karakterlerinin incelenmesi, kentin potansiyellerinin keşfedilmesi ve kente ait özgün bir eklemlenme olması hedeflenen bir fikir projesi üretmek amacıyla; Kayseri kent merkezinde 4 ana bölge çalışma alanı olarak tanımlanmış ve her bir alanda çalışacak, 1. 2. 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden oluşan çalışma grupları belirlenmiştir.

Resim 2: Alanlar Çalışma alanlarını gösteren harita

İstasyon Caddesi, Sivas Caddesi, Park ve Seyyid Burhaneddin Bulvarı'nın kesiştiği Kayseri Cumhuriyet Meydanı nirengi noktası olarak ele alındı ve bu yolların ayırdığı alanlar Hunat Külliyesi ve yakın çevresi, Gevher Nesibe Medresesi ve yakın çevresi, Sahabiye Mahallesi ve Sivas Caddesi olarak 4 bölgeye ayrıldı. Çalıştay alanı olarak seçilen, farklı parametreleri bünyesinde bulunduran 4 farklı bölgede, öğrenciler tarafından önerilen eklerin, kentin tarihsel birikiminin izlerini yansıtan - Roma, Bizans, Selçuklu, Osmanlı ve Cumhuriyet dönemi- ve kent kimliğini güçlendiren fikirler olması hedeflendi.

Kent merkezinde bulunan ve çalışma alanlarından geçen kültür yolu aksı üzerinde bulunan Hunat Külliyesi ve yakın çevresinin yaklaşık sekiz asırlık bir tarihsel birikimi, çevresiyle olan etkileşimi, otopark sorunları, reklam tabelaları, otobüs durakları ve çevre yapı yoğunlukları/yükseklikleri nedeniyle olumsuz etkilenmekte ve kent kullanıcıları tarafından okunabilirliğini azaltmaktadır. Aynı şekilde kültür yolu üzerinde bulunan Gevher Nesibe Medresesi ve yakın çevresinin işlevsel değişimiyle Selçuklu Uygarlığı Müzesi'ne dönüştürülen tarihi anıtsal yapı Mimar Sinan Parkı içerisinde yer almaktadır. Müzenin bulunduğu bölgenin parkın içerisinde yer alması her ne kadar tarihi yapının algılanabilirliğini artırsa da çevresinde bulunan yüksek ve yoğun yapılaşma, kent meydanı ile görsel ve fiziksel temasını kesmekte, bu durum Gevher Nesibe Medresesi'nin çevreden algılanabilirliğini azaltmaktadır.

1945'te Kemal Ahmet Aru-Öelsner tarafından dönemin modern planlamasını yansıtan grid plan örneğine sahip olan Sahabiye Mahallesi'nin karakteristiğini oluşturan komşuluk ünitelerinin olduğu, içerisinde 3-4 katlı binalar ve arka bahçelerinden oluşan ve bir dönem kent hafızasında önemli bir yere sahip olan kent dokusu, günümüzde mahallenin kimlik karakterini referans almayan kentsel dönüşüm projeleri ile gündemdedir. Cumhuriyet Meydanı'ndan doğu ekseninde işinsal olarak gelişen ve kent kimliğine yaya mekânı kavramını getiren Sivas Caddesi aksı, 2009 yılında tramvayın faaliyete geçmesi ve yaya aksını ikiye ayırması, şehir stadyumunun yerine inşa edilen alışveriş merkezinin yeni kamusal mekan olarak kent kullanıcıları tarafından algılanması ve şehrin sosyalleşmesini sağlayan bu yaya aksının yerini araç odaklı, iki tarafın birbirinden tramvay nedeniyle görsel, fiziksel ve sosyal iletişimin kurulamadığı ve kamusal alan tercihlerinin alışveriş merkezine dönüşen bir kurgu olduğundan, kent kullanıcıları tarafından Sivas Caddesi'nin eski cazibesini yitirdiği görülmektedir.

Bu çalıştayda öğrencilerin belirlenen dört farklı karakterdeki çalışma alanına getirmiş oldukları önerilerin; kent kimliğini vurgulayacak, kentsel hafızayı canlı tutacak, kent belleğinin izlerini geleceğe sürdürülebilir bir şekilde aktarılmasını sağlayacak, kamusal mekân kullanımını artıran, kent silüetinin, kentin mimari ve peyzaj karakterinin güçlü etkisinin projelere yansıtıldığı, kent merkezinin tekrardan canlandırılarak kaybolmaya yüz tutmuş kentsel kimlik değerini artırıcı niteliklere sahip, mekanın ruhuna özgü geçici-kalıcı eklemlemeler olması gerekliliği hedeflenmiştir.

Çalışma Takvimi ve Eşikler

Çalıştay süreci planlanırken öğrencilerin bu süreçte deneyimlemesi/pratik yapması gereken konular ile birlikte yaşadıkları şehirdeki farkındalıklarını artırabilecek bir deneyim olması hedefiyle çalışmanın omurgası saha çalışması üzerine kurulmuştur. Çalıştayda 3 ana eşik belirlenmiştir: Kentin keşfedilmesi ve analizi, toplanan verinin yorumlanması, kentin potansiyellerinin belirlenmesi ve sunumu, kente yapılacak 'ek' fikir projesinin üretimi. Kentin keşfedilmesi ve analizi kısmı, çalıştayın ilk iki gününde saha çalışmasında üretilmiştir. Sahadaki çalışmalarda çalıştayın yürütücüleri S.Nehir AKGÜN ve Özlem KEVSEROĞLU DURMUŞ'ta yer almış, öğrencilerle birlikte çalışma alanında, çalıştayda üzerinde durulan kavramlar tartışılmış ve yerinde yapılan analizlerle mevcut durum farklı başlıklar altında belgelenmiştir.

Resim 3 ve Resim 4; Saha çalışmasında öğrencilerle yapılan tartışmalardan görüntüler

Sonrasında AGÜ Mimarlık Fakültesi stüdyolarında toplanan veriler üzerinden kritikler yapılmış, çalışılan alanın en iyi şekilde anlaşılması ve aktarılması için alternatif sunum teknikleri üzerine tartışılmıştır. Öğrencilere dijital hiç bir döküman verilmemiş, sahada ürettikleri analizler ve eskizleri ile dijital sunum tekniklerini birleştirerek çalışmalarını ve üretimlerini aktaracak alternatif yöntemler ile birlikte maketle çalışmanın önemi üzerinde durulmuştur. Bu süreçte AGÜ Mimarlık Fakültesi öğretim üyeleri de sürece katkı sağlamış, öğrencilerin projelerini geliştirmek için önerilerde bulunmuşlardır.

8 Şubat Çarşamba günü İTÜ'den Doç. Dr. İpek AKPINAR ve AGÜ Mimarlık Fakültesi öğretim üyelerinin katıldığı ara değerlendirmenin ardından öğrenciler kente ait yaratıcı fikirler üzerine yoğunlaşmış ve ilk iki aşamada yaptıkları çalışmalar doğrultusunda fikir projelerini üretme süreci başlamıştır.

Resim 5, Resim 6, Resim 7, Resim 8: Stüdyo çalışmaları ve ara değerlendirmeden görüntüler

Çalıştayın sonunda 10 Şubat günü AGÜ Mimarlık Fakültesi Büyük Ambar Binası konferans salonunda AGÜ Mimarlık Fakültesi öğretim üyeleri ve misafir öğretim üyeleri Yrd. Doç. Dr. Sema SERİM (ERÜ) ve Yrd. Doç. Dr. Şeyda GÜNGÖRAÇIKGÖZ'ün (NNYÜ) katıldığı final sunumu gerçekleştirilmiştir.

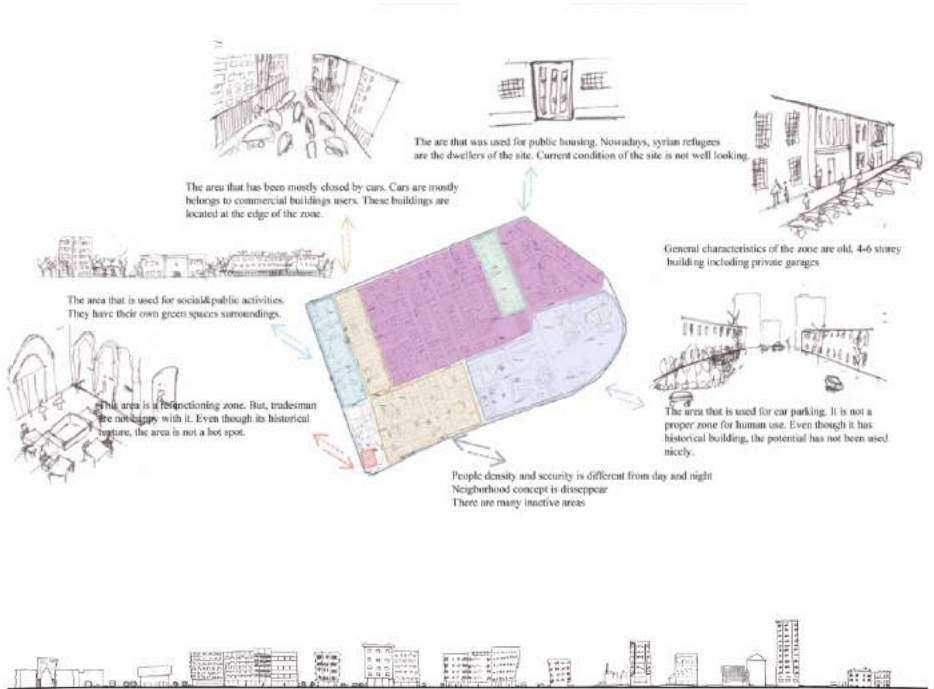
Resim 9: Sonuç değerlendirmesinden görüntüler

Fikir Projeleri

- *Sahabiye Mahallesi 1. Grup: Kibar CESUR, Hamdi ÇAKIR, Sait ÜZEN, Hatice DOĞAN, Gamze DEVECİ, Alperen ÇAMLI*

Sahabiye'nin Yeni Yüzü

Sahabiye Mahallesi'nde çalışan ilk grup, çalışma alanı içinde yer alan tarihi yapılar (kümbetler ve medrese) ve modern mimarlık mirası sayılabilecek 'Belediye Blokları' üzerine yoğunlaşarak, seçilen durak noktalarını birbirine bağlayan ve kentin kültür aksına yeni önerilerle eklemlenen bir fikir projesi üretmiştir. Önerilen bu rota zaman zaman meydanlaşarak genişlemekte sonrasında mahalle dokusu arasında kaybolarak ziyaretçiye Sahabiye Mahallesi üzerinden bir kentsel kimlik deneyimi yaşatmayı hedeflemekte, sonrasında kentin sirkülasyon ağına takılarak kentteki diğer potansiyellere doğru yönelmektedir.

Resim 10, Resim 11, Resim 12: Analizler, konsept fikir diyagramları ve kent silüeti

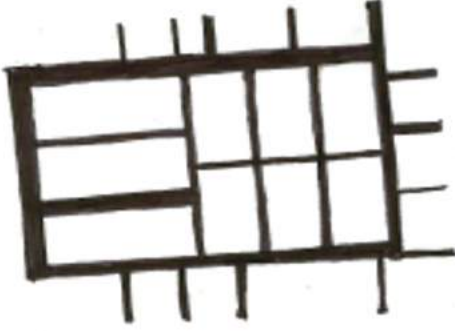

- *Sahabiye Mahallesi 2. Grup: Banu BAŞYİĞİT, Eda ÇAKIN, Hafize FIRAT, Berna CINCIK, Melike AKTAŞ, Havvanur ÖZGÜVEN, Furkan ISKAR*

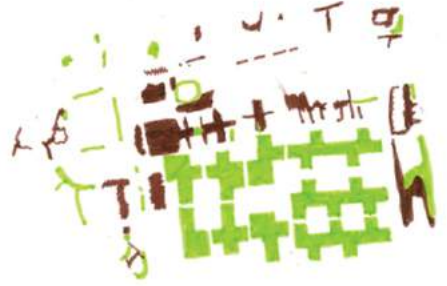
Sahabiye'nin Yenilenmesi (Sahabiye Renewment)

2. grup fikir projesinde, Sahabiye Mahallesi'nin dönüşüm alanı ilan edilmesinden yola çıkarak, alternatif bir dönüşüm senaryosu üzerine yoğunlaşmıştır. Çalışma alanının planlama modelinin korunması gerekli bir miras olarak değerlendirerek, daha yaşanabilir bir çevre üretme kaygısıyla yeşil alanlar ve kamusal alanların artırıldığı bir süper blok sistemi üzerinden fikirler üretilmiştir.

Improvement of Sahabiye

Roads

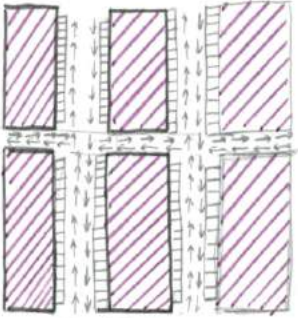
Green Areas

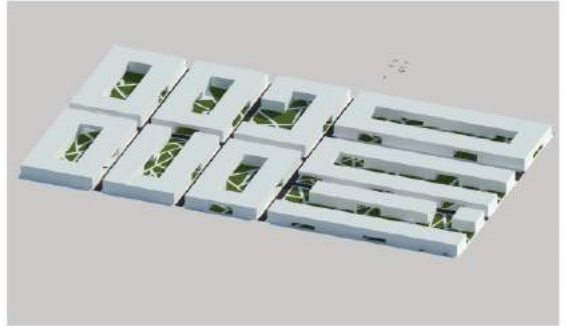
Buildings, ground floors

Buildings, top floors

Road Design

Resim 13, Resim 14: Analizler ve öneri fikir diyagramı/modeli

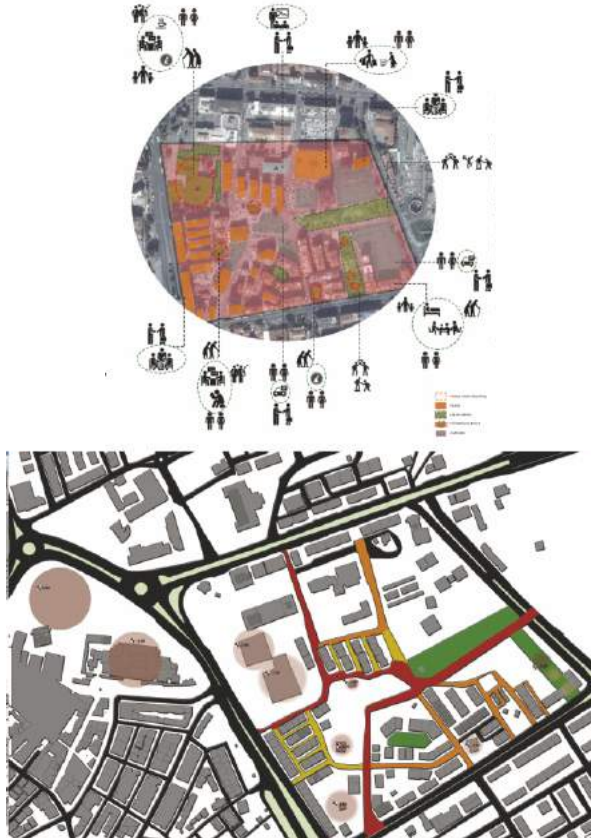
Çalışma, kentsel dönüşümün gündemde olduğu bölge için, eleştirel bir bakış açısı üretmekle birlikte, bölgede koruması gerekli değerlerin sorgulanması için bir tartışma zemini oluşturmuştur.

• Hunat Külliyesi ve Yakın Çevresi 1. Grup: Melike Sena ERDEN, Buğrahan ER, Rabia

HiÇDURMAZ, Enes Burak KARATAŞ, Hülya FATİH, Yasemin DANACI, Azizeh SELİMPOOR

Farklı Katmanlarda Tarihe Dokunmak (A Touch to History in Different Layers)

Hunat Külliyesi ve çevresinde çalışan gruplardan birincisi, çalışma alanının tarihi kimliği ve değerleri üzerinde durmuştur. Kültürel miras yapılarının özgün kotlarını referans alarak, kentsel yarık konsepti üzerinden Cumhuriyet Meydanı ve Kayseri Forum arasında farklı kotlarda biçimlenen yeni bir yaya aksı üretilmiş ve bölgedeki yeşil alan miktarının artırılması hedeflenmiştir. Hunat çarşısı çevresindeki en belirgin sorun olan kontrolsüz ve düzensiz otopark problemini ise genel kullanıma açık otoparkı zemin altı bir kotta çözmeyi önererek ortadan kaldırılması planlanmıştır. Önerilen yaya yolunun sadece kültürel miras yapılarının özgün kotlarına ulaşmak için kotunun düşürülmesi dışında belirli noktalarda yükselerek kentsel bakı noktaları oluşturması hedeflenmiştir.

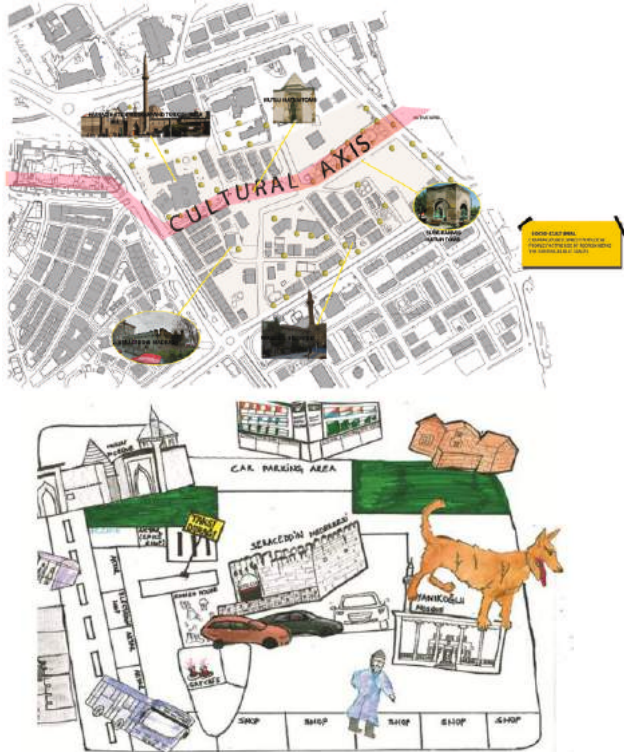

Resim 15, Resim 16: Bölgenin kullanıcı ve fonksiyon analizi/ sirkülasyon analizi

- *Hunat Külliyesi ve Yakın Çevresi 2. Grup: Nurefşan BATMAZ, Selvinur KURU, İbrahim Halil ÇATAK, Merve DOĞAN, Berfin Nur ŞAHİN, Rohma HAQ, Muhammed Ali ŞİŞMAN*

Sokağa Dönüş (Turning Back to Street)

Hunat Külliyesi ve çevresinde çalışan ikinci grup alanda yaptıkları kavramsal harita ve zengin analiz çalışmaları sonucu çalışma alanının karakteri etkin bir biçimde ifade edilmiştir. Çalışma alanında dikkatlerini çeken, aynı zamanda bu alanın nirengi noktası olarak tanımlanan Hunat Külliyesi ve alandaki kültürel miras yapılarını da bünyesine katan, kamusal alanlar arası oluşabilecek bir kültürel aks potansiyeli üzerinden yola çıkılarak, Kayseri kültür mirasının baskın bir öğesi olan Selçuklu dönemi eserlerine referansla 'Selçuklu Yıldızı' motifi üzerine gidilerek bir form arayışına gidilmiştir. Kent merkezinin yoğun sirkülasyon ağına eklenilen bir peyzaj önerisi olarak, zeminde şekillenen dekoratif ve 3 farklı renkteki ağ ile kullanıcılara kültürel miras yapılarına erişim, spor ve sosyal etkinlik alanlarına erişim ya da dinlenme alanlarına erişim gibi farklı deneyimler yaşatmak hedeflenmiştir.

Resim 17, Resim 18, Resim 19, Resim 20: Kavramsal harita, yakın çevre analizi ve Hunat Külliyesi kolaj perspektif

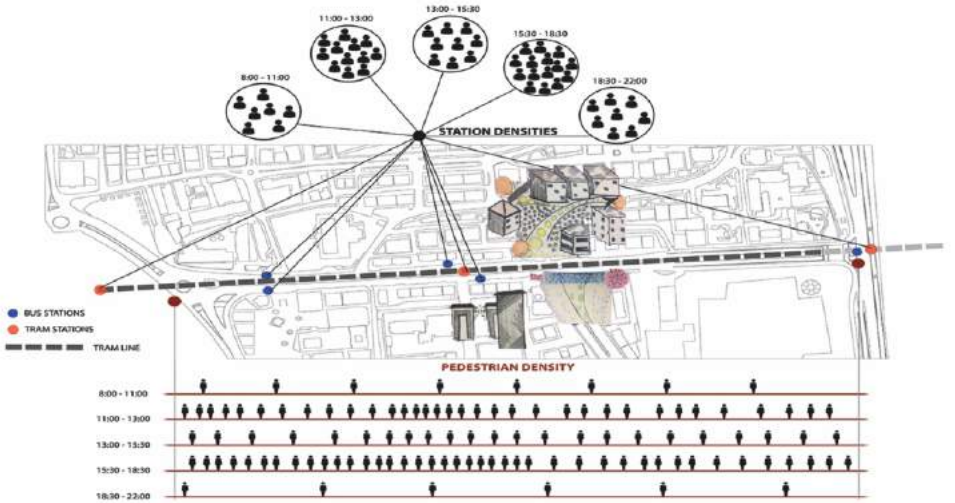

Resim 17, Resim 18, Resim 19, Resim 20: Kavramsal harita, yakın çevre analizi ve Hunat Külliyesi kolaj perspektif

- *Sivas Caddesi 1. Grup:* Selami SUNGUN, Gülsüm OYGUR, Elif Buse ALKAN, Fatmanur IŞIK, Asya DEMİR

Labirent (It's a Maze)

Mevcut kültür yolunun kentin kullanıcıları tarafından algılanamamasından yola çıkarak yapılmak istenen yapılacak etkin kültür yolunu canlandıracak, çeşitlendirecek, sosyal alanları artıracak nitelikte olması hedeflenmiştir. Buradan hareketle Sivas Caddesi'nin Cumhuriyet Meydanı – Alışveriş Merkezi aksında bir cep oluşturarak yoğun yaya akışını belirli noktalarında alana davet eden girişlerle, caddenin bir arka paralelinde mevcutta kısmi olarak var olan yayalaştırma alanlarını genişleterek, kimi yerlerde genişleyen, yönlendiren, içerisinde süreli sergi mekânlarının ve dinlenme alanlarının olduğu bir ek amaçlanmaktadır. Bu ek, mevcuttaki otopark olarak kullanılan alanların kamusal alana dönüşmesini sağlayarak, içerisinde kaybolmaya yüz tutmuş tarihi anıtsal yapıları ön plana çıkartarak, yaya kullanıcılarını sürekli akış halinden biraz dinlenme alanı ekleyerek hem şehrin hem yayaların bir nefes almasını sağlamak, alışveriş merkezinin değiştiren kamusal mekan algısını açık, yeşil ve sosyal alanlarda tanımlanmasını sağlayarak kent kimliğini güçlendirmek ve yeni bir nirengi noktası oluşturmayı önermiştir.

Resim 21, Resim 22, Resim 23: Bölgenin kullanıcı ve fonksiyon analizi/ sirkülasyon analizi

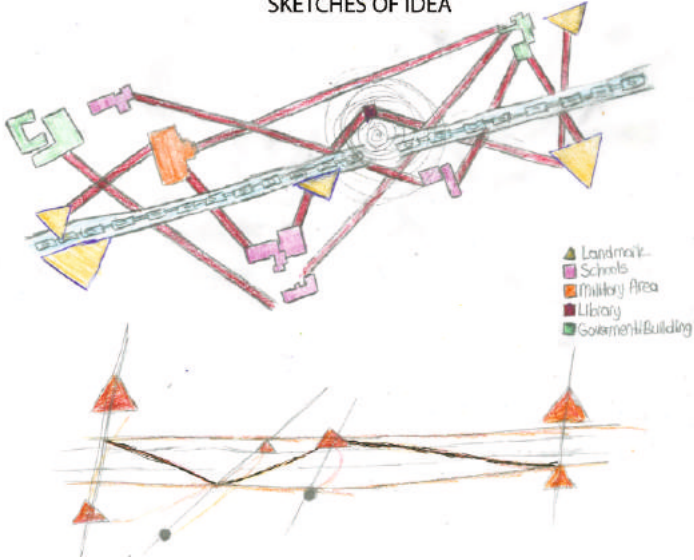
Resim 21, Resim 22, Resim 23: Bölgenin kullanıcı ve fonksiyon analizi/ sirkülasyon analizi

- *Sivas Caddesi* 2. Grup: Hülya DZBER, Melih UTKAN, Merve TUYGAR, Enes ZDN, Esmanur DEMR, Ahmet KARA

Kayseri’de Rejenerasyon: Yeşil A (Regenerating Kayseri by Green Net)

Sivas Caddesi’nin yoğun yaya akışı, araç trafiği yoğunluğu ve tramvay sebebiyle caddenin iki tarafı arasındaki görsel, fiziksel ve sosyal iletiimsizlik üzerine younlaan grup, caddenin çeperlerinde eksik olarak tespit ettikleri yeşil alanları artırmak kaygısıyla mevcut zeminin üst kotunda yeni bir sirkülasyon aı önermiştir. Bu aın belirgin karakterinin yeşil alanlar ve peyzaj öğeleri olmasını önemseyerek, sürekli bir yaya sirkülasyonu ile birlikte, bisiklet yolu, etkinlik alanları gibi sportif ve sosyal faaliyetleri de bünyesinde barındıran yeni bir sokakta yaşama/sokaı kullanma biçimi önerilmiştir.

SKETCHES OF IDEA

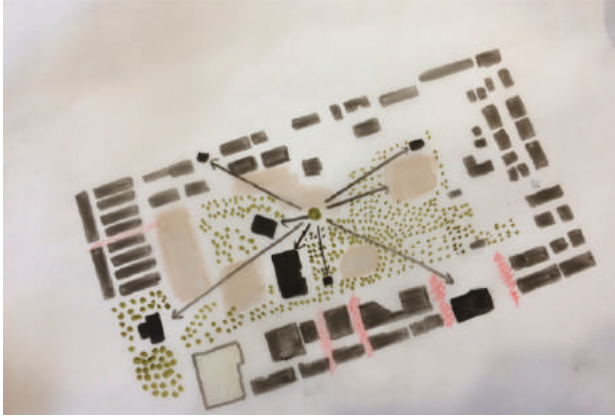

Resim 24, Resim 25: Fikir eskizleri, öneri fikir kolajı

- *Gevher Nesibe Medresesi ve Yakın Çevresi* Grup: Halenur AYDIN, Ceren Gül ÇIKAN, Aynur YÜRÜK, Mustafa FUAD, Wiam GAMRAOUI, Yunus ORAK, Yasemin ÜNAL

Yaşayan Park (The Living Park)

Gevher Nesibe Mesresesi ve çevresini çalışan grup, şehirdeki en büyük yeşil alan olan Mimar Sinan Parkı'nın kullanım biçimleri, kentlinin parkla ilişkisi ve parkın algılanabilirliği üzerinde durmuştur. Yaz aylarında daha yoğun kullanılan parkın yılın her döneminde aktif olarak kullanılması için alternatif işlevlerle park programının zenginleştirilmesi, sportif faaliyetlerle desteklenmesi ve parka çıkan aksların görsel çekiciliğinin artırılarak, insanların parka yönlendirilmesi hedeflenmiştir.

Resim 26, Resim 27: Parkın bitki karakterine ait analizler ve fikir projesi eskizi

Genel Değerlendirme

Çalıştayın planlama sürecinde öğrencilerin yaşadıkları çevreye dair farkındalığını ölçmek, kentin tarihi, kültürel ve doğal değerlerini tartışmak, sosyo-ekonomik yapısı, geçici/sürekli kullanıcılar ve alışkanlıklar, fiziksel çevre karakteri ve değerlerin saptamak gibi amaçlarla seçilen 4 çalışma alanı farklı öğrenci grupları tarafından analiz edilmiş, belgelenmiş ve sunulmuştur. Çalışmalarda Kayseri'nin kültürel kimliğine vurgu yapıldığı görülmektedir. Bu sebeple, çalışma alanlarında en dikkat çekici öğelerin genellikle kültürel miras yapıları olduğu ve çalışmaların bu yapılar odak noktası alınarak ilerlediği göze çarpmaktadır. Sivas Caddesi karakteri gereği diğer 3 bölgeden ayrıışmakta ve ticari kimliği ile öne çıkmaktadır. Bu sebeple diğer 3 alanda ortak parametreler belirlenebilirken, buradaki parametreler çoğunlukla insan/araç hareketi üzerine yoğunlaşmaktadır. Öğrencilerin fikir projelerini üretirken, kente nasıl ekmlenecekleri sorusunu, tek bir yapı ya da tek bir işlevden ziyade, kentlinin hareketine odaklanarak sürekli kent akışına katılan, kendi iç dinamikleri olan kültürel rotalar, yaya aksları ya da ulaşım ağları kurgulayarak cevaplamaya çalışmaları dikkat çekicidir. Bu çıkarım, kent dinamiklerine cevap vermeyi ve aynı zamanda bir parçası olmayı hedefleyen, çalışma alanının potansiyelleri doğrultusunda yorumlanarak, bir yeniden üretme süreci sonunda elde edilen önerilerin niteliği ve düşünölme biçimi hakkında ipucu vermektedir.

Kültürel kimlik dışında üzerinde durulan başka bir noktada, kamusal alanlar ve yeşil alanların kimliği, sürekliliği ve birbirleri ile ilişkisi üzerine yapılan sorgulamalardır. Kamusal alan tanımının muğlâklaştığı ya da yeniden tanımlandığı bir kent düzeninde bu konuya getirilecek önerilerin, yapılı çevre ile birlikte daha yaşanabilir bir çevre olması üzerine yapılacak tartışmalar ile geliştirilmesi, bu konu üzerinde daha çok düşünölmesi gerekmektedir.

Çalıştayda, kentsel analizler, görme ve algılama biçimleri, kent kimliği ve farkındalık oluşturma dışında hedeflenen toplanan verilerin temsil biçimi ve alternatif sunum biçimleri konusunda, sonuç ürünlerde gözlemlenen çeşitlilik heyecan uyandırmakla birlikte mimarlıkta temsilin önemi ve alternatif yöntemleri üzerine yapılacak çalışmalar üzerinde durulması gerekmektedir. Bu çalışmada, eskizle çalışmak, konsept maket üretimi, alternatif temsil biçimlerinde kolaj, video-kolaj, kavramsal/zihinsel harita, röportaj gibi yöntemler konusunda öğrenciler yönlendirilmiş ve olumlu geri bildirimler alınmıştır.

Sonuç olarak, Kayseri kentinin kültürel, sosyal, tarihi zenginliği ile birlikte kent dokusundaki farklılaşmanın ve bunu oluşturan dinamiklerin analiz edildiği; bu aşamada toplanan verilerden yola çıkarak çalışılan alandaki dokuya nasıl eklemleneceği sorusu üzerinden ilerleyen 5 günlük bir çalışma sonucu leği, konsepti, müdahale biçimi çalışma gruplarına bırakılan bir alıştay modeli deneyimlenmiştir. Bu alıştay, Kayseri kent merkezine yoğunlaşmakta ve Kayseri kentinin zengin kültürel, mimari, tarihi ve doğal dokusunun çalışılması ve belgelenmesi sürecine Abdullah Gül Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nin katkısı olarak tanımlanmaktadır.

